

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Ing. Vít Švestka

Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným

diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

doc. JUDr. Ivanka Štenglová

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce:

26.2.2016

Prohlašuji, že jsem tuto práci na téma Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným samostatně pod vedením doc. JUDr. Ivanky Štenglové a veškerou použitou literaturu a materiály, z nichž jsem pro svou práci čerpal, jsem uvedl v seznamu literatury a pramenů informací. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 26.2.2016

.....
Vít Švestka

Poděkování:

Rád bych poděkoval doc. JUDr. Ivance Štenglové za vedení mé diplomové práce, cenné připomínky a odborný dohled.

Obsah

Úvod	1
Prameny právní úpravy	3
Historická právní úprava	3
1. O působnosti valné hromady obecně	7
1.1. Význam vymezení působnosti valné hromady	7
1.2. Valná hromada jako nejvyšší orgán společnosti	9
1.3. Členění působností v této práci	10
1.4. Další způsoby členění	11
2. O jednotlivých působnostech valné hromady	22
2.1. Působnost stanovaná zákonem nebo jiným právním předpisem	22
2.1.1. Kogentní	23
2.1.1.1. Rozhodování o změnách výše základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti	23
2.1.1.2. Udělování souhlasu ke zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti jinak než společníky poměrně podle jejich podílů	27
2.1.1.3. Schvalování převodu nebo zastavení závodu nebo jeho části	28
2.1.1.4. Schválení přeměny společnosti	30
2.1.1.5. Schvalování účetní závěrky, rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů a úhrady ztrát	32
2.1.1.6. Rozhodování o určení auditora	35
2.1.1.7. Rozhodování o převzetí účinků jednání učiněných za společnost před jejím vznikem	35
2.1.1.8. Rozhodování o naložení s vkladovým áziem	36
2.1.1.9. Rozhodování o změně druhu kmenového listu	37
2.1.1.10. Rozhodování o přechodu uvolněného podílu	39
2.1.1.11. Udělování souhlasu s rozdělením podílu	41
2.1.1.12. Volba a odvolání jednatele, případně člena dozorčí rady, byla-li zřízena ..	42
2.1.1.13. Jmenování členů výboru pro audit	45
2.1.1.14. Schvalování smlouvy o výkonu funkce	47
2.1.1.15. Rozhodování o pozastavení výkonu funkce člena orgánu nebo prokuristy, který oznámí střet zájmů	49
2.1.1.16. Rozhodování o zákazu smlouvy podle ust. § 55 a 56 ZOK	50

2.1.1.17.	Schvalování smlouvy o vypořádání újmy vzniklé obchodní korporaci porušením péče řádného hospodáře	52
2.1.1.18.	Schvalování smlouvy o tichém společenství	52
2.1.1.19.	Schvalování finanční asistence	53
2.1.1.20.	Rozhodování o vyloučení společníka při nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti.....	55
2.1.1.21.	Procedurální rozhodování v souvislosti se zasedáním valné hromady.....	57
2.1.2.	Dispozitivní	57
2.1.2.1.	Schvalování udělení a odvolání prokury.....	57
2.1.2.2.	Udělování souhlasu s převodem podílu osobě odlišné od společníka nebo se zastavením podílu ve prospěch této osoby	58
2.1.2.3.	Rozhodování o způsobu výplaty podílu na zisku	60
2.2.	Působnost sjednaná společenskou smlouvou	60
2.2.1.	Nevýlučná.....	61
2.2.1.1.	Udělování souhlasu s převodem podílu na jiného společníka anebo se zastavením podílu v jeho prospěch podmíněnými souhlasem valné hromady	63
2.2.2.	Výlučná	64
2.2.2.1.	Rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy	64
2.2.2.2.	Rozhodování o zrušení společnosti s likvidací	66
2.2.2.3.	Volba a odvolání likvidátora.....	66
2.2.2.4.	Rozhodování o příplatkové povinnosti a o vrácení části příplatkové povinnosti ⁶⁷	
2.3.	Působnost vyhrazená valnou hromadou	68
3.	Srovnání s francouzskou úpravou	70
3.1.	O působnosti valné hromady SARL obecně.....	70
3.2.	O jednotlivých působnostech valné hromady SARL	71
3.3.	Závěr.....	74
4.	Návrhy na legislativní změny	75
4.1.	Rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy.....	75
4.2.	Rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva	75
4.3.	Schválení přeměny	76
4.4.	Rozhodování o přechodu uvolněného podílu	77
4.5.	Souhlas s převodem podílu na extranea anebo zastavení podílu v jeho prospěch	77
4.6.	Schválení smlouvy o tichém společenství a schválení finanční asistence.....	78
4.7.	Jmenování členů výboru pro audit.....	79

Závěr.....	80
Zdroje	82
1. Knižní zdroje.....	82
2. Odborné články	82
3. Akademické práce	83
4. Elektronické zdroje	83
5. Právní předpisy.....	84
6. Soudní rozhodnutí a stanoviska.....	84
7. Ostatní zdroje	85
Seznam použitých zkratk.....	86
Abstrakt a klíčová slova	87
Annotation and keywords.....	1

Úvod

Společnost s ručením omezeným je v ČR nejrozšířenější obchodní společností a jejich počet meziročně stále roste. Jen v roce 2015 vzniklo 26.104 nových společností s ručením omezeným a představují nejčastější formu obchodní společnosti (94,1%).¹ Nárůst počtu a vysoká obliba společností s ručením omezeným jistě vyplývá i ze snížení kapitálových nároků na vznik společnosti. Podíl společností s ručením omezeným na celkovém množství podnikatelů je tedy značný.

Vysoký počet společností s ručením omezeným zároveň přináší nutnost přesné právní úpravy těchto obchodních společností. Každému by mělo být jasné, kdo činí jednotlivá právní jednání uvnitř společnosti i za společnost navenek tak, aby nedocházelo k případným nejasnostem.

Orgány obchodních korporací se člení na nejvyšší orgán, statutární orgán a kontrolní orgán, jehož zřízení může být pouze fakultativní. Nejvyšší orgán by měl rozhodovat v nejdůležitějších otázkách chodu společnosti, jelikož jeho rozhodovací činnost je zpravidla spojena s určitou rigiditou. Naopak statutární orgán společnost zastupuje navenek a je pověřen obchodním vedením společnosti. Kontrolní orgán má za úkol dohlížet nad činností statutárního orgánu. Mezi jednotlivými orgány je nutné mít přesně vymezenou působnost tak, aby mezi orgány nedocházelo ke kolizi jejich působnosti.

Ve společnosti s ručením omezeným zastávají funkci nejvyššího orgánu valná hromada, funkci statutárního orgánu jednatelé a funkci kontrolního orgánu dozorčí rada, je-li zřízena. V této práci se soustředím především na působnost valné hromady. Ta je obecně upravena v ustanovení § 190 ZOK odst. 2 a odst. 3. V případě, že z ustanovení o valné hromadě nebude zřejmé, kterému orgánu daná pravomoc přísluší, se budu zabírat rovněž i působností těchto jiných orgánů do míry, ve které není působnost valné hromady zřejmá.

Právní předpisy, které danou materii upravují, jsou v době vypracování této práce poměrně nové. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „**zákon o obchodních korporacích**“ nebo zkráceně „**ZOK**“) vstoupil v účinnost 1. ledna 2014 a je možné, že všechny aspekty působnosti valné hromady nebudou ještě rozebrány odbornou literaturou ani komentáři k zákonu. Přijetí nového kodexu obchodních společností zavádí nejistotu i do stávající judikatury. Mým dalším úkolem tedy je se touto judikaturou zabývat a zjistit, zda je stále aktuální či nikoliv.

Poprvé byla společnost s ručením omezeným upravena v roce 1892 v Německu. Společnost s ručením omezeným byla na našem území poprvé upravena v roce 1906 a je německou právní úpravou silně poznamenána. Historií s.r.o. včetně právní úpravy v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníku (dále jen „**obchodní zákoník**“ nebo zkráceně „**ObchZ**“) se v této práci budu také okrajově zabývat, především chci ale provést srovnání s francouzskou právní úpravou podle *Code de commerce*. Francouzská úprava společností

¹ ČTK a vku. *V Česku loni vzniklo téměř 27 tisíc nových firem, nejvíce od roku 2007*. Hospodářské noviny [online]. 2015 [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-65176120-v-cesku-loni-vzniklo-temer-27-tisic-novych-firem-nejvice-od-roku-2007>.

s ručením omezeným je však velmi odlišná od té, která vychází s německé a z rakouské úpravy společnosti s ručením omezeným. Účel srovnání s francouzskou právní úpravou tedy nebude v první řadě ve výkladu účinné právní úpravy, ale především v návrzích na legislativní změny.

Diplomovou práci budu členit do čtyř částí – O působnosti valné hromady obecně, O jednotlivých působnostech valné hromady, Srovnání s francouzskou právní úpravou a Návrhy na legislativní změny. Kompozice práce bude respektovat princip od obecného ke zvláštnímu. Pokusím se tedy nejdříve formulovat určitá pravidla, z nichž potom budu pro jednotlivá pravidla určovat výjimky ve zvláštní části.

V úvodu samotné práce provedu krátký historický exkurz úpravy společnosti s ručením omezeným a působnosti valné hromady na českém území. V této části budu používat především deskriptivní metodu.

Část [1. O působnosti valné hromady](#) obecně zasvětím obecným poznatkům o působnosti valné hromady. Vyzdvihnu význam daného tématu, vymezím obecnou působnost vůči ostatním orgánům a zamyslím se nad možnými způsoby členění působnosti včetně toho, které bude obsahovat tato práce. K rozčlenění působnosti mi budou sloužit komentáře k zákonu, ale především odborné publikace a akademické práce. Pokusím se vytvořit především takové členění, které bude funkční a bude zobecňovat úpravu obsaženou v zákoně. Pro tuto část budu používat především doktrinální výklad.

Naopak v části [2. O jednotlivých působnostech valné hromady](#) se již nebudu pokoušet zobecnit poznatky o jednotlivých působnostech valné hromady. Působnosti rozčlením na základě předchozí části a tímto zasazením do práce budu v určitém ohledu determinovat i právní režim, jímž se budou jednotlivé působnosti valné hromady řídit. Kvůli větší míře kazuistiky předpokládám, že budu v této části více pracovat s komentářovou literaturou a judikaturou. Pokusím se ovšem uvádět pouze relevantní judikaturu, která lze použít i za účinné právní úpravy, součástí práce tedy bude i posouzení aktuálnosti některých rozhodnutí vyšších soudů. V této části budu používat především standardní metody výkladu práva a výklad komparativní. Co se týče výkladu podle subjektu, budu vycházet z autentického (důvodové zprávy), doktrinálního a soudního výkladu.

Ve [3. Srovnání s francouzskou právní úpravou](#) popíšu francouzskou úpravu *société à responsabilité limitée* a srovnám jí s tou českou. Francouzská právní úprava vychází z francouzského *Code de commerce*. Na rozdíl od české právní úpravy, která byla silně ovlivněna německou úpravou, francouzská úprava neobsahuje komplexní výčet působností valné hromady, tedy může být poměrně složité se pokusit vyjmenovat působnosti valné hromady. Tuto část rozdělím na dvě podsekce podobně jako předchozí dvě části na obecnou a zvláštní. Při srovnání s francouzskou právní úpravou budu používat především komparativní metodu a podle subjektu doktrinální.

V části [4. Návrhy na legislativní změny](#) se budu zamýšlet nad možnými novelami současné úpravy a případně i právem *de lege ferenda*. Tato část bude mít do jisté míry formu úvahy. Budu zde vycházet z poznatků nabytých v předchozích částech, především zabývající

se jednotlivými působnostmi valné hromady a srovnáním s francouzskou právní úpravou. V této části se pokusím uplatnit všechny metody výkladu práva.

V *Závěru* zhodnotím, zda se mi podařilo splnit níže zmíněné cíle práce. Zmíním nejdůležitější poznatky, k nimž jsem v práci dospěl, a popřípadě navrhu další možnosti akademického výzkumu daného tématu.

Cíl této práce je vymežit působnost valné hromady ve vztahu k ostatním orgánům společnosti, rozebrat působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným podle úpravy zákona o obchodních korporacích, srovnat tuto úpravu s francouzskou právní úpravou a navrhnout možné legislativní změny.

Při vypracovávání práce se budu opírat knižní zdroje, odborné články, akademické práce, elektronické zdroje, právní předpisy, soudní rozhodnutí a stanoviska i o jiné zdroje. K vyhledávání judikatury a některých odborných článků budu používat právní informační systém ASPI a web Nejvyššího soudu ČR www.nsoud.cz.

Prameny právní úpravy

Základní pramen práva, ze kterého vychází úprava působnosti valné hromady, je zákon o obchodních korporacích. Ten v ust. § 190 obsahuje výčet jednotlivých působností valné hromady, rovněž však odkazuje i na působnosti obsažené na jiných místech v zákoně, společenské smlouvě anebo i v jiných právních předpisech. Na rozdíl od předchozí právní úpravy obsažené v obchodním zákoníku, zákon o obchodních korporacích tedy odkazuje i na právní předpisy s nižší silou, než je zákon.

Úpravu působnosti valné hromady společnosti s ručením lze tedy najít nejen v zákoně o obchodních korporacích, ale i v těchto jiných zákonech, jako např. v zákonu č. 93/2009 Sb., o auditorech (dále jen „**zákon o auditorech**“) anebo v zákonu č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „**zákon o přeměnách**“ nebo zkráceně „**ZPřem**“).

Při srovnání s francouzskou právní úpravou budu používat francouzský obchodní zákoník – *Code de commerce*.

Vedle výše zmíněných základních pramenů se však v práci dotknu i jiných právních předpisů, které však zmíním ve zdrojích.

Historická právní úprava

Zákon o společnostech s ručením obmezeným

Forma podnikání společnosti s ručením omezeným se na území ČR zavedla poprvé v roce 1906 zákonem č. 58/1906 ř.z., o společnostech s ručením obmezeným (dále jen „**zákon o společnostech s ručením obmezeným**“). Zákon byl inspirován německou úpravou a již obsahoval ustanovení, která působnost valné hromady komplexně upravovala. Na rozdíl od

dnešní právní úpravy, kde se přímo hovoří o působnosti valné hromady, v tomto zákoně se hovoří o usnesení společníků. Smysl této formulace je nicméně totožný. V ustanovení § 34, věta první zákona o společnostech s ručením omezeným je obsaženo základní pravidlo, jímž se přiřazují záležitosti do působnosti valné hromady. Působnost valné hromady může být daná zákonem anebo společenskou smlouvou. Následující ustanovení § 35 poté vyjmenovává v jednom ustanovení různé pravomoci valné hromady, vedle nichž může být působnost valné hromady upravena i na jiných místech v zákoně anebo ve společenské smlouvě.

„Usnesení společníků podléhají vedle předmětů uvedených v tomto zákoně na jiných místech:

- 1. přezkoumání a schválení účetní závěrky, rozdělení čistého zisku, jestliže jest společenskou smlouvou vyhrazeno každoročnímu zvláštnímu usnášení a propuštění jednatelů, jakož i dozorčí rady, je-li zřízena;*
 - 2. požadování splátek na kmenové vklady;*
 - 3. vrácení příplatků;*
 - 4. rozhodnutí, zda může býti udělena prokura nebo obchodní plná moc k veškerému provozu obchodnímu;*
 - 5. opatření ke zkoumání vedení obchodů a dohledu na ně;*
 - 6. uplatnění nároků na náhradu, které náležejí společnosti proti jednatelům, jejich zástupcům nebo dozorčí radě za zřízení nebo vedení obchodů, jakož i zřízení zástupce k vedení procesu, nemůže-li společnost býti zastoupena ani jednatelem ani dozorčí radou;*
 - 7. uzavírání smluv, kterými má společnost nabytí podniků existujících nebo teprve zařizovaných, určených trvale k provozu jejich obchodů, nebo nemovitostí za úplatu převyšující pětinu kmenové jistiny, jakož i změna takových smluv v neprospěch společnosti, pokud nejde o nabytí nemovitostí v nucené dražbě. Toto usnesení možno učiniti většinou tří čtvrtin odevzdaných hlasů.*
- Předměty, o kterých se mají společníci usnášeti, mohou býti ve společenské smlouvě rozmnoženy nebo omezeny. O předmětech uvedených pod č. 1, 3, 6 a 7 jest potřeba vždy usnesení společníků.“²*

Vedle pravomocí obsažených v ust. § 35 zákon do působnosti valné hromady na různých místech přiřazoval i další pravomoci jako:

1. jmenování a odvolávání jednatelů, stanovení omezení jednatelského oprávnění (ust. §15, § 16 a § 20);
2. jmenování a odvolávání členů dozorčí rady (ust. § 30);
3. změny společenské smlouvy (ust. § 49);
 - a. zvýšení a snížení základního kapitálu, to bylo možné provést pouze změnou společenské smlouvy (ust. § 52 a 54);
4. usnesení o příplatcích (ust. § 72);
5. usnesení týkající se zániku společnosti;
 - a. usnesení o zrušení společnosti (byla nutná forma notářského zápisu) (ust. § 84);
 - b. usnesení o sloučení společnosti (ust. § 84);

² Ust. § 35 zákona č. 58/1906 ř.z., o společnostech s ručením omezeným.

- c. usnesení o jmenování likvidátora, bylo pouze fakultativní. Pokud společníci nevyužili, jednají jako likvidátoři jednatelé (ust. § 89);
- d. usnesení o zpeněžení zcizením společenského jmění jako celku (ust. § 90).

Obchodní zákoník

Úprava obsažená v obchodním zákoníku obsahuje, podobně jako v zákoně o společnostech s ručením omezeným a v zákoně o obchodních korporacích, komplexní úpravu působností v ust. § 125. Toto ustanovení odkazuje i na jiné zákonné či smluvně ujednané působnosti. Výčet jednotlivých působností valné hromady je však poměrně široký a přidaná hodnota této práci by byla poměrně malá, pokud by měl být tento výčet vyčerpávající. Proto se chci spíše zabývat zásadními změnami v právní úpravě zavedenou zákonem o obchodních korporacích. Tyto změny totiž pomohou vystihnout dynamiku práva a bude tedy možné uplatnit v tomto kontextu i historický výklad. Zásadní změny v právní úpravě tedy jsou ohledně působnosti valné hromady rozhodovat o:

- 1) o změně obsahu společenské smlouvy – na rozdíl od účinné právní úpravy byla v obchodním zákoníku dána působnost valné hromady bez nutného ujednání ve společenské smlouvě. Dá se tedy říci, že předchozí úprava byla ohledně změn společenské smlouvy méně rigidní.
- 2) schválení nájmu podniku – na rozdíl od úpravy v obchodním zákoníku již zákon o obchodních korporacích neobsahuje podmínění nájmu podniku souhlasem valné hromady.
- 3) schválení ovládací smlouvy (ust. § 190b ObchZ), smlouvy o převodu zisku (ust. § 190a ObchZ) – úprava v zákoně o obchodních korporacích již neobsahuje pojmy ovládací smlouvy a smlouvy o převodu zisku. Tyto se řídí přechodným režimem podle ust. § 780 ZOK. Valná hromada je nicméně již nemůže schválit.
- 4) souhlasu valné hromady s poskytnutím plnění členu orgánu společnosti – obchodní zákoník vázal poskytnutí plnění orgánu nebo členu orgánu, které nebylo založeno na základě smlouvy o výkonu funkce, právního nebo vnitřního předpisu či společenské smlouvy, souhlasem valné hromady. V nové úpravě již tohoto podle mého názoru není třeba, takovou působnost by bylo možné si podle mého názoru vyhradit.
- 5) rozdělení podílu – nově je možné rozšířit okruh případů, kdy bylo možné podíl rozdělit. Původní ust. § 117 ObchZ mělo kogentní povahu a nebylo možné se od něj odchýlit společenskou smlouvou.
- 6) souhlasu s přechodem OP na společnost – podle úpravy v obchodním zákoníku bylo ve výjimečných případech možné, aby společnost nabyla svůj vlastní podíl. Toto již podle nové úpravy není možné a společnost může vystupovat pouze jako zmocněnec podle ust. § 212 odst. 3 ZOK
- 7) převodu nebo zastavení obchodního podílu – režim rozhodnutí o převodu mezi společníky a osobami odlišnými od společníků se de facto prohodil
 - a) na společníka – nově platí zásada, že převod na ostatní společníky je možný a není ničím podmíněný, pokud společenská smlouva neurčí, že k převodu uděluje souhlas valná hromada. Původně však platila opačná zásada, tedy dispozitivní pravidlo, kdy

valná hromada uděluje souhlas s převodem a pro odstranění tohoto omezení je třeba ujednání společenské smlouvy.

- b) na osoby odlišné od společníka – podle obchodního zákoníku převod na osoby odlišné od společníků obecně možný nebyl. Společenská smlouva musela převody obchodních podílů na osoby odlišné od společníků umožnit a zároveň je mohla podmínit souhlasem valné hromady nebo i jiného orgánu.
- 8) změně druhu kmenového listu a o naložení s vkladovým ážiem – jsou nové působnosti, které přibyly valné hromadě v souvislosti se přijetím zákona o obchodních korporacích

1. O působnosti valné hromady obecně

1.1. Význam vymezení působnosti valné hromady

Přesné vymezení působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným je fundamentální otázka pro zvýšení právní jistoty v otázkách vzájemných vztahů mezi orgány společnosti. Vymezení působnosti se může provádět buď výkladem zákonných ustanovení anebo přesnými ujednáními společenské smlouvy. Jelikož je možnost určení obsahu společenské smlouvy projevem smluvní svobody, nelze v této práci podchytit všechny působnosti, které lze společenskou smlouvou ujednat. Možnost dispozitivně si ujednat působnost valné hromady má však i svoje limity, jimiž se budu zabývat v části [2.2.1. Nevýlučné působnosti sjednané společenskou smlouvou](#).

Zamyslíme-li se nad významem přesného vymezení působnosti valné hromady trochu hlouběji, dojdeme k závěru, že ovlivňuje celkové uspořádání orgánů společnosti. Valná hromada si může ve společenské smlouvě ujednat i působnost jiného orgánu anebo si ji v jednotlivých případech dokonce vyhradit. Primárně má ale vymezení působnosti dopady na samotnou valnou hromadu a společníky.

Vymezení působnosti valné hromady je druhotně důležité i pro ochranu práv třetích osob. Stanovení limitů působnosti valné hromady totiž určuje okruh otázek, v nichž bude rozhodovat statutární orgán ve zbytkové působnosti. Je však nemyslitelné, aby si valná hromada propůjčila působnost jednat za společnost. Tuto působnost musí mít vždy statutární orgán, v odlišném případě by byly třetí strany vystaveny silné nejistotě, kdo je skutečně oprávněn zastupovat společnost.

V případě, že by došlo k rozhodování mimo působnost valné hromady, je možné se dovolat neplatnosti nebo nicotnosti některých usnesení valné hromady,³ rozhodnutí jiných orgánů společnosti vydaných v působnosti valné hromady⁴ anebo neplatnosti některých právních jednání, která nebyla schválena valnou hromadou tam, kde zákon takový souhlas vyžaduje.⁵ Všechny tyto tři možnosti dovolání se neplatnosti jsou důvodem, proč vymezit působnost valné hromady co nejpřesněji tak, aby se předešlo sporům.

Právo dovolat se neplatnosti usnesení valné hromady vzniká společníkům,⁶ jednatelům, členům dozorčí rady, byla-li zřízena, nebo likvidátorovi v případě rozporu usnesení valné hromady s právními předpisy nebo společenskou smlouvou. Návrh na dovolání se neplatnosti lze u soudu podat v subjektivní lhůtě 3 měsíců a v objektivní lhůtě jednoho roku.⁷ Důvodem pro vyslovení neplatnosti může být vedle rozporu s právními předpisy nebo společenskou smlouvou také rozpor s dobrými mravy.⁸ Dalšími požadavky pro případné uplatnění neplatnosti tohoto usnesení je závažnost napadeného usnesení a skutečnost, zda je vyslovení neplat-

³ Ust. § 191 ZOK.

⁴ Ust. § 193 ZOK.

⁵ Ust. § 48 ZOK.

⁶ Dovolat neplatnosti se však společník nemůže, účastnil-li se valné hromady, ale nepodal proti usnesení Valné hromady protest podle ust. §192 odst. 2 ZOK.

⁷ Ust. § 191 odst. 1 ZOK.

⁸ Ust. § 191 odst. 2 ZOK.

nosti napadeného usnesení v zájmu společnosti hodného právním ochrany,⁹ a také zda by případné vyslovení neplatnosti nezasáhlo do práva třetí osoby nabytého v dobré víře.¹⁰

Výše zmíněné právo dovolat se neplatnosti usnesení valné hromady se vztahuje mimo jiné i na případy, kdy valná hromada rozhoduje mimo svoji působnost. V takovém případě jsou výše uvedené orgány společnosti oprávněny domáhat se vyslovení neplatnosti takového usnesení. Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným by samozřejmě měla být také v souladu s dobrými mravy. V případě, že by ve společenské smlouvě společnosti byla sjednaná určitá působnost v rozporu s dobrými mravy, nepochybně by bylo možné se dovolat také neplatnosti tohoto ujednání podobně jako neplatnosti usnesení valné hromady vydané na základě tohoto ustanovení.¹¹ Neplatnost usnesení valné hromady lze tedy vyslovit z důvodu rozporu se zákonem, se společenskou smlouvou anebo s dobrými mravy s výjimkou určitých případů, kdy by dané rozhodnutí zasáhlo do práv třetích osob nabytých v dobré víře anebo je zde zájem společnosti hodný právní ochrany.

Pokud přijaté rozhodnutí valné hromady nespadá do její působnosti, v určitých případech nemá žádné právní účinky a je tak nicotné. Více k tomu dovedl Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 27.1.2009, sp. zn. 29 Odo 1060/2006:

„Jako správný posoudil Nejvyšší soud právní názor odvolacího soudu, podle něhož postupem podle § 183 ve spojení § 131 obch. zák. lze napadat ta usnesení valné hromady, která spadají do její působnosti, zatímco usnesení ve věcech, které do působnosti valné hromady nepatří (a která tudíž, jak Nejvyšší soud uzavřel v rozhodnutí ze dne 1. června 2000, sp. zn. 32 Cdo 500/2000, o které odvolací soud opřel svůj závěr, nemají žádné právní účinky), postupu podle ustanovení § 183 ve spojení s § 131 obch. zák. nepodléhá.“

Rovněž se lze dovolávat neplatnosti rozhodnutí v případech, kdy některé orgány rozhodují v působnosti valné hromady, ač jim takovéto rozhodování nepřísluší. V takovém případě se využije obdobná právní úprava jako pro dovolání se neplatnosti usnesení valné hromady.¹² Ze zákona nevyplývá omezení okruhů působnosti, pro něž se lze dovolat neplatnosti – uplatní se působnost stanovená právními předpisy, společenskou smlouvou i působnost vyhrazená.

Dalším právním institutem neplatnosti, který se vztahuje k působnosti valné hromady, je možnost dovolat se neplatnosti právního jednání, k němuž nedala valná hromada souhlas, ač k tomuto jednání zákon souhlas vyžaduje.¹³ Na rozdíl od práva dovolat se neplatnosti toto právo nesměřuje přímo k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, jelikož takové usnesení chybí anebo k tomuto usnesení chybí určité náležitosti (splnění rozhodovací většiny, požadované formy, apod.). Na rozdíl od výše zmíněného práva dovolat se neplatnosti usnesení valné hromady, podle tohoto ustanovení se také lze dovolat neplatnosti pouze těch právních

⁹ Ust. § 260 odst. 1 OZ.

¹⁰ Ust. § 260 odst. 2 OZ.

¹¹ Tato neplatnost by však byla vyslovena z obecných důvodů neplatnosti právních jednání uvedených v ust. § 580 odst. 1 OZ. Neplatnost ujednání společenské smlouvy zakládající působnost valné hromady připadá v úvahu pouze v případě dispozitivního oprávnění valné hromady podle ust. 190 odst. 2 písm. o) ZOK, tedy nevýlučné působnosti sjednané valnou hromadou.

¹² Ust. § 193 odst. 1 ZOK.

¹³ Ust. § 48 ZOK.

jednání, k nimž zákon vyžaduje souhlas. Nepočítá se tedy s dovoláním se neplatnosti jednání, ke kterému vyžaduje souhlas valné hromady společenská smlouva. Tuto neplatnost může uplatnit pouze oprávněná osoba. V konkrétním případě lze shledat určitou nejasnost, o jakou osobu se může jednat. Lze mít za to, že oprávněnou osobou bude sama společnost s ručením omezeným. Ohledně ostatních osob ale situace není tak jednoznačná – společníci mohou na ochranu svých práv uplatnit *actio pro socio* a věřitelé se mohou dovolávat relativní neúčinnosti právního úkonu.¹⁴ Podle mého názoru v případě, že by tyto způsoby nebyly efektivní, bylo by se pro tyto osoby možné domáhat i neplatnosti právního jednání. Také nelze dle mého mínění ztotožňovat oprávněnou osobu pouze s obchodní korporací, jelikož v takovém případě by ustanovení znělo odlišně.

1.2. Valná hromada jako nejvyšší orgán společnosti

Postavení valné hromady jako nejvyššího orgánu obchodní společnosti je oproti jiným orgánům unikátní. Jelikož společnost ručením omezeným v porovnání s veřejnou obchodní anebo komanditní společností již vykazuje poměrně silné znaky vlastnictví odděleného od řízení, je nutné přesněji stanovit působnost jednotlivých orgánů společnosti. Valná hromada jako nejvyšší orgán má pravomoci týkající se základního směřování společnosti. Kvůli její nedostatečné informovanosti o běžném chodu společnosti ale není možné, aby byly všechny působnosti svěřeny pouze valné hromadě. Je tedy nutné vymezit působnost valné hromady ve vztahu k ostatním orgánům, aby se tak vyřešily otázky případné kolize působností orgánů.

Zákon o obchodních korporacích rozeznává tři druhy orgánů, a to nejvyšší orgán (valnou hromadu)¹⁵, kontrolní orgán (dozorčí radu, byla-li zřízena) a statutární orgán (jednatelé, po vstupu do likvidace likvidátor). Jako projev oddělení vlastnictví od řízení je nejvyšší orgán nadán pouze vnitřní působností. Statutární orgán je naproti tomu nadán působností vnitřní i vnější a může tedy, na rozdíl od valné hromady, také jednat za společnost.¹⁶ Působnost statutárního orgánu lze také různě členit, ale pouze jedná-li se o kolektivní statutární orgán.¹⁷ Ačkoliv to může být výjimkou, u členů valné hromady se nepředpokládá taková znalost každodenního chodu společnosti jako u jednatelů. Zároveň je v zájmu ochrany třetích osob vědět, kdo za společnost jedná.

Odloučením vlastnictví od řízení má tedy pro valnou hromadu dopady v tom, že nemá vnější působnost ani působnost v obchodním vedení. Valná hromada má nicméně s ohledem na smíšenou povahu možnost udělit statutárnímu orgánu pokyn v záležitosti obchodního ve-

¹⁴ Štenglová, I., Havel, B., Cíleček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.

¹⁵ Ačkoliv ustanovení § 44 odst. 1 ZOK stanoví, že nejvyšším orgánem společnosti s ručením omezeným je valná hromada, v některých zvláště závažných případech je, podobně jako v osobních společnostech, dána pravomoc rozhodovat také všem jejím společníkům. Jedná se např. o měnění společenské smlouvy, není-li společenskou smlouvou stanoveno jinak podle ustanovení § 147 odst. 1 ZOK, svolení společníků s úkony jednatele uvedenými v ustanovení § 199, atd.

¹⁶ Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I., a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 640. ISBN 978-80-7478-736-5.

¹⁷ JOSKOVÁ, Lucie. *Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost*. Bulletin advokacie. Praha: Česká advokátní komora, 1014(7-8), 4. ISSN 1210-6348.

dení.¹⁸ Valná hromada nicméně nemůže jednat přímo, vždy se jedná pouze o pokyn nebo příkaz statutárnímu orgánu.¹⁹

Jak jsem již uvedl výše, členění působnosti valné hromady na vnitřní a vnější nespadá v případě kapitálové společnosti v úvahu, úvahami nad možným členěním působností se tedy budu zabývat dále.

1.3. Členění působností v této práci

Základní úprava působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným je obsažena v ustanovení § 190 odst. 2 a 3 ZOK. Ustanovení § 190 odst. 2 obsahuje vedle výčtu jednotlivých pravomocí valné hromady také odkaz na pravomoci neobsažené přímo ve výčtu v ustanovení § 190 odst. 2 písm. o). Toto ustanovení pamatuje na situace neobsažené ve výčtu ustanovení § 190 odst. 2, které jsou stanoveny buď zákonem o obchodních korporacích, jiným právním předpisem²⁰ anebo společenskou smlouvou. Valná hromada si může vedle výše zmíněných pravomocí sama atrahovat působnost jiného orgánu.

Co se týče rozboru skupin pravomocí, je zřejmé, že mohou být valné hromadě dány buď přímo na základě zákona či jiného právního předpisu nebo na základě společenské smlouvy anebo na základě atrakce pravomocí valnou hromadou od jiného orgánu. Z této úvahy se bude také odvíjet členění pravomocí v mojí práci. Působnost budu členit do tří skupin, a to na působnost

- 1) **stanovenou zákonem nebo jiným právním předpisem** – ta působnost, kterou valné hromadě svěřuje zákon nebo jiný právní předpis bez toho, aby bylo nutné ustanovení společenské smlouvy. Tyto působnosti budu dále členit na:
 - a) **kožentní** – není možné se od těchto působností odchýlit. Valná hromada disponuje těmito působnostmi vždy bez ohledu na odlišné ustanovení společenské smlouvy.
 - b) **dispozitivní** – valná hromada touto působností disponuje, je ale možné, aby společenská smlouva určila jinak, a tedy svěřila pravomoci jinému orgánu.
- 2) **sjednanou společenskou smlouvou** – valná hromada působnost nemá přímo ze zákona. Aby mohla působnost vykonávat, je nutné ujednání ve společenské smlouvě. Může být případně dále členěna na:
 - a) **výlučnou** – působnost nelze svěřit jinému orgánu než valné hromadě, avšak bez výslovného ujednání společenské smlouvy valné hromadě nenáleží.
 - b) **nevýlučnou** – působnost lze svěřit i jinému orgánu než valné hromadě, bez výslovného ujednání společenské smlouvy tato působnost valné hromadě nenáleží.
- 3) **vyhrazenou valnou hromadou** – valná hromada si sama může v jednotlivých případech vyhradit působnost.

¹⁸ Ust. 51 odst. 2 ZOK ve spojení s ust. § 70 a s ust. § 195 odst. 2 ZOK .

¹⁹ Důvodová zpráva k ZOK.

²⁰ Oproti Obchodnímu zákoníku, kde Ust. § 125 odst. 1 písm. o) počítalo s možností stanovení dalších okruhů působnosti valné hromady předpisy na úrovni zákona, zákon o obchodních korporacích nově umožňuje stanovení působnosti „jiným právním předpisem“. Důvodová zpráva se k této změně nevyjadřuje, je tedy vhodné předpokládat, že lze působnost valné hromady stanovit i předpisem podzákoné právní síly.

Jedním z velmi tvůrčích částí práce je právě členění působnosti. Při zachování tohoto členění odstraním potíže s tím, která ustanovení platí vždy, od kterých ustanovení se lze odchýlit, kdy musí určitou pravomoc stanovit společenská smlouva a ve kterých případech je možné vyhradit si pravomoc jiného orgánu.

Výše zmíněné členění jsem vytvořil za účelem snadného odlišení potřeby případného ujednání ve společenské smlouvě. V literatuře je ale možné se setkat i s jinými způsoby členění, popř. jiným pojetím členění obsaženého v mé práci. Jejich srovnáním se budu zabývat v následující části.

1.4. Další způsoby členění

Nová společnost s ručením omezeným

V publikaci *Nová společnost s ručením omezeným* je obsaženo členění působností na působnost **stanovenou zákonem, stanovenou společenskou smlouvou a vyhrazenou valnou hromadou**.²¹ Toto členění působnosti vychází z poměrně jednoduché struktury ustanovení § 190 odst. 2 a odst. 3 ZOK, kdy do působnosti stanovené společenskou smlouvou spadá působnost stanovená v ustanovení § 190 odst. 2 písm. o) ZOK, tedy rozhodování v „*dalších případech, které do působnosti valné hromady svěřuje tento zákon, jiný právní předpis nebo společenská smlouva.*“ Do působnosti vyhrazené valnou hromadou spadá působnost obsažená v ustanovení § 190 odst. 3 a do působnosti stanovené zákonem spadají zbylé okruhy působnosti obsažené v ustanovení § 190 odst. 2. Výše uvedený přístup zohledňuje striktní rozčlenění pravomocí podle jednotlivých ustanovení ZOK. V určitých případech se však, podle mého názoru, nejedná o působnost danou zákonem, ač je v těchto ustanoveních výslovně uvedena. Jedná se např. o působnost valné hromady rozhodovat o zrušení společnosti s likvidací, o jmenování a odvolání likvidátora, o příplatkové povinnosti, o vrácení příplatkové povinnosti a o převodu podílu na jiného společníka v případech, kdy je tento převod podmíněn souhlasem valné hromady. V těchto případech jsou totiž působnosti sice přímo uvedené v zákoně, ale valná hromada o nich nebude rozhodovat, pakliže zde není zvláštní ujednání společenské smlouvy. Fakticky by se tyto působnosti tedy měly řadit do působnosti dané společenskou smlouvou. Toto členění nicméně nepovažuji za chybné, pouze na problematiku členění působnosti hledí spíše z pohledu formálního než materiálního.

Rozehnal

Rozehnal naproti tomu člení působnost valné hromady na **obligatorní, fakultativní a atrahovanou**.²² V mé práci lze ztotožnit kogentní působnost stanovenou zákonem s působností obligatorní, působnost dispozitivní stanovenou zákonem a působnost sjednanou společenskou smlouvou s působností fakultativní a nakonec působnost vyhrazenou valnou

²¹ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným*, Právo – účetnictví – daně. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

²² Rozehnal, Aleš et al. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 730. ISBN 978-80-7380-524-1.

hromadou s působností atrahovanou. Autor uvedeného členění dále uvádí možnost obecnějšího členění na působnost **výlučnou** a **zvláštní**, kde působnost výlučná je působnost obligatorní a působnost fakultativní a atrahovaná spolu představují působnost zvláštní. Toto členění je pojmově obecnější než členění obsažené v mojí práci, nicméně zde dochází k odlišování fakultativní povahy působnosti dispozitivní dané zákonem a působnosti sjednané společenskou smlouvou. Velkým nedostatkem Rozehnalova členění je položení obligatorní a výlučné působnosti na roveň. Tyto působnosti nejsou shodné – obligatorní působnost znamená, že valná hromada má působnost rozhodovat v dané věci vždy. V takovém případě však zapomíná na případy, kdy valná hromada nemůže bez výslovného ujednání ve společenské smlouvě v dané působnosti rozhodovat – chybí mu zohlednění výlučné působnosti sjednané smlouvou (ta totiž vykazuje znaky výlučné působnosti, nicméně o ní valná hromada nerozhoduje obligatorně). Níže uvedená tabulka uvádí srovnání členění.

Členění mojí práce	Rozehnal
Působnost stanovená zákonem kogentní	Obligatorní
Působnost stanovená zákonem dispozitivní	Fakultativní
Působnost sjednaná společenskou smlouvou	
Působnost vyhrazená valnou hromadou	Atrahovaná

Srovnání členění I

Dvořák

Dvořák uvádí hned dvě možná členění působnosti dané zákonem.²³ Obecným členěním, které ve své publikaci uvádí, je členění na působnost založenou zákonem, resp. zákony, společenskou smlouvou a usnesením valné hromady samé. První možností dělení působnosti svěřené zákonem je na výhradní a nevýhradní působnost. Výhradní působnost je ta, u které tuto působnost nemůže vykonávat nikdo jiný kromě valné hromady. Ta lze dále členit na působnost výhradní podmíněnou a na působnost výhradní nepodmíněnou. Výhradní podmíněná působnost je umožněna ujednáním ve společenské smlouvě za podmínky, že zákon neumožňuje působnost svěřit jinému orgánu. Výhradní nepodmíněná působnost se liší od podmíněné tím, že není podmíněna existencí ujednání ve společenské smlouvě. Naproti tomu nevýhradní působnost umožňuje na základě zákona anebo společenské smlouvy přenesení rozhodovací pravomoci v dotyčných otázkách na jiný orgán nebo osobu (delegace pravomoci na jiného anebo odejmutí pravomoci valné hromadě). Hierarchické znázornění prvního možného způsobu členění působnosti valné hromady podle Dvořáka tedy vypadá takto:

- 1) působnost založená zákonem, resp. zákony
 - a) výhradní
 - i) podmíněná
 - ii) nepodmíněná
 - b) nevýhradní
- 2) působnost založená společenskou smlouvou
- 3) působnost založena usnesením valné hromady samé

²³ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

Výše uvedené členění se obsahově shoduje s členěním uvedeným v mojí práci. Výhradní působnost založená zákonem nepodmíněná je v mojí práci představena kogentní působností stanovenou zákonem a působnost nevýhradní působnost založenou zákonem řadím ve svojí práci do dispozitivní působnosti stanovené zákonem. Působnost založená společenskou smlouvou je v mojí práci představována nevýlučnou působností sjednanou společenskou smlouvou. Působnost výhradní založená zákonem podmíněná je v mojí práci představována působností výlučnou sjednanou společenskou smlouvou. Důvodem, proč Dvořák neřadí působnost založenou zákonem výhradní podmíněnou do působnosti sjednané společenskou smlouvou, je pravděpodobně výskyt zákonných zmocnění přímo v zákoně. Pro účely své práce jsem toto členění zařadil do působnosti sjednané společenskou smlouvou z toho důvodu, že bez výslovného ujednání společenské smlouvy by působnost valné hromady nevznikla, proto tedy považuji za pramen této působnosti společenskou smlouvu. Členění považuji za velmi podrobné a propracované. Obsahově se překrývá s mým členěním – viz tabulka

Členění mojí práce	Dvořák
stanovená zákonem dispozitivní	založená zákonem nevýhradní
stanovená zákonem kogentní	založená zákonem výhradní nepodmíněná
výlučná sjednaná společenskou smlouvou	založená zákonem výhradní podmíněná
nevýlučná sjednaná společenskou smlouvou	založená společenskou smlouvou
vyhrazená valnou hromadou	založená usnesením valné hromady samé

Srovnání členění 2

Další možné členění působnosti založené zákonem, které Dvořák²⁴ uvádí je členění na členění podle základního výčtu působností (za předchozí úpravy obsaženého v ustanovení § 125 ObchZ) a na další případy působnosti uvedené v jednotlivých ustanoveních obchodního zákoníku nebo i jinými zákony. Podle mého názoru toto členění vykazuje podobnou dávku formálnosti jako u výše zmíněného členění obsaženého v publikaci *Nová společnost s ručením omezeným*.²⁵ Nutno však poznamenat, že toto členění autor příliš nerozvádí, zřejmě jej nepovažuje za funkční.

Holejšovský

Holejšovský ve své publikaci *Valné hromady společnosti s ručením omezeným* uvádí hned čtyři možnosti dělení působnosti valné hromady.²⁶ První způsob členění rozděluje působnost dle obsahu, např. na účetní, majetkové záležitosti, volba a odvolávání členů orgánů, atd. Druhým členěním rozděluje působnost na základní působnost a další působnost, kdy základní působnost je uvedena v jednom ustanovení (dříve ustanovení § 125 ObchZ, dnes v ustanovení § 190 ZOK) a další působnost je obsažena buď v zákoně a jiných právních předpisech anebo ve společenské smlouvě. Třetí možností členění působnosti je na působnost zákonnou a smluvní. Toto členění považuji za poněkud odvážné z toho důvodu, že nepamatuje

²⁴ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

²⁵ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně.* Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

²⁶ Holejšovský, J. *Valné hromady společností s ručením omezeným.* Praha : C. H. Beck, 2011, 552 s. ISBN 978-80-7400-391-2.

na případy, kdy si valná hromada sama atrahuje případy, o kterých by jinak rozhodoval jiný orgán. Předpokládám však, že by v případě takového členění působnost vyhrazená valnou hromadou pro jednotlivé otázky spadala do působnosti zákonné. V zásadě s tímto členěním nesouhlasím. Čtvrtým, a podle mého názoru nejpropracovanějším z uvedených členění, je rozdělení na působnost výlučnou a nevýlučnou. V otázkách výlučné působnosti není možnost svěřit rozhodování jinému orgánu, než valné hromadě – valná hromada musí v těchto věcech rozhodovat vždy (v mojí práci lze ztotožnit s kogentní působností stanovenou zákonem a výlučnou působností sjednanou společenskou smlouvou). Rozhodování o otázkách v nevýlučné působnosti lze přenést i na jiný orgán (v mojí práci lze ztotožnit s dispozitivní působností stanovenou zákonem a nevýlučnou působností sjednanou společenskou smlouvou), jedná se však i o případy atrahované působnosti. Holejšovský nicméně neuvádí možnost sjednat si výlučnou působnost i ve společenské smlouvě. Je pravděpodobné, že případy výlučné působnosti sjednané společenskou smlouvou ve svém členění opominul. Svým způsobem je toto členění podobné členění uvedené Rozehnalem. V následující tabulce se pokusím roztrždit působnosti mojí práce na výlučné a nevýlučné.

Členění mojí práce	Holejšovský
Působnost stanovená zákonem kogentní	Působnost výlučná
Výlučná působnost sjednaná společenskou smlouvou	
Působnost stanovená zákonem dispozitivní	Působnost nevýlučná
Nevýlučná působnost sjednaná společenskou smlouvou	
Působnost vyhrazená valnou hromadou	

Srovnání členění 3

Publikace Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně jejich návaznosti na české a evropské předpisy

Publikace Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně jejich návaznosti na české a evropské předpisy obsahuje stejné členění působností jako členění obsažené v mojí práci s výjimkou toho, že není dále rozdělena působnost stanovená zákonem.²⁷ Dále lze nepřímo vyčíst další způsob členění, kdy je zmíněna působnost obsažená přímo v ustanovení § 190 odst. 2 písm. a) až o) jako působnost základní. Lze se tedy domnívat, že se autor zároveň kloní také k formálnímu způsobu členění na působnost základní a další, podobně jako Dvořák²⁸ a Holejšovský²⁹.

²⁷ Čáp, Z., Jahelka, P., Jusková, L., Hejda, J., Vaněčková, V. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. 1. Vydání Praha: Linde Praha a.s., 2013, 784 s. ISBN 978-80-7201-917-5.

²⁸ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

²⁹ Holejšovský, J. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. Praha : C. H. Beck, 2011, 552 s. ISBN 978-80-7400-391-2.

Podle povahy rozhodnutí valné hromady – autor práce

Pro členění jsem použil kritérium, zda valná hromada sama určuje obsah rozhodnutí anebo zda o obsahu rozhodnutí rozhoduje někdo jiný a valná hromada pouze tento obsah aprobuje. Rozhodnutí valné hromady je možné členit podle jejich povahy na rozhodnutí

- 1) kdy valná hromada sama určuje obsah
- 2) aprobativní
 - a) udělování souhlasu k právním jednání
 - b) schvalování dokumentů nebo právních jednání
- 3) rozhodnutí v personálních otázkách
 - a) volba
 - b) jmenování
 - c) udělování prokury
 - d) odvolávání z funkcí

Rozhodnutí, kde valná hromada sama tvoří obsah usnesení, v této práci začínají na slova „*Rozhodování o ...*“.

Tam, kde valná hromada aprobuje určité právní skutečnosti, valná hromada obsah rozhodnutí netvoří. Obsah rozhodnutí je dán právními skutečnostmi, o nichž valná hromada rozhoduje. Valná hromada pouze rozhoduje o tom, zda na společnost převezme účinky s nimi spojenými. Svým způsobem tvoří valná hromada obsah usnesení i v případě personálních otázek. Jedná se nicméně o poněkud odlišnou agendu od pouhého rozhodování. Udělování souhlasu je specifické tím, že společník, případně třetí osoba, valnou hromadu požádá o aprobaci určité skutečnosti (např. souhlas s převodem nebo s rozdělením podílu). Žádost se ovšem nevyžaduje v případě schvalování. Co se týče schvalování, valná hromada vždy schvaluje konkrétní dokument, který v sobě nese určité právní následky. Neschválí-li valná hromada daný dokument, znamená to relativní neplatnost právního jednání v něm obsaženém.

Poslední skupinou působnosti je působnost v personálních věcech. Svým způsobem valná hromada může také určovat obsah usnesení v případě některých rozhodování v této působnosti. Naproti působnosti, kdy valná hromada sama tvoří obsah, je však tato skupina natolik odlišná, že jsem se rozhodl jí členit zvlášť. Odlišnost shledávám především v povaze rozhodování valné hromady v případě některých rozhodování valné hromady, jako je volba či jmenování.

Funkcionalitu daného členění lze vidět především pro účely neplatnosti. Pokud bude mít rozhodnutí valné hromady, jímž se tvoří obsah, lze se dovolat neplatnosti tohoto rozhodnutí. Naopak pokud nebude aprobována určitá skutečnost rozhodnutím valné hromady, lze se dovolat neplatnosti jednání, které nebylo schváleno nebo k němuž nebyl souhlas udělen. Vybočuje-li rozhodování valné hromady z její působnosti, je takové rozhodnutí nicotné.

Jiří Černý

V diplomové práci Jiřího Černého je obsaženo dělení působnosti valné hromady podle agend, ke kterým se tato rozhodnutí vztahují.³⁰ Působnost valné hromady tak dělí na Schválení jednání osob jednajících jménem společnosti před jejím vznikem, Rozhodování o orgánech společnosti, likvidátorovi a prokuristovi, Rozhodování o účetních a s nimi souvisejících operacích, Rozhodování o statutárních záležitostech, Rozhodování o významných majetkových dispozicích, Rozhodování o vyloučení společníka. Černý tak roztřídil působnosti do šesti skupin, které poměrně komplexně vystihují okruhy rozhodování valné hromady podle jejich věcné náplně.

Publikace právo obchodních korporací

Právo obchodních korporací obsahuje dva způsoby členění.³¹ První způsob členění je na působnost danou zákonem a na působnost danou společenskou smlouvou. Předpokládám, že působnost daná zákonem obsahuje i působnost aтраhovanou, toto členění nicméně nevidím jako příliš funkční, jelikož nepřináší žádnou přidanou hodnotu, co se týče sledování právního režimu jednotlivých ustanovení. Druhým způsobem členění je podle toho, zda se jedná o otázky pravidelně rozhodované valnou hromadou anebo o základní otázky fungování společnosti. Toto členění se na rozdíl od všech ostatních výše zmíněných členění zabývá otázkou významnosti a tak je svým způsobem unikátní. Odpověď na otázku, kam bude však zařazena jednotlivá působnost valné hromady, může být však často značně subjektivní. Nepochybně lze do základních otázek fungování společnosti zařadit rozhodování o změně společenské smlouvy, svěruje-li tuto společenská smlouva tuto působnost valné hromadě; změny základního kapitálu, přeměny společnosti; zrušení společnosti; převodu nebo zastavení obchodního závodu; nebo o dalších rozhodnutích, v důsledku nichž se mění společenská smlouva. Naproti tomu do záležitostí pravidelně rozhodovaných valnou hromadou lze zařadit záležitosti týkající se běžného hospodaření anebo běžnou personální agendu valné hromady.³²

Posledně uvedené členění je svým způsobem zohledněno v ZOK tím, že se pro přijetí určitých rozhodnutí vyžadují složitější podmínky přijetí. Níže bych se rád zabýval také určitým roztříděním působností podle požadavků na přijetí rozhodnutí. Svým způsobem bude níže

³⁰ Černý, Jiří. *Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným*. Praha, 2010 [cit. 2016-02-16]. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Doc. JUDr. Ivanka Stenglová Dostupné z <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120009268/?lang=en>.

³¹ Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I., a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 640. ISBN 978-80-7478-736-5.

³² Toto členění by, podle mého názoru, šlo rozvinout dále tak, že by se působnost rozčlenila do jednotlivých agend na jednotlivé, např. na otázky ve věcech personálních, společenských, kapitálových, majetkových, zásadních společenských otázkách, atd. podobně jako je tomu v diplomové práci Jiřího Černého. Hodnotu takového členění bych nicméně viděl spíše z didaktického hlediska – bylo by jednodušší si utřídit jednotlivé okruhy působností a tak si je zapamatovat. Nicméně z hlediska právního režimu jednotlivých působností by to bylo zavádějící a některé otázky by se pravděpodobně překrývaly.

uvedená část také členěním, nejbližší má pravděpodobně ke členění podle významnosti zmíněné v publikaci Právo obchodních společností.³³

Podle požadavků na přijetí rozhodnutí – autor práce

Primárním cílem této práce je soustředit se na působnost valné hromady. Mojí ambicí tedy není se soustředit na celkovou proceduru rozhodování valné hromady, spíše se soustředím na procedurální odlišnosti v náležitostech na rozhodování v různých druzích působnosti. Zákon totiž vedle obecného pravidla pro přijetí rozhodnutí na valné hromadě stanoví i některá zvláštní, jimž je třeba věnovat pozornost. Pokusím se tato pravidla rozvést a věnovat jim zvýšenou pozornost.

Obecně platí, že valná hromada rozhoduje nadpoloviční většinou hlasů přítomných společníků.³⁴ Zároveň platí, že minimální kvorum pro rozhodování o obecných otázkách, je přítomnost společníků vlastnicích alespoň polovinu všech hlasů.³⁵

Od výše zmíněného pravidla se lze odchýlit společenskou smlouvou. Ze zákona je však patrné, že se jedná o jednostranně kogentní pravidlo, tedy že lze pravidla pro rozhodování valné hromady odlišným ujednáním společenské smlouvy pouze zpřísnit.³⁶ Tato dispozitivní ujednání pro minimální rozhodovací většinu a kvorum jsou logicky aplikovatelná buď pro všechny okruhy rozhodování valné hromady anebo pouze pro některé z nich. V případě, že ZOK vyžaduje kogentním ustanovením k přijetí rozhodnutí v působnosti valné hromady vyšší většinu, než by mělo toto odlišné ujednání, pak se k takovému ujednání společenské smlouvy nepřihlíží z důvodu jeho neplatnosti pro rozpor s kogentním ustanovením zákona – použije se tedy zákonné ustanovení. Pravidlo o jednostranně kogentní povaze ustanovení lze aplikovat také na případy, kdy je pro rozhodnutí vyžadována kvalifikovaná většina. Toto dovozují z výkladového pravidla *a minore ad maius* – pakliže dané pravidlo platí pro prostou většinu, pak rozhodně musí platit pro kvalifikovanou většinu, jelikož je v zájmu společnosti zajistit ochranu práv všech společníků v případech rozhodnutí, k jejichž přijetí zákon stanoví přísnější požadavky. Na druhou stranu v případě, že k přijetí rozhodnutí se již vyžaduje souhlas všech společníků, je nelogické požadovat jakákoliv přísnější pravidla ohledně kvalifikované většiny (nikoliv formy). Hlubší úvahy na toto téma však již nebudou předmětem této práce.

Zákon pro rozhodování o některých otázkách kogentně vyžaduje vyšší požadavky na rozhodovací většinu, kvorum a dokonce i přísnější formu. Konkrétně se jedná několik okruhů, a to rozhodování o³⁷

- otázkách podle ustanovení § 171 odst. 1 ZOK,
- přechodu uvolněného podílu³⁸,

³³ Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I., a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 640. ISBN 978-80-7478-736-5.

³⁴ Ust. § 170 ZOK.

³⁵ Ust. § 169 odst. 1 ZOK.

³⁶ Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I., a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 640. ISBN 978-80-7478-736-5.

³⁷ Ust. § 171 odst. 1 ZOK.

- schválení smlouvy o vypořádání újmy vzniklé obchodní korporaci porušením péče řádného hospodáře³⁹
- přeměně společnosti a jiných rozhodnutí podle zákona o přeměnách.⁴⁰

Podle výše zmíněného lze vytvořit určité schéma, v jakých případech vyžaduje zákon přísnější podmínky. Toto schéma jsem se pokusil zachytit níže zmíněnou tabulkou.

Režim	Většina	Kvorum	Forma
Běžná rozhodnutí	$1/2$	50%	nevyžadována
Zásadní rozhodnutí			
Zásadní rozhodnutí podle § 171 odst. 1	$2/3$	100%	notářský zápis
změna SS týkající se jen některých společníků	$2/3$ + souhlas dotčených společníků	100%	notářský zápis
změna SS týkající se všech společníků	souhlas všech společníků	100%	notářský zápis
snížení ZK nerovnoměrným snížením vkladů	souhlas všech společníků	100%	notářský zápis
připuštění nepeněžitěho vkladu	$2/3$ vkladající společník nerozhoduje ⁴¹	? %	notářský zápis
Uvolněný podíl			
rozhodnutí o přechodu	$2/3$	100%	notářský zápis
Vypořádání újmy v souvislosti s porušením péče řádného hospodáře			
schválení smlouvy	$2/3$	100%	nevyžadována
Přeměny			
schválení přeměny	$3/4$ ⁴²	50%	notářský zápis
týkající se jen některých společníků	$3/4$ + souhlas dotčených společníků	50%	notářský zápis
některá zvláštní rozhodnutí ⁴³	souhlas všech společníků	100%	notářský zápis
změna výše ZK nástupnické společnosti z vlastních zdrojů	použije se §171 odst. 1		
Zvláštní ujednání	Přísnější podmínky		

Podmínky rozhodování 1

Pokud ponecháme stranou výjimky z těchto pravidel ohledně nutnosti souhlasu případných dotčených společníků, z tabulky vyplývá, že jsou zde obecně čtyři skupiny působnosti podle výše rozhodovací většiny. Valná hromada může rozhodovat

1. prostou většinou hlasů přítomných společníků,
2. tříčtvrtinovou většinou hlasů přítomných společníků, pokud nestanoví společenská smlouva pro některé rozhodnutí většinu vyšší,

³⁸ Ust. § 215 odst. 2 ZOK.

³⁹ Ust. § 53 odst. 3 ZOK.

⁴⁰ Ust. § 21 odst. 2 ZPřem

⁴¹ Ust. § 173 odst. 1 písm. a) ZOK.

⁴² Pakliže je však ujednáním společenské smlouvy vyžadováno k některému rozhodnutí vyšší většiny, pak se ke schválení přeměny použije tato většina.

⁴³ Ust. § 20 odst. 4, § 156, § 157, § 249 odst. 2, § 315 ZPřem. Více viz část. 2.1.1.3 Rozhodnutí o přeměně společnosti.

3. dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků,
4. se souhlasem všech společníků a
5. většinou podle zvláštního ujednání společenské smlouvy.

Ačkoliv je zákon poměrně konkrétní, co se týče určení rozhodovacích většin pro rozhodování v odlišných působnostech valné hromady, nemusí být na první pohled ihned jasné, v jakých konkrétních případech bude vyžadována pro přijetí kvalifikovaná většina. Jedná se o některé otázky obsažené v ustanovení § 171 odst. 1 ZOK a o schvalování přeměny. V následující části se pokusím upřesnit některé sporné otázky, na která rozhodnutí se bude vztahovat přísnější rozhodovací většina podle § 171 odst. 1 ZOK a podle zákona o přeměnách.

Ustanovení § 171 odst. 1 ZOK vyžaduje dvoutřetinovou většinu hlasů všech společníků a formu notářského zápisu usnesení valné hromady k rozhodnutím o

- o změně obsahu společenské smlouvy,
- jehož důsledkem se mění společenská smlouva,
- o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti, a
- o zrušení společnosti s likvidací.

Jak je patrné z výše uvedeného ustanovení, je třeba rozlišovat rozhodnutí, které mění obsah společenské smlouvy podle ust. § 171 odst. 1 písm. a) ZOK, a rozhodnutí, jehož důsledkem se mění společenská smlouva podle ust. § 171 odst. 1 písm. b) ZOK. V případě rozhodnutí, která mění obsah společenské smlouvy, společníci přímo rozhodují o nových smluvních ujednáních. Naproti tomu rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva, má za následek změnu společenské smlouvy až druhotně v s rozhodováním o jiné skutečnosti (v praxi se jedná např. o rozhodnutí o změnách ZK, o vyloučení společníka při nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti, o změně druhu kmenového listu). Oba způsoby se liší nejen způsobem, jímž mění společenskou smlouvu, ale rovněž i odlišnou procedurou přijímání rozhodnutí a subjektem, který je o rozhodnutí oprávněn rozhodovat. Ze zákona nemá valná hromada působnost ke změně obsahu společenské smlouvy, ta náleží dohodě všech společníků. Společenská smlouva však tuto pravomoc může přenést na valnou hromadu, která následně bude rozhodovat rovněž o změně obsahu společenské smlouvy stejnou procedurou, jako u rozhodnutí, v jejichž důsledku se mění společenská smlouva.⁴⁴ Zde je vhodné říct, že společenské smlouvy většinou právě obsahují ujednání, kterým se valné hromadě dává působnost rozhodovat o změně společenské smlouvy.⁴⁵ Takovéto ujednání je bezpochyby vhodné k zamezení přílišné rigidity, jelikož ve společnostech s větší členskou základnou by bylo možné dosáhnout dohody často pouze stěží. Pokud se však rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy týká pouze jednoho společníka, vyžaduje se jeho souhlas, i přestože je působnost rozhodovat o změně obsahu společenské smlouvy svěřena valné hromadě. Podobně

⁴⁴ Ust. § 147 odst. 1 ZOK.

⁴⁵ Konzultace s advokáty Ing. Mgr. Ondřejem Chovancem a Mgr. Ing. Irenou Pešlovou.

pokud se změna obsahu společenské smlouvy týká všech společníků, je zapotřebí souhlasu všech společníků.⁴⁶

Zákon udává výčetem obligatorní obsah společenské smlouvy.⁴⁷ Při změně skutečností, které tvoří obsah společenské smlouvy je tedy nutná její změna, ač by to bylo třeba pouze druhotně na základě rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva. Nová právní úprava však přináší určité zpřesnění oproti předchozí právní úpravě, kdy byla praxe na rejstříkových soudech v tomto ohledu poměrně roztržštěná. Aby se jednalo o rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva, musí rozhodnutí splňovat dvě podmínky

- 1) na jeho základě dojde ke změně obsahu společenské smlouvy, a
- 2) zákon výslovně uvádí tuto působnost a svěřuje jí valné hromadě (může se jednat i o ustanovení, jež dává společnosti možnost ujednat si působnost ve společenské smlouvě slovy „určí-li tak společenská smlouva“).

Důsledky pro změnu obsahu společenské smlouvy až druhotně, má rozhodování valné hromady o

- změnách výše základního kapitálu,
- vyloučení společníka při nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti,
- udělení souhlasu s převodem podílu na osobu odlišnou od společníka nebo zastavení ve prospěch této osoby,
- udělení souhlasu s převodem podílu na jiného společníka nebo zastavení v jeho prospěch,
- udělování souhlasu s rozdělením podílu,
- změně druhu kmenového listu,
- případně i jiná rozhodnutí v působnosti valné hromady, která splňují výše zmíněné podmínky.

Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí zabýval rovněž otázkou, zda se v případě změny předmětu podnikání v případě jednočlenné společnosti jedná rovněž o změnu společenské smlouvy anebo zda je tato skutečnost měněna až druhotně v důsledku rozhodnutí valné hromady.⁴⁸ Dovolatelka byla jedinou společnicí společnosti s ručením omezeným a zároveň její jednatelkou. Získala živnostenské oprávnění k provozování živnosti, a toto oprávnění a změněnou společenskou smlouvu s rozšířeným předmětem podnikání podala na rejstříkový soud k zápisu nových skutečností do obchodního rejstříku. Tento soud však odmítl zápis provést. Nejvyšší soud se ztotožnil se závěry tohoto i odvolacího soudu, že zápis nových skutečností do obchodního rejstříku nebylo možno provést. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že v případě změny předmětu podnikání se nejedná o rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva. Zároveň vytkl dovolatelce, že valná hromada o dané skutečnosti ani nerozhodovala, o změnu živnostenského oprávnění požádala z pozice jednatelky, a je tedy nemožné, aby statutární orgán rozhodoval o působnosti, která je zákonem svěřena nejvyššímu orgánu. Pro zápis nového předmětu podnikání je tedy nutné vyhotovit rozhodnutí valné hromady, jímž se

⁴⁶ Ust. § 171 odst. 2 ZOK.

⁴⁷ Ust. § 146 odst. 1 ZOK.

⁴⁸ Usnesení NS ze dne 24.4.2007 se sp. zn. 29 Odo 844/2006.

bude měnit obsah společenské smlouvy, konkrétně předmět podnikání. Až poté společnost toto rozhodnutí společně s aktualizovanou verzí společenské smlouvy podá na rejstříkový soud. Níže uvedený úryvek z rozhodnutí se zabývá tím, že ke změně předmětu podnikání je třeba změny společenské smlouvy:

„...Pokud pak obchodní zákoník v ustanovení § 145 určuje, že zvýšení základního kapitálu je účinné (tj. dochází k němu) ke dni zápisu do obchodního rejstříku (a to bez ohledu na to, že nedošlo k rozhodnutí valné hromady o změně společenské smlouvy) lze z uvedených ustanovení jednoznačně dovodit, že zápisem zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku dochází k odpovídající změně společenské smlouvy, aniž by o ní musela valná hromada rozhodnout či se na ni dohodnout všichni společníci.

Tak tomu ale není u změny předmětu podnikání. Jak shora uvedeno, taková změna je změnou společenské smlouvy a obchodní zákoník ani jiný právní předpis nestanoví (a ani z nich nevyplývá), že by získáním podnikatelského oprávnění nad rámec dosavadního předmětu podnikání došlo ke změně společenské smlouvy. I když je pravdou, že splněním podmínek stanovených zákonem č. 455/1991 Sb. vzniká oprávnění k podnikatelské činnosti podle tohoto zákona, neznamená to, že by tím došlo ke změně společenské smlouvy. Takový stav je ostatně zcela logický, neboť o udělení živnostenského oprávnění bude žádat jednatel společnosti, nikoli její společníci (či jediný společník) a do působnosti jednatele nepatří rozhodnout o změně předmětu podnikání (a tedy i společenské smlouvy), když takové zásadní rozhodnutí přísluší výhradně společníkům. Za stavu dovozaného dovolatelkou by však fakticky rozhodoval o změně společenské smlouvy jednatel, což obchodní zákoník nepřipouští.“⁴⁹

Dále bych se rád zabýval rozhodování týkající se přeměnami společností. V případě schvalování přeměny zákon vyžaduje tříčtvrtinovou většinu hlasů přítomných společníků. V konečném důsledku je tedy možné, že bude přeměna schválena třemi osminami hlasů všech společníků. Zároveň, pokud by se pro přijetí určitého rozhodnutí vyžadovala společenskou smlouvou vyšší většina, bude se tedy vyžadovat tato většina. Je však otázkou, zda je rozhodnutí o přeměně vyšší kvalifikovanou většinou než případná dvoutřetinová většina hlasů všech společníků ujednaná ve společenské smlouvě (hypotetický případ). Pakliže by o schválení přeměny rozhodovali např. všichni společníci, pak je tento režim rozhodování přísnější než ten, kdy se vyžaduje dvoutřetinová většina hlasů všech společníků. Ovšem pakliže by společníci přítomní na valné hromadě vlastnili méně než $\frac{8}{9}$, tedy 88,88% hlasů, tato rozhodovací většina by byla méně přísná než dvoutřetinová většina všech společníků.

⁴⁹ Tamtéž.

2. O jednotlivých působnostech valné hromady

2.1. Působnost stanovaná zákonem nebo jiným právním předpisem

Působnost stanovaná zákonem nebo jiným právním předpisem, v níž rozhoduje valná hromada, se dále člení na působnost kogentní a dispozitivní. Většina pravomoci valné hromady je kogentních. Od ustanovení, které valné hromadě svěřují kogentní působnost, se nelze odchýlit ujednáním společenské smlouvy, ani co se týče působnosti vyhrazené valnou hromadou.

Zákon upravuje zásadní působnosti přímo v ustanovení v ustanovení § 190 ZOK. Na základě ustanovení § 190 odst. 2 o) ZOK však do působnosti valné hromady spadají i některé další okruhy rozhodování v zákonné působnosti, které nejsou upraveny přímo v tomto základním ustanovení. Tyto působnosti jsou obsaženy buď v obecné části – Hlavě I společné všem obchodním korporacím anebo ve zvláštní části věnované společnosti s ručením omezeným – Hlavě IV. Do výčtu pravomocí podle ustanovení § 190 ZOK však tyto působnosti budou také náležet, jelikož na ně odkazuje ustanovení § 190 odst. 2 písm. o) ZOK, které do působnosti valné hromady svěřuje mimo jiné další případy, kde tak stanoví ZOK nebo i jiný právní předpis. Působnost stanovaná zákonem může být tedy dána rozličnými právními normami obsaženými

- v ustanovení § 190 odst. 2,
- v ustanoveních zvláštní části ZOK věnované společnosti s ručením omezeným Hlavě IV,
- v ustanoveních obecné části ZOK Hlavě I (tady valná hromada označena jako nejvyšší orgán společnosti) anebo
- jinými právními předpisy (např. zákonem o auditorech nebo zákonem o přeměnách).

Zvláštní část svěřuje valné hromadě působnost rozhodovat o

- přechodu uvolněného podílu,
- rozdělení podílu v souvislosti s jeho převodem (v souvislosti s přechodem upraven zvláštní částí) a
- vyloučení společníka nesplnivšího vkladovou nebo příplatkovou povinnost.

Obecná část svěřuje valné hromadě (nejvyššímu orgánu obchodní korporace) působnost rozhodovat o

- rozdělení podílu v souvislosti s jeho přechodem (v souvislosti s převodem upraven zvláštní částí),
- schválení smlouvy o vypořádání újmy vzniklé obchodní korporaci v souvislosti s porušením péče řádného hospodáře,
- pozastavení výkonu funkce člena orgánu nebo prokuristy, který oznámí střet zájmů
- zákazu smlouvy podle ustanovení § 55 nebo 56 odst. 1 ZOK, a
- schválení smlouvy o výkonu funkce.

Předchozí právní úprava obsažená v obchodním zákoníku počítala s působností valné hromady vymezenou i v jiném zákoně. V ZOK se okruh právních předpisů rozšiřuje a zahrnuje rovněž i jiné právní předpisy. Jelikož však právo obchodních korporací právo platí na území celé České republiky, předpokládám tedy, že se jedná pouze o obecně platné právní předpisy publikované ve Sbírce zákonů. Domnívám se, že dané ustanovení nezakládá zmocnění ústředních orgánů státní správy vydat podzákonný předpis.⁵⁰ Ovšem v případě, že by předpis upravující novou působnost valné hromady tyto orgány vydaly v rámci jiného zákonného zmocnění, taková působnost by jistě valné hromadě náležela. V současné době se však s takovým to jiným právním předpisem podzákonné právní síly nelze setkat. Jiné právní předpisy svěčují valné hromadě působnost např.

- schvalovat převod jmění na společníka, je-li jím jiná právnická osoba odlišná od společnosti nebo družstva,
- jmenovat členy výboru pro audit, nebo
- rozhodování o určení auditora.

2.1.1. Kogentní

Pro kogentní působnost stanovenou zákonem platí, že je tato působnost stanovená zákonem a nelze se od ní odchýlit. Tak např. valná hromada schvaluje udělení nebo odvolání prokury, společenská smlouva může však obsahovat ujednání, kterým se stanoví odlišný orgán, který bude této otázce rozhodovat – daná působnost je tedy dispozitivní a nikoliv kogentní. Většina působností stanovených zákonem má kogentní povahu.

Kogentní povahu jednotlivých ustanovení ovšem neposuzuji podle formálních nebo procedurálních požadavků na přijetí rozhodnutí. Pochyby může vyvolávat např. ustanovení § 171 odst. 1 ZOK, podle něhož může valná hromada vydat rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy pouze za přijetí takového usnesení valné hromady dvoutřetinovou většinou všech společníků. Ačkoliv se jedná o kogentní ustanovení, to, zda bude vůbec valná hromada v tom kterém případě rozhodovat, může stanovit jen společenská smlouva. V případě, že by společenská smlouva takové ujednání neobsahovala valná hromada by zde neměla působnost.⁵¹ Pakliže by však společenská smlouva obsahovala ujednání o působnosti valné hromady měnit společenskou smlouvu, platily by kogentní procedurální požadavky pro přijetí takového rozhodnutí obsažené v ustanovení § 171, avšak působnost by byla sjednaná společenskou smlouvou – daná působnost tedy není kogentní.

Dále se budu zabývat jednotlivými případy kogentní působnosti stanovené zákonem.

2.1.1.1. Rozhodování o změnách výše základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti

Rozhodnutí o změnách výše základního kapitálu, o připuštění nepeněžitého vkladu či rozhodnutí o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na

⁵⁰ Ust. § 190 odst. 2 písm. o) ZOK.

⁵¹ Ke změně smlouvy by byla podle ustanovení § 147 odst. 1 ZOK nutná dohoda všech společníků.

splnění vkladové povinnosti mají společně několik věcí. Všechna tato rozhodnutí se zabývají určitými skutečnostmi, v jejichž důsledku se mění základní kapitál. Tento názor zastává i odborná literatura.⁵² S těmito rozhodnutími mohou souviset i další rozhodnutí přijímaná v působnosti valné hromady, jako je působnost [2.1.1.20. Rozhodování o vyloučení společníka při nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti](#) (kaduční řízení) nebo působnost [2.2.2.4. Rozhodování o příplatkové povinnosti a o vrácení části příplatkové povinnosti](#).

Uvedená rozhodnutí jsou zmíněna ve stejném bodu ustanovení⁵³ a na přijetí těchto rozhodnutí jsou zákonem rovněž kladeny zákonem stejné (jelikož rozhodnutí o změně základního kapitálu je rozhodnutím, v jehož důsledku se mění společenská smlouva).⁵⁴ V dané působnosti se vyžaduje pro přijetí rozhodnutí alespoň dvě třetiny všech společníků, přičemž rozhodnutí valné hromady musí být osvědčeno formou notářského zápisu.⁵⁵ V případě připuštění nepeněžitého vkladu je však společník, jenž vnáší vklad do společnosti, vyloučen z možnosti hlasovat na valné hromadě.⁵⁶ Skutečnosti, na něž cílí tato rozhodnutí, jsou upraveny v různých částech zákona. V následující části se jimi budu zabývat.

Změny výše základního kapitálu

Změny základního kapitálu jsou obecně upraveny v hlavě IV dílu pátém ZOK. Změnit výši základního kapitálu lze buď jeho zvýšením anebo snížením.

Zvýšení základního kapitálu je obecně upraveno v prvním pododdílu v ustanoveních § 216 až § 218 ZOK. Zvýšit základní kapitál lze buď převzetím vkladové povinnosti, zvýšením základního kapitálu z vlastních zdrojů anebo kombinací obojího. V obou případech zvýšení základního kapitálu je nutné splnit náležitosti obsahu rozhodnutí valné hromady,⁵⁷ v případě zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů je však třeba mít ověřenou auditorem část účetní závěrky, na základě níž valná hromada rozhoduje.⁵⁸ Zvýšené nároky jsou v tomto případě podle mého názoru zcela opodstatněné, jelikož společnost musí vycházet z aktuálních hodnot a musí být jasné, co je kapitálem vlastním a co kapitálem cizím.

Při zvyšování základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti musí být všem společníkům umožněno podílet se na zvýšení základního kapitálu.⁵⁹

Oproti zvýšení základního kapitálu, snížení základního kapitálu se negativním způsobem dotýká jiných osob než společníků. Snížením základního kapitálu se zároveň přesouvá

⁵² Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. I. díl Praha: Wolters Kluwer, a. s. 2014. s. 1608. ISBN 978-80- 7478-537-5.

⁵³ Ust. § 190 odst. 2 písm. b) ZOK.

⁵⁴ Ust. § 171 odst. 1 písm. b) a c) ZOK.

⁵⁵ Ust. § 172 odst. 1 ZOK.

⁵⁶ Ust. § 173 odst. 1 písm. a) ZOK.

⁵⁷ Ust. § 223 a § 232 ZOK.

⁵⁸ Tato účetní závěrka přitom nesmí být podle ust. § 231 odst. 2 starší 6 měsíců ode dne, ve který valná hromada o zvýšení základního kapitálu rozhoduje. Zvýšené nároky na účetní vykazování u zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů jsou opodstatněné. Společnost nemůže navýšit základní kapitál z nonexistentních položek vlastního kapitálu.

⁵⁹ Rozsudek NS ze dne 24.7.2007, sp. zn. 29 Odo 868/2007.

určitá část prostředků ze společnosti na společníky, a tak se de facto snižuje bonita, případně i kredibilita společnosti.⁶⁰ Jelikož může nastat pro věřitele společnosti poněkud nepříznivá situace, že se nedomůže svého dluhu, obsahuje zákon některá ustanovení, která by měla takovým situacím předejít. Za prvé se jedná o povinnost zveřejnit usnesení o snížení základního kapitálu a vyzvat věřitele, aby přihlásili své pohledávky ve stanovené lhůtě,⁶¹ přičemž pakliže by byla ohrožena dobytost pohledávky, poskytne společnost přihlášenému věřiteli přiměřené zajištění.⁶² Samotné snížení základního kapitálu nabude účinnosti až zápisem do obchodního rejstříku.⁶³ Ten však nenabude účinnosti, pokud nebude prokázáno, že nedojde ke zkrácení věřitelů.⁶⁴ Obsahové náležitosti usnesení valné hromady jsou uvedeny v ust. § 233 ZOK. Snížení základního kapitálu může oproti zvýšení proběhnout i nerovnoměrně tak, že se sníží vklady nepoměrně. V takovém případě je ovšem k přijetí usnesení valné hromady třeba souhlasu všech společníků.⁶⁵

Připuštění nepeněžitého vkladu

Podle ust. § 15 odst. 3 ZOK lze splnit vkladovou povinnost buď splněním v penězích anebo vnesením jiné penězi ocenitelné věci. Předtím, než se začnu věnovat samotnému připuštění nepeněžitého vkladu valnou hromadou, bych se rád zamyslel nad tímto institutem pro ostatní druhy obchodních společností.

Vnesení nepeněžitého vkladu je možné u všech druhů obchodních společností. U některých však zákon vyžaduje splnění složitějších podmínek. Do veřejné obchodní společnosti lze vnést nejen nepeněžitý vklad, ale rovněž i provedením práce nebo poskytováním služeb.⁶⁶ Samozřejmě oproti ostatním způsobům splnění vkladové povinnosti je preferován ten peněžitý – ten se také vyžaduje, pokud není ve společenské smlouvě stanoven jiný způsob splnění.⁶⁷ Oproti ostatním typům obchodních společností, zákon nemá v případě veřejné obchodní společnosti kapitálové nároky. Komanditní společnost naproti tomu určité kapitálové nároky má, pokud se jedná o komanditisty. Ti mají svojí vkladovou povinnost splnit primárně v penězích. Společenská smlouva však může určit i jiný způsob splnění vkladové povinnosti, dokonce i provedením práce nebo poskytováním služeb (společenská smlouva však takový způsob splnění vkladové povinnosti musí výslovně umožňovat).⁶⁸

⁶⁰ Finanční analýza má poměrně jednoduché nástroje jak zjistit, zda je společnost zadlužená a jaké je věřitelské riziko. Poměrové ukazatele zadluženosti společnosti počítají především s veličinami úhrnného vloženého kapitálu (aktiv) a cizího a vlastního kapitálu. Tyto veličiny se následně navzájem poměrují. Základní kapitál je především v počátečních rocích podnikání, základním zdrojem vlastního kapitálu (ten se v následujících letech navyšuje o výsledek hospodaření, různé rezervní, statutární či kapitálové fondy, případně o emisní ážio) a snižování základního kapitálu je tedy, podle mého názoru, neefektivní především v prvních letech financování, kdy by takové jednání mohlo snížit možnost společnosti dosáhnout zisku, úvěru či vstupu dalších investorů.

⁶¹ Ust. § 236 odst. 1 a 2 ZOK.

⁶² Ust. § 237 odst. 1 a 2 ZOK.

⁶³ Ust. § 239 odst. 1 ZOK.

⁶⁴ Ust. § 239 odst. 2 ZOK.

⁶⁵ Ust. § 234 ZOK in fine.

⁶⁶ Ust. § 103 odst. 1 ZOK.

⁶⁷ Ust. § 100 ZOK.

⁶⁸ Ust. § 121 odst. 1 a 2 ZOK.

S účinností zákona o obchodních korporacích dramaticky poklesly nároky na základní kapitál. Z původních 200.000,- Kč se požadovaný základní kapitál snížil na 1,- Kč. Základní kapitál se zapisuje do obchodního rejstříku a pro třetí osoby bývá ukazatelem určité kapitálové angažovanosti společníků na závod. Pokud tedy společníci vložili do společnosti majetek vysoké hodnoty, znamená to určitou ochotu nést riziko a zároveň vyšší jistotu pro třetí osoby, které se společností vstupují do obchodních vztahů. Je tedy v zájmu nejen třetích osob, ale i ostatních společníků, aby vkládaná hodnota nepeněžitých vkladů doopravdy odpovídala hodnotě, o kterou zvyšují základní kapitál.

Zákon tedy pamatuje na dva instituty, jimiž předchází nabobtnání hodnoty nepeněžitých vkladů a těmi je povinnost nechat nepeněžitý vklad ocenit a povinnost připustit nepeněžitý vklad valnou hromadou. Vedle samotného připuštění nepeněžitého vkladu musí usnesení valné hromady obsahovat také popis nepeněžitého vkladu, jeho ocenění a částku, která se započítává na emisní kurz.⁶⁹ Je tedy možné započítat pouze částku stejnou anebo menší než je ocenění nepeněžitého vkladu. Hodnota, o níž převyšuje ocenění částku, na kterou se započítává, emisní kurz, pak tvoří vkladové ážio, nestanoví-li společenská smlouva nebo rozhodnutí valné hromady, že se rozdíl vrátí vkladateli anebo se použije se souhlasem společníka na tvorbu rezervního fondu viz [2.1.1.8. Rozhodování o naložení s vkladovým ážiem](#).⁷⁰ Do usnesení valné hromady je tedy vhodné uvést rovněž osud částky, o níž ocenění převyšuje částku započítávanou na emisní kurz. Jako nepeněžitý vklad je možné do společnosti vložit rovněž i závod nebo část závodu.⁷¹

Specifikem oproti ostatním rozhodnutím uvedených v ust. § 190 odst. 2 písm. b) je, že o připuštění nepeněžitého vkladu nerozhodují všichni společníci. Z rozhodování je vyloučen ten, jehož nepeněžitý vklad bude vnášen. Tato úprava je logická, protože je pro ostatní společníky spravedlivé rozhodovat o tom, zda je vklad přiměřenou protihodnotou za získání účasti na společnosti.

Připuštění započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti

Vedle vnesení nepeněžitého vkladu představuje započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti (dále jen „**Započtení peněžité pohledávky**“) další alternativní způsob splnění vkladové povinnosti. Využití tohoto institutu předpokládá existenci pohledávky za společností a vznik vkladové povinnosti.⁷² Při pohledu do účetních výkazů společnosti dochází ke změně struktury pasiv – peněžité dluh se přesouvá z cizího kapitálu do vlastního kapitálu – konkrétně do základního kapitálu. Společnost již ne-

⁶⁹ Ust. § 143 odst. 1 a ust. § 144 odst. 1 ZOK.

⁷⁰ Ust. § 144 odst. 2 ZOK.

⁷¹ Švestka, Vít. *Závod v nové právní úpravě*. Praha, 2014 [cit. 2016-02-06]. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Zbyněk Švarc. Dostupné z: <http://www.vse.cz/vskp/eid/44804>

⁷² Vkladová povinnost v tomto případě v praxi často vzniká rozhodnutím valné hromady o zvýšení základního kapitálu viz Holejšovský, J. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. Praha : C. H. Beck, 2011, 552 s. ISBN 978-80-7400-391-2.

má povinnost vracet započítanou část dluhu, jelikož ta představuje podíl na společnosti, jedná se tak o kapitalizaci pohledávky dlužníka.

Na rozdíl od obecného režimu započtení je tato možnost splnění vkladové povinnosti zvláštní v tom ohledu, že je vázána na rozhodnutí valné hromady.⁷³ Ačkoliv se tedy jedná vzájemně započitatelné pohledávky, které by bylo možné započíst jednostranně, nebude započtení podle obecného režimu možné. K samotnému započtení je vedle usnesení valné hromady o připuštění Započtení peněžité pohledávky třeba schválit také písemný návrh smlouvy o započtení.⁷⁴

Peněžítá pohledávka za společností ve většině případů samozřejmě nebude odpovídat výši vkladové povinnosti. Z tohoto důvodu se domnívám, že společník může započíst třeba pouze část své pohledávky anebo naopak může splnit vkladovou povinnost započtením pouze zčásti, ovšem za předpokladu schválení takového postupu valnou hromadou.⁷⁵

Podle mého názoru je tento institut poněkud zbytečný. Existenci institutu bych pochopil, pakliže by se nevyžadoval vznik vkladové povinnosti. Vznik vkladové povinnosti ovšem ve většině případů znamená rovněž rozhodnutí valné hromady, které má za příčinu zvýšení základního kapitálu (rozhoduje se tedy stejnou kvalifikovanou většinou). Pokud vznikne vkladová povinnost, měl by mít společník možnost splnit vkladovou povinnost započtením pohledávky. Argument, že vklad do společnosti zakládá privilegované postavení jako společníka oproti pouhému postavení dlužníka společnosti (a započtení by tedy mělo být schvalováno za účelem rigidity), nelze dostatečně pochopit. Souhlasí-li totiž společnost se vznikem vkladové povinnosti, logicky souhlasí i s tím, aby se dlužník stal jejím společníkem (popř. aby si společník s pohledávkou vůči společnosti navýšil svůj podíl). Daný institut považuji tedy za poněkud obsolentní a až příliš formalistický, jelikož by jej bylo možné zjednodušit.

Určitou logiku však má při uplatnění analogie s vnesením nepeněžitého vkladu do společnosti podle ust. § 144 odst. 2, totiž že ze Započtení peněžité pohledávky by šla pouze určitá část do základního kapitálu (tato částka by měla vliv na podíl), zbytek by ale vytvářel vkladové ážio. Takovýto způsob splnění vkladové povinnosti by tedy musel být ujednáán v návrhu smlouvy o započtení a tato smlouva by také musela být schválena valnou hromadou.

2.1.1.2. Udělování souhlasu ke zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti jinak než společníky poměrně podle jejich podílů

V případě, kdy společníci nevyužijí přednostního práva zvýšit základní kapitál převzetím vkladové povinnosti, může tuto povinnost převzít buď kterýkoliv společník nebo i jiná osoba.⁷⁶ Rozhodnutí o udělení souhlasu předchází rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti viz [2.1.1.1. Rozhodování o změnách výše základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti](#). Úprava má zamezit nerovnoměrnému zvýšení

⁷³ Ust. § 21 odst. 3 ZOK.

⁷⁴ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

⁷⁵ Dovožuji z ust. § 1982 odst. 2 OZ.

⁷⁶ Ust. § 222 odst. 1 a 2 ZOK.

základního kapitálu zvýšením účasti jednoho společníka anebo ke vzniku účasti třetí osobě. Souhlas je možné udělit až následně po rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu, ale rovněž i současně s ním.⁷⁷

Na rozdíl od rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu, k udělování souhlasu k převzetí vkladové povinnosti společníkem nebo kýmkoliv se nevyžaduje kvalifikovaná většina. Postačí prostá většina přítomných společníků a rozhodnutí se nemusí ověřovat notářským zápisem. Popravdě si nejsem jistý, jestli je tato úprava vhodně nastavena, jelikož rozhodnutí může významně ovlivnit míru účasti společníků. Rozhodnutí se nicméně odvíjí od zvýšení základního kapitálu, které je schvalováno dvouřetinovou většinou hlasů všech společníků. Tímto rozhodnutím společníci vyjadřují i ochotu převzít vkladovou povinnost. Udělování souhlasu samotné nemá za příčinu změnu společenské smlouvy. Změnu společenské smlouvy způsobuje až vznik účasti třetí osoby nebo navýšení účasti společníka, nejedná se tak o rozhodnutí, jehož důsledkem je změna společenské smlouvy, tudíž není k jeho přijetí vyžadována kvalifikovaná většina.

2.1.1.3. Schvalování převodu nebo zastavení závodu nebo jeho části

V této části bych se rád zamyslel nad tím, co obchodní závod představuje ve společnosti s ručením omezeným a nad jeho kapitálovým provázáním se společníky.

Obchodní závod představuje organizované jmění (rozdíl kladných a záporných majetkových hodnot), které podnikatel vytvořil a které z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. V případech nejistoty, zda daná majetková hodnota přísluší k obchodnímu závodu, se uplatní právní domněnka, že k němu náleží vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.⁷⁸

Disponovat lze s obchodním závodem jako s celkem, ale také jen s jeho částí. V literatuře neexistuje úplná shoda, co lze považovat za část závodu, má se ale za to, že se jedná o takovou část závodu, která splňuje faktické znaky pobočky, tedy takovou část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost.⁷⁹ Pro účely schvalování převodu nebo zastavení části však, podle mého názoru, není třeba, aby o této části závodu podnikatel přímo rozhodl, že je pobočkou (tedy nemusí být splněn volní znak pobočky).⁸⁰ Pojmy pobočka a část závodu tedy podle mého názoru nejsou totožné. Znaky hospodářské a funkční samostatnosti jsem se zabýval ve své předchozí práci:

„Prvním znakem jsou faktické znaky pobočky, tedy hospodářská a funkční samostatnost. Hospodářská samostatnost, podle mého názoru, znamená, že je tato část závodu dostatečně ekonomicky nezávislá, aby byla schopná samotné existence i bez zbylé části závodu. Funkční samostatnost je nutno vnímat v širším kontextu

⁷⁷ Holejšovský, J. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. Praha : C. H. Beck, 2011, 552 s. ISBN 978-80-7400-391-2.

⁷⁸ Ust. § 502 OZ

⁷⁹ Ust. § 503 OZ odst. 1

⁸⁰ V případě, že by byly pojmy pobočka a část závodu identické, by jednatele mohli obejít proces schvalování převodu závodu poměrně jednoduše – pobočku nevymezí. V takovém případě by valná hromada o převodu či zastavení nerozhodovala. Mohlo by tak dojít k obcházení působnosti valné hromady rozhodovat v těchto otázkách a společníci by mohli být zkráceni na svých právech snížením hodnoty svého podílu.

*než hospodářskou samostatnost. Jedná se o samostatnost, která se váže k samotnému fungování takové pobočky. Pobočka má mít jasně danou organizační strukturu a vymezen způsob fungování. Požadavek hospodářské a funkční samostatnosti musí být proto naplněn kumulativně, aby se jednalo o pobočku.*⁸¹

Na rozdíl od původní úpravy v obchodním zákoníku se zdůrazňuje fakticita a vůle podnikatele.⁸² Vůle podnikatele ovšem není v případě společnosti s ručením omezeným představována společníky, nýbrž statutárním orgánem – jednatelem. Jednatelé tedy navenek projevují vůli za společnost a také určují, jaké majetkové hodnoty slouží k provozu obchodního závodu.

Kvůli oddělení vlastnictví od řízení společníci nemají v záležitostech obchodního vedení možnost řídit závod. Při zakládání společnosti si lze představit situaci, kdy je závod představován vklady zakladatelů, ovšem v okamžiku vzniku a začátku podnikání je již na statutárním orgánu, jakou množinu majetkových hodnot bude tato suma jmění představovat. Společníci však vložili do společnosti nemalé kapitálové prostředky a, i přestože tyto majetkové hodnoty již změnily vlastníka, existuje určitý zájem na tom, aby společníci měli možnost se k tomuto jmění vyjadřovat v zásadních otázkách. Konečně společníkův podíl na společnosti je rovněž závislý na hodnotě závodu.

Z tohoto důvodu dává zákon společníkům možnost rozhodovat na valné hromadě o osudu v zásadních otázkách týkajících se obchodního závodu nebo jeho části. Společníci tedy nemohou rozhodovat o tom, co bude tvořit obchodní závod, ale mohou rozhodovat o jeho osudu při významných majetkových dispozicích. Důležité je proto zmínit, že v případě nedostatku souhlasu bude již podepsaná smlouva stížena relativní neplatností.⁸³

Tyto zásadní otázky jsou zákonem vymezeny jako převod nebo zastavení závodu anebo jeho části. V případě převodu lze uvažovat obecné smluvní typy, jako jsou koupě, darování, směna ale i vklad závodu. Koupě a vklad závodu jsou instituty upravené přímo v zákoně,⁸⁴ ovšem dar či směna závodu upraveny nejsou, a tak se musí analogicky řídit kupní smlouvou. Vedle pojmenovaných smluv si lze v tomto ohledu představit i smluvní typy nepojmenované, např. finanční leasing závodu.

Před schválením valnou hromadou je nutné vyhotovit návrh smlouvy. Pro nabytí účinnosti této smlouvy je třeba souhlasu valné hromady se smlouvou a

- v případě **převodu** závodu, údaj o tom, že doklad o převodu (písemná smlouva popř. zápis o předání zápisu) byl uložen do sbírky listin obchodního rejstříku;⁸⁵
- v případě **zastavení** závodu, forma smlouvy notářského zápisu a intabulace do rejstříku zástav.⁸⁶

⁸¹ Švestka, Vít. *Závod v nové právní úpravě*. Praha, 2014 [cit. 2016-02-06]. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Zbyněk Švarc Dostupné z: <http://www.vse.cz/vskp/eid/44804>.

⁸² Tamtéž.

⁸³ Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.

⁸⁴ Ust. § 2175 OZ a násl. a ust. § 21 ZOK, vklad závodu se nicméně bude v neupravených otázkách i tak řídit kupní smlouvou.

⁸⁵ Jelikož je společnost s ručením omezeným zapsaná do obchodního rejstříku, uplatní se ust. § 2180 odst. 1 OZ.

Osobně si myslím, že by bylo v určitých případech vhodné ve společenské smlouvě rozšířit okruh schvalovaných dispozic se závodem tak, aby podchytil všechny smlouvy, v souvislosti s nimiž dochází k přechodu činnosti zaměstnavatele podle ust. § 338 a násl. ZPr.⁸⁷ V úpravě podle ObchZ měla valná hromada působnost k rozhodování o nájmu podniku v § 67a, zavedením pachtu závodu se dispoziční oprávnění k závodu propachtovatele oproti nájmu rozšiřuje, tudíž je vhodné ve společenské smlouvě ujednat rovněž působnost valné hromady schvalovat pacht či nájem.

Valná hromada se bude na schválení zmíněných dispozic se závodem usnášet prostou většinou hlasů přítomných společníků. Osobně tuto většinu považuji za nedostatečnou, nicméně nekritizuji zákonnou úpravu, spíše bych doporučil sjednat ve společenské smlouvě kvalifikovanou většinu.

2.1.1.4. Schválení přeměny společnosti

Přeměny společnosti patří mezi zásadní události pro osud společnosti, proto je také rozhodování o nich zásadně svěřeno valné hromadě. Přeměny jsou vymezeny jako fúze společnosti, rozdělení společnosti, převod jmění na společníka, změna právní formy a přeshraniční přemístění sídla.⁸⁸ Podle toho, o jaký případ se jedná a jaká bude rozhodovací většina, může nastat těchto pět situací, a to že valná hromada

- v daném případě nerozhoduje, jelikož není třeba rozhodnutí valné hromady;
- rozhoduje třemi čtvrtinami hlasů přítomných společníků;
- rozhoduje za nutnosti souhlasu všech společníků;
- rozhoduje za nutnosti souhlasu vybraných společníků;
- rozhoduje na základě kvalifikované většiny sjednané ve společenské smlouvě.

Rozhodnutí valné hromady se nevyžaduje v případě fúze, kdy je nástupnická společnost jediným společníkem zanikající společnosti, nemá-li dojít ke změně společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny. Podobně se nevyžaduje schválení fúze valnou hromadou v případě přeshraniční fúze v případě, kdy je nástupnická společnost jediným společníkem zanikající společnosti.⁸⁹

Valná hromada rozhoduje třemi čtvrtinami hlasů přítomných společníků, nestanoví-li zákon nebo společenská smlouva vyšší většinu. Zákon o přeměnách počítá ještě se situací, kdy se rozhoduje hlasy všech/vybraných společníků anebo kvalifikovanou většinou sjednanou ve společenské smlouvě. Tříčtvrtinová většina hlasů většiny přítomných společníků ovšem podle mého názoru není dostatečně rigidní pro zabránění přeměny. Podle mého názoru přeměna společnosti může dosti ovlivnit postavení společníka. Vzhledem k tomu, že je možné schválit přeměnu v krajním případě pouhými 37,5 %⁹⁰ hlasů všech společníků, nezdá se mi

⁸⁶ Ust. § 1314 odst. 2 písm. a) a § 1319 odst. 2.

⁸⁷ Jedná se nejenom o smlouvy, jimiž se závod převádí, ale rovněž i o pacht a nájem závodu viz Švestka, Vít. *Závod v nové právní úpravě*. Praha, 2014 [cit. 2016-02-06]. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Zbyněk Švarc Dostupné z: <http://www.vse.cz/vskp/eid/44804>.

⁸⁸ Ust. § 1 odst. 2 ZPřem.

⁸⁹ Ust. § 95 odst. 1 a § 211 ZPřem.

⁹⁰ Polovina ze tří čtvrtin.

tato hlasovací většina dostatečnou pojistkou. Této problematice jsem se již věnoval v části [1.4 Působnosti valné hromady podle požadavků na přijetí rozhodnutí](#). Určitý prvek rigidity lze však spatřovat v ust. § 17 odst. 2 ZPřem, že pakliže společenská smlouva stanoví pro určité rozhodnutí většinu vyšší než tříčtvrtinovou, platí tato většina.⁹¹

Rozhodnutí valné hromady podle zákona o přeměnách musí být přijato se souhlasem všech společníků, pokud:

- „v některé ze společností zúčastněných na fúzi či rozdělení není zapsáno úplně splacení všech vkladů v obchodním rejstříku (§20 odst. 4 ZPřem);
- dochází k fúzi společnosti s ručením omezeným s akciovou společností, nebo k fúzi sloučením, při níž dojde ke změně právní formy nástupnické společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost (§156 ZPřem);
- dochází k fúzi společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, kdy nástupnická společnost má právní formu společnosti s ručením omezeným a v některých ze zanikajících společností či v nástupnické společnosti nebyly dosud plně splaceny všechny vklady (§ 157 ZPřem);
- dochází k rozdělení odštěpením s ukončením účasti jednoho nebo více společníků v rozdělované společnosti (§ 249 odst. 2 ZPřem);
- dochází k rozdělení, jehož se zúčastní nebo v důsledku kterého vznikne nástupnická společnost jiné právní formy, než jakou má zanikající nebo rozdělovaná společnost, anebo dojde ke změně právní formy nástupnické společnosti při rozdělení sloučením (§315 ZPřem).“⁹²

Naproti tomu souhlas pouze některých vybraných společníků se vyžaduje, pokud:

- „v následku fúze nebo rozdělení má dojít k zásahu do práv společníků nebo některých z nich nebo jestliže v důsledku fúze nebo rozdělení mají všem nebo některým společníkům vzniknout nové povinnosti (§ 20 odst. 1 ZPřem);
- společenská smlouva vyžaduje souhlas určitého společníka s převodem podílu a dochází k fúzi či rozdělení (§ 20 odst. 2 ZPřem);
- po fúzi či rozdělení má být omezena převoditelnost podílů (§ 20 odst. 3 ZPřem).“⁹³

Vedle výše zmíněných požadavků na přijetí rozhodnutí o schválení přeměny je možné sjednat ve společenské smlouvě většinu zvláštní, logicky se však jedná o jednostranně kogentní úpravu, kdy je možné si ujednat pouze přísnější kvalifikovanou většinu.

Převod jmění na společníka

Je-li přejímajícím společníkem nebo zanikající společností společnost s ručením omezeným, musí být společníci informováni o převodu jmění na společníka.⁹⁴ Splnění informační

⁹¹ Otázkou ale je, jak by se postupovalo, pakliže by společenská smlouva pouze přejala kogentní ustanovení zákona, např. z § 171 odst. 1 ZOK. Podle mého názoru by se však aplikovala tato vyšší většina. K tomu víc Eliáš, K. *K pojetí dispozitivního práva v občanském zákoníku*. Bulletin Advokacie. č. 9 (2015), s. 13-24. ISSN 1210-6348.

⁹² Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

⁹³ tamtéž.

povinnosti vůči společníkům spočívá v doručení dokumentů uvedených v ust. § 93 ZPřem. O převodu jmění valná hromada rozhoduje stejnou většinou jako pro obecné přeměny, tedy třemi čtvrtinami přítomných, nevyžaduje-li se společenskou smlouvou k některému rozhodnutí většina vyšší. Holejšovský se dále zabývá obsahem usnesení valných hromad v případě převzetí jmění společníka:

„Usnesení valné hromady přejímajícího společníka, který je společností s ručením omezeným musí obsahovat:

- rozhodnutí o převzetí jmění zanikající společnosti;
- schválení projektu převzetí jmění;
- schválení konečné účetní závěrky a zahajovací rozvahy.

Usnesení valné hromady zanikající společnosti s ručením omezeným o schválení převzetí jmění musí obsahovat:

- rozhodnutí o zrušení zanikající společnosti bez likvidace
- schválení projektu převzetí jmění;
- schválení konečné účetní závěrky;
- schválení zahajovací rozvahy, byl-li přejímající společník k rozhodnému dni převodu jmění povinen vést účetnictví.⁹⁵

2.1.1.5. Schvalování účetní závěrky, rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů a úhrady ztrát

Při rozhodování o některých majetkových a jiných otázkách souvisejících s obchodní korporací, je nutné vycházet z některých pramenů účetního výkaznictví. Nejdůležitějším dokumentem účetního výkaznictví je bezpochyby účetní závěrka. Zákon vedle schvalování těchto dokladů řadí do jednoho ustanovení i další rozhodnutí, která vychází z účetních závěrek, a rozhodnutí o rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů a úhrady ztrát. O všech těchto rozhodnutích bude valná hromada rozhodovat většinou přítomných společníků bez nutnosti osvědčení usnesení valné hromady notářským zápisem.

Schvalování účetních závěrek

Účetní závěrka je zásadním dokumentem účetního výkaznictví. Sestává z rozvahy, účtu zisků a ztrát (výsledovky), přílohy, která tyto části doplňuje o podstatné informace, a případně přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu.⁹⁶

Účetní závěrky se dají rozdělit na několik druhů – na řádnou, mimořádnou, mezitímní a konsolidovanou.

Řádnou účetní závěrku je valná hromada povinna schválit nejpozději do šesti měsíců od posledního dne předcházejícího účetního období.⁹⁷ Tato účetní se sestavuje k poslednímu dni

⁹⁴ Holejšovský, J. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. Praha : C. H. Beck, 2011, 552 s. ISBN 978-80-7400-391-2.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Ust. § 18 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

schvalovaného účetního období. Vedle běžné agendy je tak schvalování účetní závěrky jedním z důvodů, proč je třeba valnou hromadu svolat alespoň jednou za účetní období. Pojem účetní období může být definován odlišně od kalendářního roku.⁹⁸ Ke schválení řádné účetní závěrky v této lhůtě se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 30.9.2009 sp. zn. 29 Cdo 4284/2007, kde se zabýval tím, že lhůta 6 měsíců je lhůta nejzazší:⁹⁹

„Lhůta ke svolání řádné valné hromady v § 184 odst. 3 ObchZ určená (počítaná) od posledního dne účetního období je logicky nejen lhůtou určující, dokdy by měla valná hromada (při řádném a obvyklém chodu věci) odsouhlasit výsledky onoho účetního období, ale též nejzazší lhůtou, ve které lze výsledky účetní závěrky sloužící pro jednání řádné valné hromady pokládat za ty, jež mohou akcionářům sloužit jako reálný obraz účetnictví akciové společnosti, na jehož základě mohou kvalifikovaně rozhodovat o rozdělení zisku.“

Mimořádná účetní závěrka se nesestavuje v důsledku konce řádného účetního období, ale v důsledku jiné skutečnosti, v důsledku níž je třeba uzavřít účetní knihy. Jedná se o tyto situace:¹⁰⁰

- zánik povinnosti vést účetnictví,
- vstup do likvidace,
- účinky rozhodnutí o úpadku anebo o přeměně reorganizace v konkurs,
- zrušení konkursu,
- účinky schválení a splnění reorganizačního plánu,
- účinky splnění plánu oddlužení, nebo
- stanoví-li povinnost uzavřít účetní knihy zvláštní právní předpis.¹⁰¹

Od mimořádné účetní závěrky se mezitímní liší tím, že při ní nedochází k uzavření účtů. Mezitímní účetní závěrka se sestavuje tam, kde to vyžaduje zvláštní právní předpis.¹⁰² Pokud však vznikne účetní jednotce povinnost sestavit mimořádnou i mezitímní účetní závěrku, mezitímní se nesestavuje.¹⁰³ Zákon o obchodních korporacích například vyžaduje sestavení mezitímní účetní závěrky v případě výplaty zálohy na podíl na zisku.¹⁰⁴

Sestavovat konsolidovanou účetní závěrku musí ovládající společnost s výjimkou té, která na ovládané společnosti nevykonávají rozhodující vliv a nelze ji zahrnout do konsolidačního celku.¹⁰⁵ Konsolidovaná účetní závěrka se sestavuje za konsolidovaný celek a musí být ověřena auditorem.¹⁰⁶

⁹⁷ Ust. § 181 odst. 2 ZOK

⁹⁸ Ust. § 3 odst. 1 až 6 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁹⁹ Ačkoliv se daný rozsudek týká rozhodování valné hromady akciové společnosti, domnívám se, že v tomto případě se uplatní stejný princip.

¹⁰⁰ Ust. § 17 odst. 2 písm. a) a c) až j) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹⁰¹ Tuto povinnost stanoví ZOK např. pro výplatu podílu na zisku (nelze-li použít řádná účetní závěrka) nebo pro výplatu vypořádacího podílu.

¹⁰² Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

¹⁰³ Ust. § 17 odst. 8 ZOK.

¹⁰⁴ Ust. § 40 odst. 2 ZOK.

¹⁰⁵ Ust. § 22 odst. 2 a 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹⁰⁶ Ust. § 22 odst. 1 a 7 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Rozdělení zisku nebo jiných zdrojů a úhrada ztrát

V souvislosti se schvalováním řádné nebo mimořádné účetní závěrky budou společníci také rozhodovat o účetním osudu výsledku hospodaření. Výsledek hospodaření může být buď kladný (zisk) anebo může být záporný (ztráta).

Dosáhne-li společnosti zisku, mohou společníci rozhodnout buď o jeho rozdělení mezi společníky anebo o ponechání nerozděleného zisku nebo jeho části na účtu, který přejde do příštího účetního období, a bude tak navyšovat vlastní kapitál.¹⁰⁷

V případě ztráty je postup opačný. Valná hromada bude rozhodovat buď o ponechání ztráty na účtu neuhrazená ztráta minulých let anebo se mohou rozhodnout ztrátu hradit ze svého viz [2.2.2.4 Rozhodování o příplatkové povinnosti a vrácení části příplatkové povinnosti](#). Valná hromada také může rozhodnout o úhradě ztráty z kapitálových fondů anebo se může zúčtovat s nerozděleným ziskem minulých období.¹⁰⁸

V případě, že se společníci rozhodnou pro rozdělení zisku nebo jeho části, bude jim vyplacen podíl na zisku. Rozhodnutí valné hromady ovšem není zapotřebí, pokud je s podílem spojen pevný podíl na zisku – v takovém případě postačí pouhé schválení účetní závěrky.¹⁰⁹ Zisk nemusí být ovšem rozdělen pouze mezi společníky, společenská smlouva může určit, že může být rozdělen i mezi odlišné osoby.¹¹⁰

Podíl na zisku je splatný do tří měsíců ode dne rozhodnutí valné hromady o podílu na zisku, v případě pevného podílu na zisku je splatný do tří měsíců ode dne schválení účetní závěrky valnou hromadou. Společenská smlouva může stanovit i jiný poměr výplaty než podle podílů.¹¹¹ Samotná výplata podílu na zisku se provádí rozhodnutím statutárního orgánu.¹¹²

Nejvyšší soud SR ve svém rozsudku sp. zn. 6 Obo 191/2003 judikoval, že pokud soud vysloví neplatnost nebo nicotnost usnesení valné hromady o rozdělení podílu na zisku, jsou společníci povinni vrátit bez zbytečného odkladu přijatá plnění, neboť tu došlo k bezdůvodnému obohacení.¹¹³

Odlišný způsob výplaty podílu na zisku (splatnost, adresu, účet kam se mají peníze zasílat anebo formu výplaty podílu na zisku) může určit společenská smlouva anebo rozhodnutí valné hromady. Toto rozhodnutí valné hromady je nicméně v dispozitivní působnosti valné

¹⁰⁷ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Ust. § 161 odst. 3 ZOK.

¹¹⁰ I přestože má dané pravidlo ust. § 34 odst. 1 in fine ZOK dispozitivní charakter, z hlediska působnosti valné hromady se jedná o kogentní působnost, jelikož je svěřena výlučně valné hromadě.

¹¹¹ Ust. § 161 odst. 1 ZOK.

¹¹² Svejkský, Kabelková, Vychopeň a kol. *Vzory základacích dokumentů, právních jednání ve vztahu k obchodním korporacím*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 640. ISBN 978-80-7400-575-6.

¹¹³ Holejšovský, J. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. Praha : C. H. Beck, 2011, 552 s. ISBN 978-80-7400-391-2.

hromady a budu se jím zabývat v příslušné části [2.1.2.3 Rozhodování o způsobu výplaty podílu na zisku](#).

Co se týče rozdělení nerozděleného zisku minulých let, předpokládá existenci účetní závěrky, která osvědčuje zákonem stanovené požadavky pro rozdělení tohoto zisku, jak judikoval NS v rozsudku ze dne 30.9.2009, sp. zn. 29 Cdo 4284/2007:

„Rozhodnutí valné hromady akciové společnosti o vyplacení podílů na zisku z nerozděleného zisku minulých let předpokládá existenci řádné či mimořádné účetní závěrky, jež částku, která má být určena na výplatu dividend, vyčísluje v souladu se zásadami zakotvenými v § 178 ObchZ.“

2.1.1.6. Rozhodování o určení auditora

Rozhodování o určení auditora přímo souvisí s působností valné hromady schvalovat účetní závěrku. Ovšem pouze společnosti, které jsou ze zákona povinny mít účetní závěrku ověřenou auditorem, musí určit, kterou auditorskou společnost nebo jakého statutárního auditora použijí. V případě, že valná hromada auditora neurčí, určí jej dozorčí rada.¹¹⁴

Hlavním smyslem, proč je rozhodování v této působnosti svěřeno valné hromadě a nikoliv statutárnímu orgánu, je, aby statutární orgán nezkresloval skutečnosti a došlo tak k zajištění nezávislosti a odbornosti auditora.¹¹⁵

Jelikož není stanoveno jinak, valná hromada v této působnosti rozhoduje prostou většinou hlasů bez nutnosti ověření usnesení valné hromady notářským zápisem.

Určité potíže mohou nastat v případě, kdy valná hromada auditora neurčí, a neučiní tak ani dozorčí rada (je-li vůbec zřízena). Zákon nestanoví pro takový případ žádné sankce. Je ovšem vhodné se domnívat, že auditora určí statutární orgán, který je odpovědný za plnění povinností za společnost.¹¹⁶

2.1.1.7. Rozhodování o převzetí účinků jednání učiněných za společnost před jejím vznikem

Rozhodování o převzetí účinků jednání učiněných za společnost před jejím vznikem vychází z nutnosti jednání za vznikající společnost v období od jejího založení do jejího vzniku. Možnost převzít účinky jednání jiných osob vyplývá z obecné úpravy právnických osob. Společnost na sebe může převzít účinky těchto jednání do tří měsíců od svého vzniku, přičemž platí, že po převzetí je z těchto jednání zavázána od počátku.¹¹⁷ Možnost právnické osoby převzít účinky za jednání učiněných před jejím vznikem je tak zvláštním ustanovením o změně závazku v subjektech vedle obecných ustanovení upravených částí čtvrté, hlavě I, díle šestém občanského zákoníku.¹¹⁸

¹¹⁴ Ust. § 17 odst. 1 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech.

¹¹⁵ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Ust. § 127 občanského zákoníku.

¹¹⁸ Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. I. díl Praha: Wolters Kluwer, a. s. 2014. s. 1608. ISBN 978-80-7478-537-5.

Literatura však dovozuje, že lze převzít účinky i poté, co uplyne tříměsíční doba od vzniku společnosti. Takové převzetí účinků však probíhá obecnými instituty občanského práva, jako jsou postoupení pohledávky, převzetí dluhu, přistoupení dluhu či postoupení smlouvy a tedy nepodléhá schvalování na valné hromadě. V takovém případě nicméně nejde o institut Převzetí účinků jednání za společnost před jejím vznikem podle ust. § 190 odst. 2 písm. l).¹¹⁹

Usnesení valné hromady o převzetí těchto jednání je přijímáno prostou většinou přítomných společníků.

2.1.1.8. Rozhodování o naložení s vkladovým áziem

Na nutnost rozšíření působnosti valné hromady v ohledu nakládání s vkladovým áziem upozornil za účinnosti obchodního zákoníku již Dvořák.¹²⁰ Zákon o obchodních korporacích valné hromady společnosti s ručením omezeným tuto působnost již svěřuje.

Vkladové ážio je částka, o kterou převyšuje ocenění nepeněžitěho vkladu výši vkladu společníka. Společenská smlouva nebo rozhodnutí valné hromady však může určit, jak s vkladovým áziem naloží. Rozhodnutí valné hromady tedy není jediným způsobem, kterým může společnost určit osud vkladového ážia. Společnost může s vkladovým áziem naložit dvojím způsobem – buď jej vrátí vkladateli anebo jej vloží do rezervního fondu.¹²¹

Pokud společnost naloží s vkladovým áziem tak, že jej vkladateli vrátí, bude se tato transakce podle mého názoru, uskutečňovat peněžně. Pokud by se rozhodla společnost vyplatit vkladové ážio jinak než peněžním způsobem, musela by být hodnota této věci oceněna znalcem, v opačném případě by bylo možné, aby se vlastní kapitál reálně (nikoliv v účetnictví) snížil nejen o vkladové ážio, ale také o základní kapitál (v případě, že by hodnota vrácené věci převyšovala částku, kterou vkladateli společnost dluží na vrácení vkladového ážia). Takové faktické snížení základního kapitálu by se však neřídilo zákonnými ustanoveními o snižování základního kapitálu a jednalo by se tak o obcházení zákona, jelikož v případě rozhodnutí o snížení základního kapitálu se vyžaduje kvalifikovaná většina a splnění různých povinností vůči třetím stranám (viz [2.1.1.1 Rozhodování o změnách výše základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitěho vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti](#)). Faktické důsledky nižšího ocenění vrácené nepeněžitě věci jako vkladového ážia by tak byly, že se majetek společnosti sníží nepoměrně ke kapitálu (aktiva by ve skutečnosti neodpovídala pasivům) a že by finanční ukazatelé kredibility vykazovaly příznivější hodnoty, ač reálná kredibilita by byla nižší.

Další možností, jak naložit s vkladovým áziem, je vložit jej do rezervního fondu. Pro společnost s ručením omezeným však ze zákona neexistuje povinnost vytvářet rezervní fond.¹²² Tuto povinnost měly společnosti podle úpravy v obchodním zákoníku,¹²³ dnes je možné povinnost vytvářet rezervní fond ujednat ve společenské smlouvě z přidělu do rezerv-

¹¹⁹ Štenglová, I., Havel, B., Cíleček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.

¹²⁰ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

¹²¹ Ust. § 144 odst. 2 ZOK.

¹²² Michková, Z. *Rekodifikace zasáhla i účetnictví*. Právní rádce č. 3/2014, s. 50-51. ISSN 1210-

¹²³ Ust. § 67 obchodního zákoníku.

ního fondu ze zisku.¹²⁴ Aby mohla společnost rozhodnout o naložení s vkladovým áziem na tvorbu rezervního fondu, je třeba souhlas společníka.

S vkladovým áziem nicméně nemusí být nutně nakládáno. Je možné jej ponechat na zvláštním účtu – ážio. Ten se původně nazýval emisní ážio, nicméně se vznikem vkladového ážia v případě společnosti s ručením omezeným, se na něj účtují oba druhy ázií – jak vkladové, tak emisní (účet 412 vzorového účetního rozvrhu¹²⁵).¹²⁶

Při vložení nepeněžitého vkladu je třeba tento vklad nechat ocenit. Zákon rozlišuje dvě situace podle toho, zda se jedná o investiční cenný papír nebo nástroj peněžního trhu podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu (dále jen „**Investiční nástroje**“) anebo jiný nepeněžitý majetek. Hodnota Investičních nástrojů se určí váženým průměrem z cen, za které byly s tímto Investičním nástrojem uskutečňovány obchody za 6 měsíců před vnesením vkladu.¹²⁷ V případě, že se jedná o jiný majetek, ocení se na základě ocenění nezávislého znalce anebo na základě účetní závěrky předchozí účetní období, která byla ověřena auditorem s výrokem bez výhrad.¹²⁸

O naložení s vkladovým áziem rozhoduje valná hromada prostou většinou hlasů přítomných společníků. V případě, že je rozhodováno o přidělení vkladového ážia na tvorbu rezervního fondu, je však třeba souhlasu vkladatele.¹²⁹

2.1.1.9. Rozhodování o změně druhu kmenového listu

Podobně jako u rozhodování o naložení s vkladovým áziem, i u tohoto rozhodnutí upozornil v souvislosti s rekodifikací Dvořák na nutnost zavést tuto působnost valné hromady.¹³⁰

Kmenový list je cenný papír, který představuje společníkův podíl. Existenci cenného listu však musí připouštět společenská smlouva.¹³¹ Předně je třeba určit, co se rozumí druhem kmenového listu. Právo cenných papírů vymezuje pojem druh cenného papíru, který ovšem není totožný s pojmem druh kmenového listu. Jelikož samotný kmenový list nepřipouští mnoho modifikací (zákonem je stanoveno, že je cenným papírem na řad a nemůže být zaknihován), je třeba hledat pojem druh kmenového listu u práva, která z tohoto cenného papíru vyplývají. Kmenový list představuje podíl společníka a společníkův podíl může být různého druhu, musí to však připouštět společenská smlouva.¹³² Stejný druh podílu se poté vyznačuje tím, že z něj vyplývají stejná práva a povinnosti. Společník může vlastnit i více podílů, a to i různého druhu.¹³³

¹²⁴ Ust. § 161 odst. 4 ZOK.

¹²⁵ *Vzorový účetní rozvrh* [online]. Praha: Pohoda, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/image/vzorovy-uctovy-rozvrh/>.

¹²⁶ Michková, Z. *Rekodifikace zasáhla i účetnictví*. Právní rádce č. 3/2014, s. 50-51. ISSN 1210-

¹²⁷ Ust. § 468 ZOK.

¹²⁸ Ust. § 469 odst. 1 a 2 ZOK.

¹²⁹ Ust. § 144 odst. 2 ZOK.

¹³⁰ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

¹³¹ Ust. § 137 odst. 1 ZOK.

¹³² Ust. § 135 odst. 1 ZOK.

¹³³ Ust. § 135 odst. 2 ZOK.

Z tohoto tedy vyplývá, že společník může vlastnit i více kmenových listů stejného druhu a i různých druhů, stanoví-li to společenská smlouva.

Rozhodování o změně druhu kmenového listu je rozhodnutím, v jehož důsledku se mění společenská smlouva podle § 171 odst. 1 písm. b), a tak musí být schváleno dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků ve formě notářského zápisu. Blíže se tímto zabývá Šuk:

„... Jelikož je obsah podílů, tj. popis práv a povinností s nimi spojených, náležitostí společenské smlouvy (§ 136), je usnesení o změně podílu představovaného kmenovým listem rozhodnutím, v jehož důsledku se mění společenská smlouva; k jeho přijetí je tudíž nutná alespoň dvoutřetinová většina hlasů všech společníků [§ 171 odst. 1 písm. b)] a musí být osvědčeno notářským zápisem (§ 172 odst. 1, § 776 odst. 2). Protože nejde o rozhodnutí o změně společenské smlouvy podle § 171 odst. 1 písm. a), ale o rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva podle § 171 odst. 1 písm. b), neuplatní se při přijímání tohoto usnesení omezení uvedená v § 171 odst. 2. I tehdy, týká-li se rozhodnutí o změně podílu představovaného kmenovým listem pouze některých společníků (tj. jsou-li měněna práva či povinnosti spojené s podíly vlastněnými pouze některými společníky), není pro jeho přijetí nezbytné, aby s usnesením souhlasili tito společníci. A stejně tak v případě, že se usnesením o změně druhu podílu představovaného kmenovým listem zasahuje do práv či povinností všech společníků, není nutné, aby sním vyslovili souhlas všichni společníci.

Naopak rozhodnutí o změně druhů podílů, nejsou-li současně v souladu se společenskou smlouvou podíly inkorporovány do kmenového listu, je rozhodnutím o změně obsahu společenské smlouvy podle § 190 odst. 2 písm. a), a nikoliv rozhodnutím podle § 190 odst. 2 písm. n). Do působnosti valné hromady tak spadá pouze tehdy, svěřuje-li společenská smlouva valné hromadě působnost rozhodovat o změně obsahu společenské smlouvy [§ 147 odst. 1 věta druhá a § 190 odst. 2 písm. a)], a při jeho přijímání se plně prosadí i omezení uvedená v § 171 odst. 2. Rozhodnutí o změně druhu podílů inkorporovaných do kmenových listů však spadá do působnosti valné hromady bez dalšího (na základě § 190 odst. 2 písm. n)], bez ohledu na to, zda společenská smlouva svěřuje valné hromadě působnost rozhodovat o jejím obsahu (více viz komentář k § 171).

Jelikož zákon svěřuje do působnosti valné hromady toliko rozhodnutí o změně (podílu inkorporovaného do) kmenového listu, nemůže podle našeho názoru valná hromada na základě tohoto ustanovení rozhodnout o zřízení nového, společenskou smlouvou dosud nepředpokládaného podílu. Takové rozhodnutí valné hromadě přísluší pouze podle § 190 odst. 2 písm. a).¹³⁴

Poslední odstavec citovaného textu se zabývá otázkou, zda musí být rozhodnuto o zřízení nového druhu podílu, pokud je třeba rozhodovat o příslušné změně druhu kmenového listu. Zastávám stejný názor, že je tedy nutné nejprve rozhodnout o zřízení nového druhu podílu změnou obsahu společenské smlouvy. Ačkoliv lze tedy rozhodnout o dané věci mírnějším režimem podle ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) ZOK, stejně se nejprve musí zřídit nový druh podílu rozhodnutím o změně společenské smlouvy podle § 171 odst. 1 písm. a) ZOK.

¹³⁴ Štenglová, I., Havel, B., Číleček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.

Stejný názor ohledně rozhodování o změně druhu kmenového listu zastává Pokorná.¹³⁵

Josková a kol. sice uvádí správný odkaz na zákonné ustanovení, nicméně se o rozhodnutí o změně druhu kmenového listu zmiňuje jako o „*rozhodnutí, kterým se mění společenská smlouva*“ (namísto rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva).¹³⁶ Obsahově však přebírá výše zmíněné názory, pravděpodobně se tedy jedná o pouhou nepodstatnou chybu.

2.1.1.10. Rozhodování o přechodu uvolněného podílu

Působnost rozhodovat o přechodu uvolněného podílu není valné hromadě svěřena v obecném ustanovení týkajícím se působnosti valné hromady, ale ve zvláštní části týkající se uvolněného podílu. Rozhodování valné hromady přitom přichází v úvahu pouze v některých případech, jimiž se budu zabývat níže.

Ke vzniku uvolněného podílu dojde, pokud zanikne účast společníka jinak než převodem podílu nebo udělením příklepu v řízení o výkon rozhodnutí.^{137 138} Literatura týkající se úpravy v obchodním zákoníku zmiňovala některé důvody vzniku uvolněného podílu.¹³⁹ Způsoby vzniku uvolněného podílu však byly převzaty (až na případ, kdy společnost nabude podíl do svého vlastnictví – to nově již není možné a společnost nakládá s uvolněným podílem pouze jako zmocněnec společníka, jehož účast ve společnosti zanikla¹⁴⁰). Uvolněný podíl může mimo jiné vzniknout těmito způsoby:

- Vyloučení valnou hromadou pro nesplnění vkladové povinnosti podle ust. § 151 odst. 1 ZOK
- dojde-li k zániku účasti, ale není zde právního nástupce ni dědice (domnívám se, že lze uvažovat pouze případy omezení přechodu podle ust. § 42 odst. 1 ZOK. Kvůli institutu odúmrti podle ust. § 1633 odst. 1 OZ je jisté, že by zde jinak byl vždy dědic),
- vyloučení pro nesplnění příplatkové povinnosti podle ust. § 165 ZOK,
- vystoupení společníka podle ust. § 202 ZOK,
- zánikem účasti společníka dohodou s úředně ověřenými podpisy všech společníků podle ust. § 203 ZOK,
- vyloučení společníka soudem pro závažné porušení svých povinností podle ust. § 204 ZOK,¹⁴¹
- zrušení účasti společníka soudem podle ust. § 205 ZOK nebo dalšími způsoby podle ust. § 206 ZOK.

¹³⁵ Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. I. díl Praha: Wolters Kluwer, a. s. 2014. s. 1608. ISBN 978-80- 7478-537-5.

¹³⁶ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

¹³⁷ Ust. § 212 odst. 1 ZOK.

¹³⁸ Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I., a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 640. ISBN 978-80-7478-736-5.

¹³⁹ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

¹⁴⁰ Ust. § 212 odst. 3 ZOK.

¹⁴¹ Rovněž je možné vyloučení soudem pro nesplnění vkladové povinnosti podle ust. § 157 odst. 3 písm. d) ZOK.

Zásadním smyslem rozhodnutí o přechodu uvolněného podílu je vyplatit oprávněné osobě (společníkovi, jehož účast zanikla, právnímu nástupci, dědici) vypořádací podíl a dále rozhodnout o osudu vypořádacího podílu. Rozhodnutí valné hromady ale připadá v úvahu až sekundárně, pakliže je omezena možnost převodu nebo přechodu podílu.¹⁴² Základní postup, není-li vyloučena převoditelnost nebo možnost přechodu podílu, je tento:

- 1) společnost uvolněný podíl prodá nejméně za přiměřenou cenu. Společníci mají k uvolněnému podílu předkupní právo a, pokud toto právo využije více společníků, rozdělí se mezi ně uvolněný podíl poměrně podle jejich podílů.¹⁴³
- 2) nepodaří-li se podíl prodat do tří měsíců, společnost vyplatí vypořádací podíl oprávněné osobě a valná hromada rozhodne o tom, jak s ním naloží. Rozhodnout musí valná hromada do jednoho měsíce od marného uplynutí lhůty k prodeji, jinak jí soud z úřední povinnosti zruší s likvidací.¹⁴⁴ Valná hromada může rozhodnout o
 - a) přechodu uvolněného podílu na společníky poměrně podle jejich účastí a to nejméně za protiplnění ve výši vypořádacího podílu anebo
 - b) snížení základního kapitálu o uvolněný podíl.

Pokud je omezen převod nebo přechod podílu, společnost rovnou vyplatí vypořádací podíl a valná hromada rozhodne o tom, jak s uvolněným podílem naloží, jak je zmíněno pod bodem 2) výše. Rozhodnutí valné hromady je třeba přijmout alespoň dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků a osvědčuje se notářským zápisem.¹⁴⁵ Podle mého názoru je vyžadovaná kvalifikovaná většina logická, ač by nemusela být explicitně zmíněna, jelikož se v každém případě jedná o rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva podle ust. § 171 odst. 1 písm. b), s nímž zákon spojuje stejnou kvalifikovanou většinu.¹⁴⁶ Úprava v obchodním zákoníku však vyžadovala k tomuto rozhodnutí prostou většinu hlasů.¹⁴⁷ Ten nicméně obsahoval odlišnou úpravu uvolněného podílu od té v zákoně o obchodních korporacích. Rád bych se níže zamyslel nad touto kvalifikovanou většinou vyžadovanou v zákoně o obchodních korporacích.

Nejprve je třeba si uvědomit všechny faktory, které zákon sleduje rozhodnutím o osudu uvolněného podílu. Jak jsem již uvedl výše v části [2.1.1.1. Rozhodování o změnách výše základního kapitálu nebo o připuštění nepeněžitěho vkladu či o možnosti započtení peněžitě pohledávky proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti](#), je v zájmu třetích osob, aby výše základního kapitálu vykázaná v účetnictví skutečně odpovídala vkladům společníků. Pokud společníkovi zanikne na společnosti účast a společnost je mu povinna zaplatit vypořádací podíl, společnosti se fakticky sníží část základního kapitálu. Je tedy logické, že jedním z možných řešení je právě rozhodnutí o snížení základního kapitálu. Urgentnost řešení vzniklé situace zákon eskaluje sankcí zrušení společnosti soudem. Je tedy nutné, aby k rozhodnutí

¹⁴² Ust. § 212 odst. 2 ZOK.

¹⁴³ Ust. § 213 odst. 1 ZOK.

¹⁴⁴ Ust. § 215 odst. 1 ZOK.

¹⁴⁵ Ust. § 215 odst. 2 ZOK.

¹⁴⁶ Snížení základního kapitálu nebo změna podílů společníků jsou skutečnosti obligatorně obsažené ve společenské smlouvě podle § 146 ZOK.

¹⁴⁷ *A contrario* ust. § 113 obchodního zákoníku.

došlo co nejdříve, a za tohoto předpokladu je možné, aby režim rozhodování byl poněkud volnější a aby nebyla zohledňována práva všech společníků.

Volnější režim je možné spatřovat v tom, že se základní kapitál sníží jiným, svým způsobem volnějším, způsobem, než jak je tomu v případě snížení základního kapitálu podle ust. § 233 a násl. ZOK, jelikož nemusí být dodrženy všechny povinnosti tam uvedené.

V případě rozhodnutí o přechodu uvolněného podílu na společníky však může být situace vůči těmto společníkům nespravedlivá. Rozhodne-li se valná hromada pro tuto možnost, vzniká společníkům povinnost poskytnout protiplnění v poměrné výši k vypořádacímu podílu. Fakticky se jedná o jakousi dobu rozhodnutí o příplatkové povinnosti. Např. k rozhodnutím o změně obsahu společenské smlouvy, s nimiž jsou spojeny přímé důsledky pro všechny společníky, je však vyžadován souhlas všech společníků. Ten však v tomto případě vyžadován není.

Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že společnosti hrozí sankce zrušení, pokud valná hromada nerozhodne ve lhůtě jednoho měsíce, a obdržení souhlasu všech společníků je nemožné. I přesto bych však rozhodování o přechodu části uvolněného podílu na společníky podmínil se souhlasem všech těchto společníků, jelikož nedostatečná majetková situace těchto společníků nemusí být vždy dostatečná, a tak by mohli přijít o účast ve společnosti úplně.¹⁴⁸

2.1.1.11. Udělování souhlasu s rozdělením podílu

Působnost udělovat valné hromadě souhlas s rozdělením podílu je valné hromadě svěřena na základě ustanovení § 43 odst. 2 a 3 ZOK, které zároveň vymezí, že dělení je možné pouze v souvislosti s přechodem (ust. § 42 ZOK) nebo převodem podílu (ust. § 207 a násl. ZOK). Společenská smlouva však může určit odlišnou úpravu.¹⁴⁹ Je ovšem otázkou, zda může společenská smlouva pouze zúžit okruh případů nebo zda jej může i rozšířit. Za účinnosti obchodního zákoníku bylo možné rozdělení podílu pouze vyloučit.¹⁵⁰ Úprava obsažená v obchodním zákoníku však explicitně vyjadřovala jednostranně kogentní povahu tohoto ustanovení:

„Rozdělení obchodního podílu může společenská smlouva vyloučit.“¹⁵¹

Naopak úprava v zákoně o obchodních korporacích na základě pouhého jazykového výkladu dává možnost dispozitivní úpravě okruhu možných případů společenskou smlouvou:

„Podíl komanditisty podle § 118 a podíl společníka společnosti s ručením omezeným lze rozdělit pouze v souvislosti s jeho převodem nebo přechodem, ledaže společenská smlouva určí jinak.“¹⁵²

¹⁴⁸ Podle mého názoru je možné společníky vyloučit soudem při nesplnění povinnosti splatit protiplnění za poměrnou část uvolněného podílu podle ust. § 204 odst. 1 podobně jako při nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti.

¹⁴⁹ Ust. § 43 odst. 2 ZOK.

¹⁵⁰ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

¹⁵¹ Ust. § 117 odst. 2 obchodního zákoníku.

¹⁵² Ust. § 43 odst. 2 ZOK.

Z dikce příslušného ustanovení tedy přímo nevyplývá, jestli může společenská smlouva okruh případů umožňujících rozdělení podílu pouze omezit. Na základě jazykového a historického výkladu se proto přiklání spíše k závěru, že oproti zákonné úpravě lze okruh případů umožňujících rozdělení podílu také rozšířit, a pravidlo je tedy plně dispozitivní.

Vedle stanovení případů, kdy je možné dělit podíl, zákon rovněž stanoví další podmínky. Jednou z těchto podmínek je dodržení minimální výše podílu stanovené buď zákonem (v ust. § 142 odst. 1) anebo společenskou smlouvou.

Další podmínkou pro přijetí rozhodnutí je dodržení kvalifikované většiny. Rozhodnutí o dělení podílu totiž bude mít důsledek na obligatorní obsah společenské smlouvy, konkrétně na základě ust. § 146 odst. 1 písm. d) a e). Rozhodnutím se nemění společenská smlouva přímo, protože se primárně rozhoduje o rozdělení podílu, nikoliv o změně obsahu společenské smlouvy. V důsledku tohoto rozhodnutí se nicméně bude měnit společenská smlouva, a tak se musí řídit režimem ust. § 171 odst. 1 písm. b), pro nějž je vyžadován souhlas dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků a ověření notářským zápisem.

Konečně Dvořák zastává názor, že pokud valná hromada dá souhlas s převodem části podílu, nevyžaduje se již souhlas valné hromady s jeho rozdělením.¹⁵³ S tímto názorem se ztotožňují, jelikož rozhodnutí valné hromady o převodu podílu je rovněž rozhodnutí, jehož důsledkem se mění společenská smlouva, a tudíž pro něj existují tytéž náležitosti. Jedná se však pouze o situaci, kdy je převod podmíněn souhlasem valné hromady. Pakliže by převod nebyl podmíněn, je nejprve nutné schválit rozdělení valnou hromadou, jinak by smlouva o převodu byla absolutně neplatná pro počáteční nemožnost plnění.¹⁵⁴ Více k převodu podílu viz části [2.1.2.2. Udělování souhlasu s převodem podílu osobě odlišné od společníka nebo se zastavením podílu ve prospěch této osoby](#) a [2.2.1.1. Udělování souhlasu s převodem podílu na jiného společníka anebo se zastavením podílu v jeho prospěch podmíněnými souhlasem valné hromady](#). Názor, že souhlas valné hromady s převodem části podílu znamená zároveň i souhlas s jeho rozdělením, byl vyjádřen v usnesení NS ze dne 7.10.1998, sp. zn. 1 Odon 110/1997:

„Souhlas valné hromady s převodem části obchodního podílu zahrnuje i souhlas s rozdělením obchodního podílu, jehož část se převádí, a to i když to není v usnesení valné hromady uvedeno výslovně“

2.1.1.12. Volba a odvolání jednatele, případně člena dozorčí rady, byla-li zřízena

Vedle jmenování členů výborů pro audit, volby a odvolávání likvidátora a schvalování a odvolávání prokury, lze volbu a odvolání jednatelů, případně členů dozorčí rady řadit mezi personální kompetence. Tím samozřejmě není znemožněno, aby společenská smlouva určila i další zřizované orgány nad rámec zákona.

¹⁵³ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

¹⁵⁴ Tamtéž

Pro volbu či odvolání jednatelů ani členů dozorčí rady není stanovena kvalifikovaná většina, ani není povinnost nechat usnesení valné hromady ověřit notářským zápisem.

Společně s ustavením do funkce je možné nechat valnou hromadou rovněž schválit smlouvu o výkonu funkce viz [2.1.1.14 Schvalování smlouvy o výkonu funkce](#).

Volba a odvolání jednatele

Volbou nebo odvoláním jednatelů se mohou společníci na valné hromadě svým způsobem angažovat na chodu společnosti. Ačkoliv nevykonávají obchodní vedení ani nemají příjmovou vnější pravomoc, mohou svým výběrem značně ovlivnit směřování obchodní korporace. Jedná se tedy o klíčovou pravomoc, kterou nejvyšší orgán ovlivňuje chod výkonného orgánu.

Statutární orgán může být tvořen jedním či více jednately, přičemž více jednatelů může společně tvořit statutární orgán.¹⁵⁵ Pro valnou hromadu tato skutečnost nicméně při volbě není důležitá, jednatele může volit jednotlivě bez ohledu na kolektivní povahu statutárního orgánu.

Při založení společnosti jsou však údaje o prvních jednatelych součástí společenské smlouvy podle ust. § 146 odst. 2 písm. b) ZOK, a tuto společenskou smlouvu je tedy nutné nechat ověřit notářským zápisem. V případě volby či odvolání jednatele však není nutné, jak je ostatně zmíněno výše, usnesení ověřovat notářským zápisem.

Při zániku funkce jednatele ať už odvoláním nebo jiným způsobem vzniká valné hromadě povinnost do jednoho měsíce zvolit jednatele nového. Nedodržení této povinnosti může mít pro společnost dvojitý dopad:¹⁵⁶

- 1) soud na návrh osoby, která na tom má právní zájem, jmenuje jednatele do doby, než bude valnou hromadou řádně zvolen, a
- 2) soud může společnost zrušit a nařídit likvidaci, a to i bez návrhu.

V případě možnosti soudu společnost zrušit a nařídit její likvidaci se však jedná určitou diskreční pravomoc soudu, zda se k takovému prostředku uchýlí.¹⁵⁷ Podle mého názoru se však v praxi k takovému řešení soudy budou uchýlovat velmi zřídka. Tento institut nicméně může být účinným nástrojem jak zrušit společnosti, které již dávno přestaly provozovat svoji činnost a společníci nejsou motivováni zvolit další jednatele.

Základní povaha rozhodnutí o volbě prvních jednatelů byla vyjasněna v usnesení NS ze dne 30.10.2002, sp. zn. 29 Odo 269/2002, publikované ve sbírce Soudní judikatury z oblasti občanského, obchodního a pracovního práva pod 214/02:

„I. Má-li dojít ke snížení počtu jednatelů společnosti s ručením omezeným oproti počtu jednatelů uvedených ve společenské smlouvě, musí být odpovídajícím způsobem změněna společenská smlouva.

¹⁵⁵ Ust. § 194 odst. 1 a 2 ZOK

¹⁵⁶ Ust. § 198 odst. 3 ZOK

¹⁵⁷ A contrario ust. § 215 odst. 1 ZOK in fine

II. Pouhé odvolání jednatele, aniž by byl vzápětí nahrazen jiným, není změnou společenské smlouvy. Takový postup nevede ke změně počtu jednatelů společnosti, v souladu s ustanovením § 135 obch. zák., ve vazbě na ustanovení § 194 odst. 1, věty první, obch. zák., však zakládá povinnost společnosti (její valné hromady) jmenovat do tří měsíců nového jednatele.“

Společnosti tedy nevzniká povinnost ihned po odvolání jednatele jmenovat nového. Dovolatel se domníval, že faktickým odvoláním jednatele dochází ke změně společenské smlouvy v tom ohledu, že se trvale snižuje počet jednatelů (v dnešní úpravě by tedy docházelo ke změně obsahu společenské smlouvy konkrétně ust. § 146 odst. 1 písm. g) ZOK). Takovéto domněnky se však zdály liché. Dovolatel neuspěl ani s argumenty, že první jednatelé jsou zapisováni do společenské smlouvy a tedy i změnou jednatele dochází ke změně společenské smlouvy.

Volba a odvolání členů dozorčí rady, byla-li zřízena

Dozorčí rada je kontrolním orgánem společnosti. Dohlíží nad činností jednatelů, kontroluje účetnictví a podává zprávy valné hromadě.¹⁵⁸ Může být založena buď společenskou smlouvou nebo jiným právním předpisem.¹⁵⁹ Pokud je však zřízena, náleží tato působnost výlučně valné hromadě. Lze tedy říci, že společenská smlouva může dispozitivně založit vznik dozorčí radě, v takovém případě však valná hromada kogentně rozhoduje o jejím obsazení.

Pro dozorčí radu se použije obdobně ustanovení o volbě a odvolávání jednatelů, včetně jednoměsíční lhůty ke zvolení člena dozorčí rady.¹⁶⁰ Domnívám se však, že jednoměsíční lhůta, ač to není z ust. § 201 odst. 4 ZOK zřejmé, se při volbě člena dozorčí rady nemusí aplikovat bezvýjimečně. Volba a odvolání jednatele je totiž pro třetí osoby mnohem důležitější záležitostí, než personální obsazení dozorčí rady a není, podle mého názoru, logické sankcionovat společnost za neobsazení fakultativně zřízeného orgánu

Také, podle mého názoru, není možné, aby oprávněná osoba požádala návrhem soud, aby jím byl zvolen člen dozorčí rady. Takovou situaci je možné si představit pouze v případě, že by toto navrhoval společník.

Nejsem si jistý povahou sankce zrušení společnosti s likvidací při nesplnění povinnosti zvolit člena dozorčí rady do jednoho měsíce. Rozhodně zastávám názor, že tato lhůta může být společenskou smlouvou prodloužena, jelikož z prodlení nenastávají tak závažné důsledky pro třetí osoby jako při opomenutí volby nového jednatele. Spíše se však klaním k závěru, že ačkoliv má soud pouze diskreční pravomoc rozhodovat o zrušení společnosti s likvidací, v případě opomenutí volby člena dozorčí rady se tato sankce nepoužije, jelikož tento zásah do práv třetích osob nedosahuje takové intenzity.

¹⁵⁸ Ust. § 201 odst. 2 ZOK.

¹⁵⁹ Ust. § 201 odst. 1 ZOK.

¹⁶⁰ Ust. § 201 odst. 4 ZOK.

2.1.1.13. Jmenování členů výboru pro audit

Subjekty veřejného zájmu nebo jiné osoby určené zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech povinný zřizovat výbor pro audit. Výbor pro audit se skládá z tří členů, nestanoví-li společenská smlouva vyšší počet. Ty je oprávněn jmenovat nejvyšší orgán společnosti, tedy valná hromada.¹⁶¹ Pokud valná hromada nečiní a nejmenuje členy výboru pro audit, jsou členy výboru pro audit nevýkonní členové dozorčí rady. Není-li však těchto členů na ustavených na základě virility dostatek (podle zákona tři) anebo podle společenské smlouvy (i vyšší počet), dozorčí rada jmenuje třetí osoby.

Otázka však je, jak by se postupovalo, kdyby valná hromada členy nejmenovala, a ani tak nečinila dozorčí rada (nehledě na to, že ta nemusí být ani zřízena). Zákon neukládá společnosti žádnou sankci, pokud nezvolí členy výboru pro audit. Na tuto bezvýchodnou situaci poukázal rovněž i Dvořák.¹⁶²

Valná hromada o této působnosti rozhoduje na základě ust. § 190 odst. 2 písm. o) ZOK, tedy na základě jiného právního předpisu, který svěřuje působnost valné hromadě. Pro jmenování členů výboru pro audit není vyžadována kvalifikovaná většina, postačí prostá většina hlasů přítomných společníků. Zvýšení požadovaného počtu členů výboru pro audit se ovšem pokládá jako změna společenské smlouvy viz [2.2.2.1 Rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy](#).

Jelikož se jedná o jmenování, valná hromada, podle mého názoru, nebude volit z několika možností při obsazování této funkce, ale vždy bude pouze hlasovat o tom, zda danou osobu bude či nebude jmenovat členem výboru pro audit.

Jmenováním vzniká členu výboru pro audit funkce. Podmínky výkonu funkce se mohou řídit buď obecnými ustanoveními o příkazu anebo může valná hromada současně schválit také smlouvu o výkonu funkce viz [2.1.1.14 Schvalování smlouvy o výkonu funkce](#). Pokud je ovšem výbor pro audit založen na základě virility anebo jmenování z členů dozorčí rady, valná hromada nebude schvalovat smlouvu o výkonu funkce současně se jmenováním člena. Jsem však toho názoru, že valná hromada může tuto smlouvu schválit i následně.

Odvolání členů výboru pro audit není v zákoně upraveno. Sporná může být otázka ohledně zániku funkce odvoláním valnou hromadou. Samozřejmě je možné aplikovat na odvolávání členů výboru pro audit obecnou právní zásadu *Kdo jmenuje, odvolává*. Ta nicméně nemusí být aplikovatelná, je-li zákonem odvolání zakázáno. Tady však odvolání člena zakázáno není, domnívám se tedy, že valné hromadě je dána možnost odvolat člena výboru pro audit. Ze zákona samozřejmě vzniká povinnost doplnit počet členů výboru pro audit na úroveň požadovanou zákonem nebo společenskou smlouvou. Nutno však podotknout, že při nedodržení takové povinnosti společnosti nevznikají žádné sankce.

Je ovšem otázkou, zda by se jednalo o platné odvolání v případě, že by společnost chtěla snížit počet členů výboru pro audit pod požadovanou úroveň. Takové jednání by bylo

¹⁶¹ Ust. § 44 odst. 1 a 2 zákona o auditorech.

¹⁶² Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

v rozporu se zákonem, příp. i dobrými mravy, a bylo by tedy podle mého názoru absolutně neplatné. Nicméně dokazování, že bylo usnesení valné hromady přijato proti zákonu nebo dobrým mravům, bude velmi obtížné, jelikož by se musela dokazovat vůle společníků. Určitým řešením by bylo při odvolání z funkce člena výboru pro audit nejvyšším orgánem stanovit zároveň i povinnost jmenovat jiného člena. Otázka ale je, zda by bylo možné na takovémto požadavku setrvat, pokud by neodvolání člena výboru pro audit znamenalo pro společnost újmu.

Povinnost zřizovat výbor pro audit mají jednak subjekty veřejného zájmu a jednak subjekty uvedené v ust. § 44c zákona o auditorech.¹⁶³ Pro posouzení relevantnosti této působnosti valné hromady rozeberu, v jakých případech se může společnost s ručením omezeným subjektem povinně vytvářejícím výbor pro audit.

Subjekt veřejného zájmu je definován jako účetní jednotka se sídlem v České republice, která je bankou nebo spořitelním a úvěrním družstvem, pojišťovnou nebo zajišťovnou, penzijní společností zdravotní pojišťovnou nebo emitentem investičních cenných papírů přijatých k obchodování na evropském regulovaném trhu.¹⁶⁴ Výše zmíněné korporace, o nichž zákon o účetnictví stanoví, že jsou subjekty veřejného zájmu, však nemohou mít právní formu společnosti s ručením omezeným. Zákon o podnikání na kapitálovém trhu definuje v ust. § 3 odst. 2 investiční cenné papíry. Jelikož podíl na společnosti s ručením omezeným může být představován kmenovými listy, v úvahu eventuálně přichází ust. § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu (dále jen „zákon o podnikání na kapitálovém trhu“ nebo zkráceně „ZKPT“):

„Investičními cennými papíry jsou cenné papíry, které jsou obchodovatelné na kapitálovém trhu. Investičními cennými papíry jsou zejména

a) akcie nebo obdobné cenné papíry představující podíl na společnosti nebo jiné právnické osobě...“

Kmenový list ovšem nespĺňuje podmínky obchodovatelnosti na kapitálovém trhu vzhledem k ust. § 137 odst. 4 ZOK, a tedy není investičním cenným papírem. Společnost s ručením omezeným tedy nemůže být subjektem veřejného zájmu.

V úvahu ovšem připadá možnost, že společnost s ručením omezeným bude zřizovat výbor pro audit nikoliv na základě ust. § 44 odst. 1 zákona o auditorech, ale podle ust. § 44c odst. 1. Na tomto základě již některým společnostem s ručením omezeným může vzniknout povinnost zřizovat výbor pro audit [pomineme-li písm. c) a d)], jelikož jej povinně zakládají účetní jednotky, které jsou

„a) obchodní korporací podle zákona o obchodních korporacích, která je velkou účetní jednotkou a ve které organizační složka státu, územní samosprávný celek, dobrovolný svazek obcí nebo městská část hlavního města Prahy nakládá samostatně nebo společně s

¹⁶³ V publikaci Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I., a kol. *Právo obchodních korporací* je vyjádřen názor, že pro obchodní korporace nově nebude platit povinnost zřizovat výbor pro audit. Jeho zřízení by mělo být pouze fakultativní. S tímto názorem se ovšem rozcháším.

¹⁶⁴ Ust. § 1a a § 19a odst. 1 zákona č. 563/1991, o účetnictví.

jinou organizační složkou státu, územním samosprávným celkem, dobrovolným svazkem obcí nebo městskou částí hlavního města Prahy podílem na hlasovacích právech představujícím více než 50 % všech hlasů v obchodní korporaci,

b) obchodní korporací podle zákona o obchodních korporacích, která je konsolidující účetní jednotkou, která na konsolidovaném základě překračuje k rozvahovému dni alespoň 2 hraniční hodnoty uvedené v § 1b odst. 3 zákona o účetnictví, a ve které organizační složka státu, územní samosprávný celek, dobrovolný svazek obcí nebo městská část hlavního města Prahy nakládá samostatně nebo společně s jinou organizační složkou státu, územním samosprávným celkem, dobrovolným svazkem obcí nebo jinou městskou částí hlavního města Prahy podílem na hlasovacích právech představujícím více než 50 % všech hlasů v obchodní korporaci,

c) státním podnikem podle zákona o státním podniku, který je velkou účetní jednotkou,

d) státní organizací Správa železniční dopravní cesty podle zákona upravujícího zřízení a činnost státní organizace Správa železniční dopravní cesty, nebo

e) obchodní korporací podle zákona o obchodních korporacích, která je velkou účetní jednotkou, je-li její ovládající osobou účetní jednotka uvedená v písmenech a) až c), rozhodne-li tak její ovládající osoba.¹⁶⁵

2.1.1.14. Schvalování smlouvy o výkonu funkce

Další personální působností valné hromady je schvalování smlouvy o výkonu funkce. Tuto působnost má valná hromada na základě ust. § 59 odst. 2 ZOK. Ve smlouvě o výkonu funkce se uvedou práva a povinnosti mezi obchodní korporací a členem jejího orgánu (tím se myslí statutárním orgánem, členem dozorčí rady či výboru pro audit anebo členem jiného orgánu zřízeného společenskou smlouvou). Otázkou ovšem je, zda lze schválit smlouvu o výkonu funkce rovněž mezi prokuristou a obchodní korporací. K této otázce je ovšem literatura poněkud strohá. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18.12.2003, sp. zn. 21 Cdo 1269/2003 se soud zabýval povahou prokury:

„Prokura je zvláštním druhem plné moci, kterou může udělit jen podnikatel. Vztah mezi prokuristou a podnikatelem, jde-li o prokuru, nemůže být vztahem pracovněprávním. Funkce prokuristy totiž není druhem práce ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 písm. a) zák. práce a vznik a zánik tohoto právního vztahu není ani upraven pracovněprávními předpisy; řídí se ustanoveními obchodního zákoníku, případně obsahem společenské smlouvy. Právní předpisy však nebrání tomu, aby jiné činnosti pro tutéž obchodní společnost (společnost s ručením omezeným) vykonávaly fyzické osoby na základě pracovněprávních vztahů.“

Pokud tedy nemůže prokuristovi příslušet odměna za výkon jeho práce podle pracovní smlouvy, je vhodné vztah mezi obchodní korporací upravit smlouvou o výkonu funkce.¹⁶⁶ Na druhou stranu např. Dvořák uvádí, že odměňování prokuristy určuje statutární orgán, a odkázal přitom na usnesení NS ČR ze dne 24.9.2008 sp. zn. 29 Cdo 986/2007:

¹⁶⁵ Ust. § 44c odst. 1 zákona o auditorech.

¹⁶⁶ TROJANOVÁ, Petra. *Souběh funkcí ve firmě: Proč ne?* Businessinfo.cz [online]. 2015 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/soubeh-funkci-ve-firme-proc-ne-68355.html>.

„K námitce dovolatele o protiprávnosti rozhodnutí o stanovení odměny prokuristy účinného mimo valnou hromadu, Nejvyšší soud uzavírá, že odvolací soud nezaložil své rozhodnutí na tom, že by takové rozhodnutí bylo v souladu s právem, uzavřel pouze, že jde o rozhodnutí, které nepatří bez dalšího do působnosti valné hromady a nejde proto o rozhodnutí neplatné, ale o rozhodnutí nicotné; tento závěr odvolacího soudu je v souladu s judikaturou soudu Nejvyššího (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1. června 2000, sp. zn. 32 Cdo 500/2000, uveřejněné v časopisu Soudní judikatura pod číslem 128/2000).“

Dané rozhodnutí tedy počítá s tím, že valná hromada si otázku odměňování prokuristy musí nejdříve vyhradit, neboť do její působnosti nespadá. K tomuto závěru však došel Nejvyšší soud z ustanovení § 125 týkající se působnosti v obchodním zákoníku, které obsahovalo působnost k odměňování jednatelů a členů dozorčí rady, nicméně pro prokuristu nebyla možnost určit odměnu zmíněna. A *contrario* tak nebylo možné podle předchozí úpravy rozhodovat valnou hromadou o odměně prokuristy. V nové právní úpravě naopak není zmíněna možnost určit odměňování u žádného z těchto orgánů ani u prokuristy, domnívám se tedy, že dané rozhodnutí ve světle dnešní právní úpravy není aktuální a i s prokuristou lze uzavřít smlouvu o výkonu funkce.

Smlouva o výkonu funkce musí mít písemnou formu, a to včetně jejích změn.¹⁶⁷ Valná hromada jí schvaluje prostou většinou hlasů přítomných společníků. Pakliže nedojde ke schválení smlouvy o výkonu funkce ihned po vzniku funkce člena orgánu obchodní korporace anebo bude-li některé ze smluvních ujednání neplatné z důvodu na straně obchodní korporace, členu orgánu obchodní korporace náleží odměna obvyklá v době uzavření smlouvy, případně, nebyla-li smlouva uzavřena, obvyklá v době vzniku funkce za činnost obdobné činnosti, kterou člen orgánu vykonával.¹⁶⁸

Dvořák se zabývá některými otázkami souvisejícími se schvalováním smluv ohledně předchozího a následného schválení smlouvy a poté ohledně schvalování změn smlouvy.¹⁶⁹ S jeho názory se ztotožňuji, proto je sem uvedu.

Jako dostatečný způsob přijetí smlouvy o výkonu funkce Dvořák považuje přijetí následné. Vzhledem k tomu, že k účinnosti smlouvy se však vyžaduje schválení valnou hromadou, není tento postup právně nejčistší, například v případě, kdy je ve smlouvě stanoveno fixní datum účinnosti. Proto je vhodné do smluv implementovat odkládací podmínku, která odloží účinnost do doby schválení valnou hromadou.

Dále Dvořák zastává názor, že ohledně schvalování změn smlouvy o výkonu funkce je zapotřebí stejné procedury jako pro uzavírání nové smlouvy, tedy písemná forma a schválení těchto změn valnou hromadou.

Vhodným obsahem smlouvy o výkonu funkce je mimo obecné náležitosti smlouvy

- určení, o jakou funkci se jedná,

¹⁶⁷ Ust. § 59 odst. 2 ZOK.

¹⁶⁸ Ust. § 59 odst. 4 ZOK.

¹⁶⁹ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

- odměna a jiná plnění člena orgánu,
- srážení srážkové daně z odměn a jiných plnění člena orgánu,
- zákaz konkurence,
- ochrana utajovaných informací, obchodního tajemství,
- sjednání pojištění člena orgánu.

2.1.1.15. Rozhodování o pozastavení výkonu funkce člena orgánu nebo prokuristy, který oznámí střet zájmů

Střet zájmů může pro člena orgánu nebo prokuristy nastat dvojnásobným způsobem - jednorázově anebo situačně (dlouhodobě). V případě rozhodování o pozastavení funkce se bude rozhodovat o situačním konfliktu zájmů, naproti tomu jednorázový se uplatní např. při zakazování smluv viz [2.1.1.16. Rozhodování o zákazu smlouvy podle ust. § 55 a 56 ZOK](#).¹⁷⁰

Působnost rozhodovat o pozastavení výkonu funkce člena orgánu nebo prokuristy, který oznámí střet zájmů (dále jen „**Pozastavení výkonu funkce**“) je valné hromadě svěřena na základě ust. § 54 odst. 4 ZOK. O tuto působnost se dělí s dozorčí radou, byla-li zřízena. Zákon však uvádí preferované pořadí orgánů, jak o pozastavení výkonu funkce budou rozhodovat. Na rozdíl od jiných sdílených rozhodnutí (např. určení auditora, jmenování členů výboru pro audit), o rozhodování o Pozastavení výkonu funkce rozhoduje v první řadě dozorčí rada. Ta ovšem nemusí být zřízena, a v takovém případě je valné hromadě dána v této otázce výlučná působnost. Proto tuto působnost také řadím do kogentní působnosti stanovené zákonem, jelikož zákon nestanoví, že by tuto povinnost šlo přenést na jiný orgán odlišným ujednáním společenské smlouvy.

Otázkou např. je, jak by se postupovalo v případě, kdy jeden orgán (dozorčí rada nebo valná hromada) rozhodne o pozastavení výkonu funkce člena orgánu negativně a druhý pozitivně. Podle mého názoru postačí rozhodnutí jednoho orgánu.

Jak je již zmíněno výše, rozhodování o pozastavení funkce náleží v první řadě dozorčí radě. Toto je možné si vysvětlit tím, že členové dozorčí rady by měli mít ze své funkce větší přehled o dění společnosti a lépe tak posoudit vznik střetu zájmů. Zároveň je rozhodování dozorčí rady obvykle flexibilnější než v případě valné hromady.

Důvod, proč je tato působnost svěřena také valné hromadě, je dvojitý. Jednak se jedná o případy, kdy dozorčí rada není zřízena, jednak o případy, kdy se rozhoduje o pozastavení funkce člena dozorčí rady. V případě, že bude člen dozorčí rady ve střetu zájmů s obchodní korporací, je samozřejmě vhodné, aby o Pozastavení výkonu funkce rozhodoval jiný orgán, než jehož je tato osoba členem.

Zákon počítá s tím, že osoba, u které při výkonu funkce člena orgánu nebo prokuristy dojde ke střetu zájmu se zájmem korporace, oznámí tuto skutečnost buď dozorčí radě anebo

¹⁷⁰ CASKA, Ondřej. *Střet zájmů v obchodních korporacích*. Epravo.cz. Praha: epravo.cz, 2015(3), 2. ISSN 1802-1492.

valné hromadě.¹⁷¹ Podle mého názoru však nedodržení této povinnosti neznamená, že by dozorčí rada nebo valná hromada neměla možnost rozhodovat o Pozastavení výkonu funkce.

Nedodržení informační povinnosti člena orgánu nebo prokuristy, který se ocitne s obchodní korporací ve střetu zájmů, může při vzniku škody dát vznik odpovědnosti za náhradu škody. Vedle soukromoprávní odpovědnosti může v určitých případech porušení této povinnosti vyvolat i odpovědnost trestněprávní. Jedná se o skutkové podstaty, které vyžadují porušení určité informační povinnosti. V úvahu tak připadají skutkové podstaty Porušení povinnosti při správě cizího majetku podle ust. § 220 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „**trestní zákoník**“ nebo zkráceně „**TZ**“), Porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle ust. § 221 odst. 1 TZ a Podvod podle § 209 odst. 1 TZ. Všechny tyto skutkové podstaty vyžadují porušení určité povinnosti (v případě podvodu se vyžaduje přímo porušení informační povinnosti – „*kdo zamlčí podstatné skutečnosti*“) a vznik úmyslu se obohatit na úkor poškozeného.¹⁷² Tímto obohacením však může být i pobírání odměny a jiných požitků podle smlouvy o výkonu funkce. Příčinná souvislost mezi porušením informační povinnosti a vznikem škody by poté spočívala na intenzitě střetu zájmů, konkrétně na tom, zda by průměrná valná hromada Pozastavila výkon funkce.

Pozastavení výkonu funkce je skutečností zapisovanou do obchodního rejstříku.¹⁷³ Nepochybně je nutné, aby tato skutečnost byla známa třetím osobám. Třetí osoby musí mít povědomí, že osoba, s níž jednají, není oprávněna zastupovat společnost. Zápis této skutečnosti není tak podstatný v případě člena dozorčí rady, klíčový je ovšem pro jednatele a prokuristy, kteří jsou ze své funkce oprávněni jednat za společnost.

Zákon počítá s tím, že člen orgánu, který se ocitne ve střetu zájmů, tento střet oznámí. Otázka ovšem je, zda dozorčí rada nebo valná hromada může také rozhodovat o pozastavení funkce člena orgánu, který nesplní oznamovací povinnost. Domnívám se, že o pozastavení jeho funkce rozhodovat může, ovšem, v případě, že se prokáže, že se ve střetu zájmů neocitl, odpovídá korporace za to, co členu orgánu ujde.

2.1.1.16. Rozhodování o zákazu smlouvy podle ust. § 55 a 56 ZOK

Působnost ohledně zakazování smlouvy, jíž hodlá člen orgánu obchodní korporace nebo prokurista (dále jen „**Povinná osoba**“), osoba jemu blízká, jím ovlivněná nebo ho ovládající, uzavřít s obchodní korporací, je další působnost týkající se pravidel střetu zájmů vedle působnosti [2.1.1.15. Rozhodování o pozastavení výkonu funkce člena orgánu nebo prokuristy, který oznámí střet zájmů](#). Působnost valné hromady je založena také v případě, kdy má obchodní korporace zajistit nebo utvrdit dluhy Povinných osob, osob jim blízkých, jimi ovlivněných

¹⁷¹ Ust. § 54 odst. 1 ZOK.

¹⁷² Votava, Petr. *Podvod a zvláštní skutkové podstaty*. Praha, 2016 [cit. 2016-02-16]. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Lukáš Bohuslav.

¹⁷³ Ust. § 48 odst. 1 písm. e) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

nebo je ovládajících a je sdílena společně s dozorčí radou, byla-li zřízena.¹⁷⁴ Jedná se o tzv. jednorázový konflikt zájmů – není nutno uvažovat o pozastavení funkce člena orgánu.¹⁷⁵

Zmíněné osoby však s obchodní korporací mohou uzavírat smlouvy v rámci běžného obchodního styku, aniž by tyto mohly být valnou hromadou nebo dozorčí radou zakázány.¹⁷⁶ Co je běžným obchodním stykem však spočívá na posouzení v jednotlivých případech podle předmětu podnikání společnosti a výše plnění, se kterými společnost běžně přichází do styku. Výkladem pojmu běžný obchodní styk se zabýval Nejvyšší soud např. v rozsudku ze dne 9.12.2009, sp. zn. 23 Cdo 3867/2007:

„Závěr, zda nabytí majetku či jeho zcizení nevybočuje z rámce běžného obchodního styku, bude záležet na posouzení konkrétních okolností toho kterého případu, zpravidla však půjde především o porovnání předmětu zkoumané dispozice (jeho povahy) s předmětem podnikání společnosti.“

Pro člena Povinné osoby platí oznamovací povinnost vůči obchodní korporaci. Záměr uzavřít smlouvu oznámí orgánu, jehož je členem, a dozorčí radě, byla-li zřízena, jinak valné hromadě. Oznamovací povinnost však také splní, pokud o záměru uzavřít smlouvu informuje pouze valnou hromadu, jelikož kontrolní orgán je i tak povinen podat valné hromadě zprávu o informacích, popř. o zákazu, který dozorčí rada na smlouvu uvalila. Oznamovací povinnost však splní Povinná osoba samotným podáním valné hromadě.¹⁷⁷ Nedodržení oznamovací povinnosti může, podle mého názoru mít pro člena orgánu nebo prokuristu podobné trestněprávní důsledky jako jsem uvedl v [2.1.1.15 Rozhodování o pozastavení výkonu funkce člena orgánu nebo prokuristy, který oznámí střet zájmů](#).

Možné trestněprávní důsledky jsou však pouze jednou ze sankcí, které mohou nastat. Je třeba počítat i s tím, že se společnost může na Povinné osobě domáhat náhrady újmy, která jí neoznáním vznikne. Tím, že Povinná osoba záměr uzavřít smlouvu neoznámí, fakticky připravuje obchodní korporaci o možnost tuto smlouvu zakázat, jelikož se o této smlouvě nedozví. Tím může korporaci vzniknout újma. Konečně, jak jsem uvedl výše, může mít Povinná osoba odlišný názor na okruh smluv, které je povinna oznamovat v rámci oznamovací povinnosti. V případě, že se prokáže, že osoba jednala bez zavinění, lze trestněprávní postih vyloučit, tím však nemusí být dotčena odpovědnost za škodu. Posuzování, zda se jedná o běžný obchodní styk v rámci obchodního a trestního práva se v tomto případě pro účely dokazování zavinění může tedy lišit.

Valná hromada smlouvu zakazuje prostou většinou hlasů přítomných společníků a není vyžadováno ověření notářským zápisem.

¹⁷⁴ Ust. § 56 odst. 1 a 2 ZOK.

¹⁷⁵ CASKA, Ondřej. *Střet zájmů v obchodních korporacích*. Epravo.cz. Praha: epravo.cz, 2015(3), 2. ISSN 1802-1492.

¹⁷⁶ Ust. § 57 ZOK.

¹⁷⁷ Ust. § 55 odst. 1, 2 a 3 ZOK.

2.1.1.17. Schvalování smlouvy o vypořádání újmy vzniklé obchodní korporaci porušením péče řádného hospodáře

Porušení povinnosti počínat si s péčí řádného hospodáře má pro osobu, která tuto povinnost porušila několik důsledků. Osoba musí vydat to, oč se obohatila a zároveň nahradit společnosti škodu způsobenou porušením povinnosti počínat si s péčí řádného hospodáře. Zákon tímto pokrývá veškerou škodu, která mohla korporaci vzniknout. Vrácením prospěchu je vypořádána část újmy, a zbylé části újmy se může korporace domáhat uzavřením smlouvy, k níž uděluje souhlas valná hromada.¹⁷⁸ Podle mého názoru může společnost místo uzavřením smlouvy o vypořádání újmy újmu vymáhat i jiným způsobem, třeba soudně.

Otázka je, zda může společnost naprosto pominout vymáhání újmy jí vzniklé. Tadeáš se kloní k tomu, že to ze zásady možné je, nicméně takové opominutí nesmí být nedůvodné a pro korporaci zcela nevýhodné.¹⁷⁹ Podle mého názoru by se mohly třetí osoby, které na tom mají právní zájem a jejichž situace by se tím zhoršila, domáhat újmy, kterou tato společnost záměrně nevymáhá.

Povinnost počínat si s péčí náležitého hospodáře je v zákoně o obchodních korporacích stanovena pouze pro členy volených orgánů obchodní korporace.¹⁸⁰ Domnívám se však, že možnost uzavřít smlouvu o vypořádání újmy je třeba vztáhnout rovněž na ostatní osoby, kterým tato povinnost vzniká. Příkladem může být prokurista nebo vedoucí odštěpného závodu. Nejedná se o orgán obchodní korporace, nicméně mu ze zákona rovněž vzniká povinnost počínat si s péčí řádného hospodáře, a tím i povinnost nahradit společnosti případnou újmu.¹⁸¹

Použitím pojmu „újma“ zákon o obchodních korporacích umožňuje nejen domáhání se škody, ale rovněž i nemajetkové újmy vzniklé korporaci. Takovou újmu je možné si v případě obchodní korporace představit především ve ztrátě pověsti, úbytku klientely nebo zhoršení dodavatelsko-odběratelských vztahů.

Pro usnášení o udělení souhlasu se smlouvou o vypořádání újmy vzniklé obchodní korporaci porušením péče řádného hospodáře je zapotřebí souhlasu alespoň dvou třetin hlasů všech společníků, nicméně se nevyžaduje ověření notářským zápisem na rozdíl od jiných rozhodnutí s touto kvalifikovanou většinou.

2.1.1.18. Schvalování smlouvy o tichém společenství

Smlouvou o tichém společenství se tichý společník zavazuje k vkladu, kterým se bude podílet na podnikání obchodní korporace, a ta se mu zavazuje vyplácet podíl na zisku.¹⁸² Postavení společníka a tichého společníka je tedy velmi podobné, co se týče povinnosti vkladu a práva na podíl na zisku. Na rozdíl od tichého společníka má však společník i práva týkající se řízení společnosti nad rámec práva na podíl na zisku.

¹⁷⁸ Ust. § 53 odst. 3 ZOK.

¹⁷⁹ Tadeáš, P. *Odpovědnost členů volených orgánů obchodní společnosti po rekodifikaci – změna k lepšímu?* E-Právo č. 2/2014, s. 105-106. ISSN 1802-1492.

¹⁸⁰ Ust. § 51 a násl. ZOK nese označení jako Pravidla jednání členů orgánu.

¹⁸¹ Ust. § 454 OZ.

¹⁸² Ust. § 2747 odst. OZ.

Ačkoliv soukromé právo ochraňuje různé právní hodnoty, zásadní důraz věnuje majetku a jeho ochraně, tedy i právu vlastnickému. V tomto ohledu je postavení společníka a tichého společníka obdobné. V zájmu společníků je, aby mohli rozhodovat o svém majetkovém postavení, jako je tomu např. v případě rozhodování o převodu podílu na osobu odlišnou od společníka, souhlasu s rozdělením podílu, rozhodování o příplatkové povinnosti apod. Smlouva o tichém společenství může do jisté míry ovlivnit jejich majetkové postavení. Při vstupu tichého společníka dojde k poměrnému snížení vyplácených podílů na zisku. To, zda se bude týkat i o snížení absolutní bude záležet na rentabilitě investic, které se z vkladů provedou. V případě, že by vklad tichého společníka do společnosti nebyl dostatečně rentabilní, snížil by se společníkův podíl na zisku absolutně. Proto je vhodné přenechat schvalování smlouvy o tichém společenství valné hromadě, aby si sami společníci mohli určit majetkové postavení.

Na výhodnosti smlouvy o tichém společenství má jistě vliv to, jakým způsobem bude stanoven podíl na zisku. Podíl na zisku lze např. zúžit na zisk pouze z některého ze závodů. Pakliže by se vyplácelo plnění ze smlouvy i v případě, kdy společnost dosahuje ztrátu a není tedy možné rozdělit zisk, o tichou společnost by se podle mého názoru nejednalo, v takovém případě by spíše šlo o nepojmenovanou smlouvu podobnou úvěru.¹⁸³

Pro přijetí smlouvy o tichém společenství není stanovena kvalifikovaná většina, ani vyžadována forma ověření notářským zápisem. Podle mého názoru je tato úprava velmi benevolentní. Je ovšem podobná té obsažené v obchodním zákoníku. Podobně jako v případě jiných schvalovacích pravomocí valné hromady, neschválení určitého jednání tam, kde to zákon vyžaduje, zakládá její relativní neplatnost.

Nejednotné znění působnosti schvalovat smlouvu o tichém společenství v případě společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti a družstva může vyvolat výkladový rozpor. Na rozdíl od úprav akciové společnosti a družstva totiž úprava společnosti s ručením omezeným neobsahuje požadavek na schvalování změn a jejího zrušení.¹⁸⁴ Domnívám se však, že je to chyba, jelikož z logiky věci nemůže být kompetence svěřena jinému orgánu než valné hromadě. Proto se touto skutečností budu zabývat v návrzích na legislativní změny.

2.1.1.19. Schvalování finanční asistence

Zákon o obchodních korporacích definuje finanční asistenci jako poskytnutí zálohy, půjčky nebo úvěru obchodní korporací pro získání jejího podílu nebo poskytnutí zajištění obchodní korporací pro tyto účely.¹⁸⁵ V zájmu korporace je, aby finanční asistence byla poskytnuta za podmínek příznivých pro společnost tak, aby na ní netratila. Zároveň i společníci jsou zainteresováni na tom, aby jí osoba žádající o finanční asistenci nedostala za nespravedlivých podmínek vzhledem k tomu, že cílem asistence je získání podílu na společnosti. Získání podílu žadatelem o finanční asistenci samozřejmě sníží míru účasti, jíž se budou ostatní společníci podílet na společnosti, tudíž je vhodné, aby o této otázce rozhodovali právě oni.

Pro poskytnutí finanční asistence vyžaduje zákon splnění těchto podmínek:

¹⁸³ To, podle mého názoru, vyplývá i z ust. § 2751 odst. 1 in fine OZ.

¹⁸⁴ Ust. § 190 odst. 2 písm. j), § 421 odst. 2 písm. o) a § 656 písm. o) ZOK.

¹⁸⁵ Ust. § 41 ZOK.

- poskytnutí nesmí způsobit úpadek společnosti,¹⁸⁶
- poskytnutí za spravedlivých podmínek, zejména pokud jde o úročení nebo zajištění finanční asistence ve prospěch společnosti,¹⁸⁷
- jednatel vypracuje písemnou zprávu o poskytnutí finanční asistence a tu uloží do sbírky listin a dá jí k dispozici společníkům v sídle společnosti,¹⁸⁸
- smlouva o finanční asistenci bude schválena valnou hromadou.¹⁸⁹

Posuzování toho, zda poskytnutí finanční asistence může přivodit úpadek společnosti je jistě velmi problematické. Domnívám se, že pokud by se ukázalo, že společníci nebo jednatele společnosti měli a mohli vědět o tom, že poskytnutí finanční asistence může způsobit úpadek společnosti, smlouva o poskytnutí finanční asistence by byla absolutně neplatná pro rozpor se zákonem a ani schválení valnou hromadou by nemělo vliv na platnost této smlouvy, jelikož podmínky pro poskytnutí finanční asistence musí být nahněny kumulativně. Podle mého názoru se tedy jedná o subjektivní posouzení možnosti přivodit úpadek. Podobně je tomu podle mého názoru v případě druhé podmínky – spravedlivých podmínek finanční asistence. Posouzení je značně subjektivní v závislosti na postavení společnosti a postavením toho, jemuž bude finanční asistence poskytnuta. Ostatní podmínky pro přijetí finanční asistence jsou jasné a jejich splnění není tolik obtížné prokázat. Vypracování zprávy k poskytnutí finanční asistence může napomoci posouzení přiměřenosti předchozích podmínek.

K přijetí usnesení o schválení finanční asistence valná hromada vyžaduje pouhou většinu hlasů přítomných společníků bez nutnosti ověřovat usnesení notářským zápisem.

V případě poskytování finanční asistence finanční instituci v obvyklých mezích její hlavní činnosti se neaplikují všechny podmínky pro poskytnutí finanční asistence, ale pouze podmínky schválení valnou hromadou a, že poskytnutí finanční asistence nezapříčiní její úpadek.¹⁹⁰ Níže zmíním definici finanční instituce z nařízení Evropského parlamentu a Rady:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí: ...

26) finanční institucí“ podnik jiný než instituce, jehož hlavní činností je nabývání účasti nebo výkon jedné nebo více činností uvedených v bodech 2 až 12 a v bodě 15 přílohy I směrnice 2013/36/EU, včetně finanční holdingové společnosti, smíšené finanční holdingové společnosti, platební instituce ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu (1) a společnosti spravující aktiva, avšak nezahrnuje pojišťovací holdingové společnosti a pojišťovací holdingové společnosti se smíšenou činností ve smyslu čl. 212 odst. 1 písm. g) směrnice 2009/138/ES;“¹⁹¹

Podle Dvořáka však nemůže být podle výše zmíněné definice společnost s ručením omezeným finanční institucí, a tak je výjimka pro finanční instituce v ust. § 200 odst. 3 ZOK

¹⁸⁶ Ust. § 40 odst. 1 ZOK.

¹⁸⁷ Ust. § 200 odst. 1 písm. a) ZOK.

¹⁸⁸ Ust. § 200 odst. 1 písm. b) a § 200 odst. 2 ZOK.

¹⁸⁹ Ust. § 190 odst. 2 písm. k) ZOK.

¹⁹⁰ Ust. § 200 odst. 3 ZOK.

¹⁹¹ Čl. 4 odst. 1 bod 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013.

poněkud zbytečná (je ovšem možné, že se nařízení časem změní tak, že finanční instituce budou moci být i společnostmi s ručením omezeným).¹⁹²

Úprava pro akciové společnosti je odlišná od úpravy pro společnosti s ručením v tom, že vyžaduje splnění více podmínek k poskytnutí finanční asistence. Nad rámec povinností u společnosti s ručením omezeným, u akciové společnosti je vyžadováno, aby statutární orgán prošetřil finanční způsobilost osoby, jíž je finanční asistence poskytována, schválení valnou hromadou dvěma třetinami hlasů všech akcionářů a jiné požadavky na kapitálovou přiměřenost a tvorbu rezervního fondu.¹⁹³ Přísnější podmínky pro schválení finanční asistence jsou jistě dány tím, že se akcionáři méně orientují v obvyklém chodu společnosti a nemají takovou představu ohledně toho, zda je poskytnutí finanční asistence výhodné a rovněž tím, že v případě akciových společností vznikají větší požadavky na kapitálovou přiměřenost. Podle mého názoru je však požadavek vyšší kvalifikované většiny poměrně rozumný a je vhodné ho implementovat alespoň do společenské smlouvy. Ostatní podmínky pro přijetí finanční asistence v akciové společnosti mohou být rovněž relevantní, co se týče sjednávání přísnějších podmínek ve společenské smlouvě.

V případě, kdy by předmětná smlouva o finanční asistenci obsahovala ujednání, že se smlouva bude řídit zahraničním právem, uplatní se i přesto pro její kogentní povahu česká úprava finanční asistence.¹⁹⁴

2.1.1.20. Rozhodování o vyloučení společníka při nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti

Společník, kterému vznikne vkladová povinnost, tuto povinnost musí splnit nejpozději do 5 let ode dne vzniku společnosti nebo od převzetí vkladové povinnosti za trvání společnosti, pokud společenská smlouva nestanoví lhůtu kratší.¹⁹⁵ V případě, že tuto povinnost v dané lhůtě nesplní, dostane se společník do prodlení. Prodlení s plněním vkladové povinnosti může mít dva následky, a to dvojnásobná sazba zákonného úroku z prodlení z dlužné částky a možnost valné hromady vyloučit společníka (kaduční řízení).¹⁹⁶ Má-li společník více podílů a nesplní-li povinnost vztahující se pouze k jednomu, zaniká mu účast pouze v rozsahu tohoto jednoho podílu.

Působnost valné hromady je zákonem stanovena rovněž pro rozhodování o vyloučení člena pro nesplnění příplatkové povinnosti viz [2.2.2.4 Rozhodování o příplatkové povinnosti a o vrácení části příplatkové povinnosti](#). V takovém případě se použije stejná úprava jako v případě nesplnění vkladové povinnosti.

¹⁹² Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

¹⁹³ Ust. § 311 ZOK.

¹⁹⁴ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

¹⁹⁵ Ust. § 150 odst. 1 ZOK.

¹⁹⁶ Ust. § 151 odst. 1 a 2 ZOK.

Pro rozhodování o vyloučení společníka se uplatní ustanovení občanského zákoníku upravující vyloučení člena spolku pro závažné porušení povinností s výjimkou o možnosti soudního přezkumu podle ust. § 242 OZ, které se neužije.¹⁹⁷

Návrh na vyloučení může podat v písemné formě kterýkoliv společník. V návrhu uvede okolnosti osvědčující důvod pro vyloučení. Členovi, o jehož vyloučení se bude rozhodovat, musí být umožněno se s návrhem seznámit a hájit se.¹⁹⁸

Společnost může člena vyloučit, pokud nesplnil vkladovou či příplatkovou povinnost, ani nezjednal nápravu v přiměřené lhůtě po výzvě společnosti. Výzvy by nebylo třeba, pokud nelze porušení povinnosti odčinit nebo by způsobilo společnosti zvlášť velkou újmu.¹⁹⁹ V tomto případě jsem ovšem na pochybách, zda by prodlení se splněním vkladové povinnosti mohlo založit takovýto případ. Lze si ovšem představit situace, kdy má společnost sjednané kontrakty s fixní dobou plnění, jejichž sjednání právě souvisí s plněním vkladové povinnosti. Nesplnění takové povinnosti by v určitých případech nešlo odčinit, a tak by bylo možné rozhodovat o vyloučení člena bez výzvy. Podle mého názoru je ale vhodnější výzvu učinit, aby společnost předešla případným sporům.

Pokud však společník splní povinnost, kterou porušuje, do usnesení valné hromady o jeho vyloučení, valná hromada ho vyloučit nemůže, byť by společník nesplnil danou povinnost ani v přiměřené lhůtě poskytnuté mu ve výzvě společnosti.²⁰⁰

Občanský zákoník dává možnost vyloučenému v ust. § 241 OZ domáhat se přezkoumání jeho vyloučení před rozhodčí komisí. Ve společnosti s ručením omezeným však neexistuje jí podobný orgán, který by měl podobné působnosti. V ust. § 266 odst. 2 OZ dokonce vylučuje možnost, aby členové rozhodčí komise byli členové kontrolního nebo statutárního orgánu. Je tedy nemožné vysledovat jakoukoliv analogii. Právo na přezkoumání rozhodnutí jistě nepřísluší valné hromadě, orgánu, který rozhodnutí sám vydal. Domnívám se, že tedy společník nemá možnost se obrátit na některý orgán společnosti. Ostatně rozhodnutí nejvyššího orgánu společnosti by mělo být dostatečně silné, aby jej nemohl žádný jiný orgán přezkoumat.

Rozhodnutím se nepřímo mění společenská smlouva, a tak je pro jeho přijetí nutná dvouřetinová většina hlasů všech společníků.²⁰¹ Nicméně společník, jehož se vyloučení týká, bude z hlasování vyloučen.²⁰² Podle mého názoru však může společník rozhodovat v tom rozsahu, v němž svojí vkladovou povinnost splnil. Rozhodnutí valné hromady musí mít písemnou formu a musí být doručeno vyloučenému společníkovi.²⁰³ Pokud byl vydán kmenový list, musí jej společník v důsledku jeho vyloučení odevzdat.²⁰⁴

¹⁹⁷ Jedná se o ust. § 239 až § 241 OZ.

¹⁹⁸ Ust. § 240 odst. 2 OZ.

¹⁹⁹ Ust. § 239 odst. 1 OZ.

²⁰⁰ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

²⁰¹ Jedná se o rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva (určení společníků a podílů), proto se jedná o rozhodnutí podle ust. § 171 odst. 1 písm. b) ZOK.

²⁰² Ust. § 173 odst. 1 písm. b) a d) ZOK.

²⁰³ Ust. § 239 odst. 2 OZ.

²⁰⁴ Ust. § 151 odst. 3 ZOK.

To, že zákon o obchodních korporacích vyloučí použití ust. § 242 OZ, podle mého názoru, neznamená, že by se nemohl u soudu domáhat neplatnosti usnesení valné hromady o svém vyloučení podle ust. § 191 ZOK. Jinak by totiž mohla vzniknout absurdní situace, kdy valná hromada rozhodne, aniž by k tomu byly splněny zákonné předpoklady (např. společník vkladovou povinnost splnil, nebyl vyzván ani mu nebyla poskytnuta přiměřená lhůta, ač mu být poskytnuta měla).

Kaduční řízení není jediným možným způsobem, jímž může dojít k vyloučení společníka ze společnosti. Společnost se může domáhat u soudu vyloučení společníka pro hrubé porušování povinností, ač byl k jejímu plnění vyzván a upozorněn na možnost vyloučení.²⁰⁵

2.1.1.21. Procedurální rozhodování v souvislosti se zasedáním valné hromady

Valné hromadě rovněž přísluší rozhodovat o procedurálních záležitostech spojených s jejím zasedáním. Na začátku každého zasedání si valná hromada zvolí předsedu a zapisovatele. Do doby, než ten bude zvolen, řídí valnou hromadu její svolavatel. Není-li zvolen zapisovatel, určí jej svolavatel valné hromady.

Svolavatel valné hromady bývá nejčastěji jednatel společnosti,²⁰⁶ v některých případech však může být svolavatelem i některý společník.²⁰⁷

Valná hromada rozhoduje většinou hlasů přítomných společníků, usnesení není zapotřebí osvědčovat notářským zápisem.

2.1.2. Dispozitivní

Pro dispozitivní působnost stanovenou zákonem platí, že je stanovená zákonem a lze se od ní odchýlit ujednáním společenské smlouvy. Valná hromada v této působnosti rozhoduje, může se však ujednáním odchýlit a tuto pravomoc přenést na jiný orgán. V zákoně lze tuto působnost od ostatních působností odlišit formulací „ledaže společenská smlouva určí jinak“.

2.1.2.1. Schvalování udělení a odvolání prokury

Prokura je zvláštní typ plné moci, kterou společnost zmocňuje prokuristu k jednáním, ke kterým dochází při provozu závodu, popř. jeho části. Na rozdíl od jednatelů, zástupčí oprávnění prokuristy není tak rozsáhlé. Prokura se vztahuje pouze na jednání, k nimž dochází při provozu obchodního závodu, a zároveň prokurista nesmí zcizovat nebo zastavovat nemovitosti společnosti, není-li v prokuře sjednáno jinak.

K udělení prokury je nutné vyhotovit její návrh a ten nechat schválit valnou hromadou. Návrh prokury budou ve většině případů vyhotovovat jednatelé, ale bez schválení valnou hromadou však bude prokura relativně neúčinná.²⁰⁸ K poskytnutí prokury postačí prostá většina hlasů přítomných společníků na valné hromadě, nestanoví-li společenská smlouva větši-

²⁰⁵ Ust. § 204 odst. 1 ZOK.

²⁰⁶ Ust. § 181 odst. 1 a 182 ZOK.

²⁰⁷ Ust. § 183 a 187 odst. 2 ZOK.

²⁰⁸ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

nu vyšší. Usnesení valné hromady nemusí být ověřeno formou notářského zápisu, ve většině případů se ovšem společně s prokurou bude vkládat na obchodní rejstřík, a tak je nutné dodržet písemnou formu, popř. vyhotovit více stejnopisů usnesení valné hromady.

Prokura je jednou ze skutečností zapisovanou do obchodního rejstříku.²⁰⁹ Zákon ovšem nestanoví povinnost zapsat prokuru do obchodního rejstříku, je to ovšem výhodnější k prokázání zástupčího oprávnění vůči třetím osobám. Účinnosti však prokura nabývá již samotným udělením, nicméně aby měla účinky vůči třetím osobám, je nutné ji zapsat do obchodního rejstříku. Jednají-li tyto třetí osoby v dobré víře v účinnost prokury, je jejich jednání chráněno zákonem podle ust. § 444 OZ.²¹⁰

V souvislosti s udělením prokury je vhodné s prokuristou rovněž uzavřít i smlouvu o výkon funkce viz [2.1.1.14. Schvalování smlouvy o výkonu funkce](#). Působnost je zařazena do dispozitivní působnosti, valná hromada tedy rozhoduje jen tehdy, pokud společenská smlouva nestanoví, že o udělení prokury rozhoduje jiný orgán.²¹¹

2.1.2.2. Udělování souhlasu s převodem podílu osobě odlišné od společníka nebo se zastavením podílu ve prospěch této osoby

Valné hromadě je zákonem daná pravomoc rozhodovat o převodu podílu osobě odlišné od společníka nebo se zastavením podílu ve prospěch této osoby. Od tohoto pravidla je však možné se odchýlit společenskou smlouvou, tak je tato úprava pouze dispozitivní.²¹² Působnost valné hromady k rozhodování o zastavení podílu je dána občanským zákoníkem, který vyžaduje pro zastavení podílu v korporaci stejné požadavky, jako pro jeho převod.²¹³ Společnosti však není dána působnost udělovat souhlas k prodeji zastavených podílů v rámci výkonu zástavního práva.²¹⁴

Jak ze zařazení v práci vyplývá, režim udělování souhlasu v této působnosti je dispozitivní. Společenská smlouva se tedy od úpravy může odchýlit – převést tuto působnost na jiný orgán, převod podílu zakázat nebo omezit anebo převod obecně povolit.²¹⁵ Tento názor zastávají i další autoři.^{216 217}

Valná hromada rozhoduje v této působnosti dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků, jelikož se jedná o rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva.²¹⁸ Podle mého názoru však v tomto případě není rozhodovací většina ani jednostranně kogentní,

²⁰⁹ Ust. § 25 odst. 1 písm. i) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

²¹⁰ Švestka, Vít. *Závod v nové právní úpravě*. Praha, 2014 [cit. 2016-02-06]. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Zbyněk Švarc Dostupné z: <http://www.vse.cz/vskp/eid/44804>.

²¹¹ Ust. § 190 odst. 2 písm. e) ZOK.

²¹² Ust. § 208 odst. 1 ZOK.

²¹³ Ust. § 1302 odst. 1 OZ.

²¹⁴ Ust. § 209 odst. 3 ZOK.

²¹⁵ Jedná-li se však o jednostrannou společnost, je podíl vždy převoditelný a zastavitelný, ač by to společenská smlouva zakázala, viz ust. § 14 ZOK.

²¹⁶ GAJDOŠ, Jan. *Zástavní právo k podílu v korporaci*. Epravo.cz [online]. 2014 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/zastavni-pravo-k-podilu-v-korporaci-94448.html>.

²¹⁷ Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. I. díl Praha: Wolters Kluwer, a. s. 2014. s. 1608. ISBN 978-80- 7478-537-5.

²¹⁸ Tamtéž.

nýbrž zcela dispozitivní. Z povahy ust. § 208 odst. 1 vyplývá, že ve společenské smlouvě může být ujednáno jinak, tedy např. i jiné způsoby omezení převodu podílu na osobu odlišnou od společníka. Dvoutřetinová většina všech společníků tedy podle mého názoru lze jak zpřísnit, tak zvolnit na rozdíl od ostatních případů rozhodnutí, v jejichž důsledku se mění společenská smlouva. Nebude-li souhlas udělen do 6 měsíců ode dne uzavření smlouvy o převodu, nastávají tytéž účinky, jakoby se od smlouvy odstoupilo, není-li v této smlouvě určeno jinak. Co se týče formy smlouvy o převodu podílu, domnívám se, že musí být ověřena notářským zápisem, podobně jako u rozhodovací většiny však může společenská smlouva tento požadavek odstranit.

Zajímavý ohledně rozhodovací většiny názor zastává Milan Prieložný.²¹⁹ Podle jeho názoru ZOK nestanoví, zda se jedná o rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva. Společenská smlouva se totiž mění smlouvou, nikoliv samotným udělením souhlasu. Ve světle s novelizací a tím, že ZOK v tomto ohledu mlčí, však doporučuje, aby rozhodnutí v této působnosti byla přijímána dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků:

„Zákon o obchodních korporacích přináší do úpravy udělování souhlasu s převodem podílu ve společnosti s ručením omezeným několik výkladových otázek. Mlčí-li společenská smlouva o převoditelnosti podílu na třetí osoby nebo zákonnou podmínku souhlasu valné hromady kopíruje, bude jistější rozhodnutí o udělení souhlasu s převodem podílu na třetí osobu přijmout alespoň dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků.“

Vůči společnosti je převod podílu účinný doručením účinné smlouvy o převodu podílu s úředně ověřenými podpisy.²²⁰ Vůči třetím osobám však převod nabývá účinnosti až zapsáním této skutečnosti do obchodního rejstříku, pokud těmto osobám tato skutečnost již nebyla známa.

Zastavení podílu, na rozdíl od převodu podílu, nabývá účinnosti až zápisem do rejstříku zástav, a to i vůči obchodní korporaci. Je-li dána působnost valné hromady rozhodovat o zastavení podílu a ta udělí k zastavení souhlas, nemusí jí zástavce nebo zástavní věřitel vznik zástavního práva oznamovat, jelikož se má za to, že o něm společnost již ví. Pakliže ovšem společenská smlouva nevyžaduje souhlas valné hromady, má zástavce nebo zástavní věřitel oznamovací povinnost vůči společnosti.²²¹ Zastavení podílu ve společnosti se řídí zvláštním režimem podle ust. § 1320 a násl. OZ.

Podle předchozí úpravy převod podílu v zásadě možný nebyl. Bylo nutné zavést ujednání společenské smlouvy, které takovýto převod umožňovalo a s ním bylo možné podmínit převod i souhlasem valné hromady nebo i jiného orgánu.²²²

²¹⁹ PRIELOŽNÝ, Milan. *K novým nejasnostem při udělování souhlasu s převodem podílu v s.r.o.* Epravo.cz. Praha: epravo.cz, 1014(2), 2. ISSN 1802-1492.

²²⁰ Ust. § 209 odst. 2 ZOK.

²²¹ Ust. § 1322 OZ.

²²² Ust. § 115 odst. 2 ObchZ.

Vedle působnosti udělovat souhlas s převodem nebo zastavením podílu na osobu odlišnou od společníka může být společenskou smlouvou rovněž svěřena působnost rozhodovat o těchto věcech, i jsou-li strany společníci, viz [2.2.1.1. Udělování souhlasu s převodem podílu na jiného společníka anebo se zastavením podílu v jeho prospěch podmíněnými souhlasem valné hromady](#).

2.1.2.3. Rozhodování o způsobu výplaty podílu na zisku

O samotné výplatě podílu na zisku rozhodují jednatele.²²³ Ti jsou však vázáni zákonem, společenskou smlouvou anebo rozhodnutím valné hromady v tom, jakým způsobem společnost vyplatí podíl na zisku. Způsobem výplaty podílu na zisku přitom v této práci rozumím tři modalit, a to:

- stanovení jiné než peněžní formy výplaty podílu na zisku,²²⁴
- stanovení jiného způsobu zaslání podílu na zisku než na adresu společníka anebo bezhotovostním převodem na účet²²⁵ a
- stanovení odlišné doby splatnosti než zákonné 3 měsíce anebo smluvně ujednané.²²⁶

Ve výše uvedených záležitostech si může valná hromada založit působnost. Pokud však o způsobu výplaty podílu na zisku nerozhodne, uplatní se úprava ve společenské smlouvě, není-li tato, pak úprava zákonná. O samotném rozhodnutí o rozdělení zisku viz část [2.1.1.5 Schvalování účetní závěrky, rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů a úhrady ztrát](#).

2.2. Působnost sjednaná společenskou smlouvou

Možnost sjednat si ve společenské smlouvě působnost je projevem dispozitivního oprávnění valné hromady. Působnost sjednanou společenskou smlouvou lze v zákoně poznat podle formulace „určí-li tak společenská smlouva.“ Podle mého názoru se lze setkat se dvěma skupinami této působnosti. První skupina této působnosti umožňuje svěřit danou působnost kterémukoliv orgánu společnosti (dále jen „**nevýlučná působnost sjednaná společenskou smlouvou**“). Druhá skupina této působnosti naopak umožňuje, aby společenská smlouva svěřila danou působnost pouze valné hromadě (dále jen „**výlučná působnost sjednaná společenskou smlouvou**“). Výlučná působnost valné hromady může být sjednána společenskou smlouvou pouze na základě zákona, jelikož ten stanoví omezení, že v dané působnosti může rozhodovat jen valná hromada.

Důvodem, proč není toto odlišení na výlučnou a nevýlučnou působnost sjednanou společenskou smlouvou zahrnuté v části věnované členění práce, je především nejistota ohledně výkladu záměru zákonodárce. Případy, kdy zákon umožňuje přímo určit ve společenské smlouvě svěření určité působnosti valné hromady (nevýlučná působnost sjednaná společenskou smlouvou), by totiž mohly být obsolentní, pakliže by pro ně platil stejný právní režim jako pro nevýlučnou pravomoc sjednanou společenskou smlouvou. Konkrétně by se např.

²²³ Svejtkovský, Kabelková, Vychopeň a kol. *Vzory zakládacích dokumentů, právních jednání ve vztahu k obchodním korporacím*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 640. ISBN 978-80-7400-575-6.

²²⁴ Ust. § 161 odst. 1 in fine ZOK.

²²⁵ Ust. § 161 odst. 2 ZOK.

²²⁶ Ust. § 34 odst. 2 ZOK.

mohlo při absenci příslušného ustanovení jednat o rozhodování o zrušení obchodní společnosti s likvidací, volbu a odvolání likvidátora atd. Ač jsou tyto působnosti explicitně stanoveny v zákoně, v případě neuplatnění členění na výlučnou a nevýlučnou pravomoc bychom mohli dospět k závěru, že tato jsou tato ustanovení nadbytečná vzhledem k tomu, že si je může společnost i tak sjednat ve společenské smlouvě na základě ustanovení § 190 odst. 2 ZOK.

Podle mého názoru je důvodem takovéto úpravy zákonodárce fakt, že výlučnou působnost sjednanou společenskou smlouvou nelze společenskou smlouvou přenést na jiný orgán než na valnou hromadu. Výslovné ustanovení, které umožňuje svěřeni působnosti ujednáním společenské smlouvy jen valné hromadě, neumožňuje svěřeni působnosti na žádný jiný orgán společnosti. Na základě zásady *lex specialis derogat legi generali* se výlučná působnost aplikuje před působností nevýlučnou, jako další omezení (jelikož u nevýlučné působnosti lze tuto působnost svěřit i jinému orgánu). Působnost nevýlučná má svoje limity a těmi se budu mimo jiné zabývat v části 2.2.1.

Z důvodu zamezení odlišné interpretace se domnívám, že by v případech výlučné působnosti sjednané společenskou smlouvou mělo být v zákoně upraveno přesně, že tuto působnost nelze převést na jiný orgán. Tímto by se zamezilo jak možnosti odlišného výkladu, tak by se zvýšilo porozumění pro širší, nikoliv jen právnickou, veřejnost. Konkrétními návrhy změn se budu zabývat ve čtvrté části v Návrzích na legislativní změny.

2.2.1. Nevýlučná

Vedle dispozitivní působnosti stanovené zákonem představuje nevýlučná působnost sjednaná společenskou smlouvou výrazný projev dispozitivního práva – právo sjednat si odlišnou úpravu od té obsažené v právním předpise.²²⁷ Jelikož zákon přesně nestanoví, lze upravit vše, co právní předpis nezakazuje. Tyto právními předpisy stanovené zákazy, představují limity této působnosti.

Limity působnosti sjednané společenskou smlouvou

Tyto limity se pokusím formulovat a následně je rozebrat. V mojí práci je budu členit tyto limity na

- **obecné**, které se vztahují na všechna dispozitivní jednání, a
- **zvláštní**, které vyplývají z povahy společenské smlouvy společnosti s ručením omezeným.

Ačkoliv se společenská smlouva v různých ohledech liší od obecných smluv uzavíraných v rámci občanského práva, základní zásada týkající se obecných limitů dispozitivního práva se na společenskou smlouvu také aplikuje.²²⁸ Odchýlit se je možné tam, kde to zákon nezakazuje. Zároveň se zakazují taková ujednání, která by porušovala dobré mravy, odporovala veřejnému pořádku, narušovala práva týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu

²²⁷ Ust. 190 odst. 2 písm. o) ZOK.

²²⁸ Ust. 1 odst. 2 OZ.

osobnosti. Dobré mravy a veřejný pořádek jsou však poměrně neurčité právní pojmy, a tak může být jejich vnímání do značné míry velmi subjektivní.

Důsledkem porušení obecných limitů může být absolutní neplatnost. Ne vždy se však jedná o absolutní neplatnost.²²⁹ Při porušení zákona je ujednání společenské smlouvy neplatné vždy. V případě porušení dobrých mravů či veřejného pořádku musí takový zásah do těchto právních hodnot vykazovat znak zjevnosti.²³⁰ V konkrétních případech vyslovení absolutní neplatnosti při porušení dobrých mravů nebo veřejného pořádku mohou tedy vyvstat potíže dvojího druhu, za prvé s výkladem neurčitých právních pojmů a za druhé s určením zjevnosti tohoto porušení.

Sankce absolutní neplatnosti se však uplatní i při porušení zvláštních limitů. Zvláštní limity totiž spočívají v kogentních ustanoveních o společnosti s ručením omezeným v zákoně o obchodních korporacích. V případě porušení těchto kogentních ustanovení by došlo k porušení zákona a tato ujednání by byla stížena sankcí absolutní neplatnosti. Ve společenské smlouvě nelze sjednat např. vnější působnost valné hromady, působnost v obchodním vedení (tato oprávnění má statutární orgán - ten může požádat valnou hromadu o pokyn k obchodnímu vedení), působnost kontrolního orgánu, byl-li zřízen, aj.²³¹

Výše zmíněné limity se podle mého názoru nemusí zkoumat u výlučné působnosti valné hromady sjednané společenskou smlouvou, jelikož zákon takovou možnost sám uvádí. V úvahu by případně spadalo zkoumání konformity s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem. Vzhledem k tomu, že však zákon přímo stanovuje možnost sjednat si výlučnou působnost, nedomnívám se, že by se mohlo jednat o jednání v rozporu s výše zmíněnými hodnotami.

Rozhodnutí přijímaná v nevýlučné působnosti sjednané společenskou smlouvou

Pro tuto působnost je typické, že si společníci ve společenské smlouvě sama ujednají, o jakých záležitostech chtějí rozhodovat. Valná hromada si tak fakticky rozšiřuje pole působnosti na úkor statutárního orgánu. Je tedy vhodné, aby pole působnosti nebylo tak široké, aby jednatelům znemožňovalo běžné obchodní vedení společnosti či zástupčí oprávnění. Dvořák např. uvádí okruh případů, které lze svěřit valné hromadě:

- „vydávání dluhopisů
- vydávání směnek nad určitý limit (nikoliv jakékoliv směnky; taková úprava by byla přesměřilá rigidní),
- přijímání úvěrů, resp. obecně schvalování zadlužování společnosti,
- zřízení, podstatnou reorganizaci a zrušení odštěpného závodu a jiných významných organizačních složek podniku

²²⁹ Eliáš, K. *K pojetí dispozitivního práva v občanském zákoníku*. Bulletin Advokacie. č. 9 (2015), s. 13-24. ISSN 1210-6348.

²³⁰ Ust. 588 OZ.

²³¹ Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I., a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 640. ISBN 978-80-7478-736-5.

- všechny zásadnější manažerské strategické změny a koncepční plány.²³²

Zákon o obchodních korporacích mimo to uvádí rovněž jednu nevýlučnou působnost sjednanou společenskou smlouvou, jíž se budu následně zabývat.

2.2.1.1. Udělování souhlasu s převodem podílu na jiného společníka anebo se zastavením podílu v jeho prospěch podmíněnými souhlasem valné hromady

Na rozdíl od působnosti viz [2.1.2.2. Udělování souhlasu s převodem podílu osobě odlišné od společníka nebo se zastavením podílu ve prospěch této osoby](#), převod podílu na jiného společníka nebo zastavení podílu v jeho prospěch ze zákona nevyžadují souhlas valné hromady. Společenská smlouva však v této záležitosti může svěřit rozhodování valné hromadě nebo jinému orgánu.²³³ Na rozdíl od působnosti při převodu nebo zastavení podílu ve prospěch osoby odlišné od společníka, společenská smlouva nemůže omezit převoditelnost nebo zastavitelnost více než podmínit jí souhlasem určitého orgánu. To ostatně vyplývá i ze zásady vyjádřené v ust. § 207 odst. 1 ZOK, totiž že každý společník může svůj podíl převést na jiného společníka. Jelikož však tato působnost nemusí náležet pouze valné hromadě, nejedná se o její výlučnou pravomoc.

Nerozhodne-li tento orgán do 6 měsíců ode dne uzavření smlouvy o převodu, nastávají tytéž účinky jak při odstoupení od smlouvy, není-li v této smlouvě určeno jinak. Společníkovi rovněž vzniká právo vystoupit do 1 měsíce ze společnosti, není-li orgán činný nebo neudělí-li souhlas bez udání důvodu.²³⁴

Obchodní zákoník nicméně obsahoval odlišnou úpravu. V zásadě podmiňoval souhlas obchodního podílu souhlasem valné hromady. Společenská smlouva však mohla určit, že se souhlas valné hromady nevyžaduje.²³⁵ S přijetím zákona o obchodních korporacích tedy došlo k přesunu této působnosti ze zákonné kogentní do smluvní nevýlučné.

Na rozdíl od převodu na osobu odlišnou od společníka se tato působnost valné hromady řídí jiným režimem, co se týče rozhodování valné hromady. Není třeba rozhodnutí o změně společenské smlouvy, jelikož se podíly nabývaného společníka spojují:

„Závěrem si dovoluujeme shrnout, že k převodu podílu na stávajícího společníka není třeba změna společenské smlouvy, neboť skutečnost, že se podíly společníky spojují (pokud společenská smlouva neupravuje možnost vlastnit více podílů stejného druhu), vyplývá z logiky zákona i přes absenci explicitní zákonné úpravy. Opačný výklad ohrožuje právo na neomezený převod podílu mezi společníky a jeho přijetí by v praxi způsobilo kromě jiného i rozsáhlé zmatky ohledně převodů podílů uskutečněných po 1. lednu 2014.“²³⁶

²³² Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

²³³ Ust. § 207 odst. 2 ZOK.

²³⁴ Ust. § 207 odst. 3 ZOK.

²³⁵ Ust. § 115 odst. 1 ObchZ.

²³⁶ JAŠEK, Michal a Jakub VESELÝ. *Převoditelnost podílů na společníka ve světle § 135 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.* Epravo.cz. Praha: epravo.cz, 2015(3), 2. ISSN 1802-1492.

Co se týče ostatních aspektů převodu nebo zastavení podílu, odkazují na výše zmíněnou část [2.1.2.2. Udělování souhlasu s převodem podílu osobě odlišné od společníka nebo se zastavením podílu ve prospěch této osoby.](#)

2.2.2. Výlučná

Výlučná působnost sjednaná společenskou smlouvou je upravena v ustanoveních zákona. Zákon na tuto působnost přímo odkazuje a umožňuje ujednáním společenské smlouvy upravit tuto působnost. Co se týče limit, které jsem zkoumal v případě nevýlučné působnosti, nelze tedy vytknout rozpor ujednání společenské smlouvy s kogentními ustanoveními zákona.²³⁷ Možnost sjednat si výlučnou působnost má tedy vždy povahu výkonu zákonného práva.

To, že jde o výkon práva, však bez dalšího neznamená, že takový výkon práva nemůže být protiprávní pro rozpor s dobrými mravy nebo s veřejným pořádkem. Judikatura Nejvyššího soudu připustila možnost výkonu práva právnické osoby, která byla v rozporu s dobrými mravy.²³⁸

„Především nelze souhlasit s dovolací námitkou, že korektiv výkonu práva v rozporu dobrými mravy podle § 3 odst. 1 obč. zák. nedopadá na podnikající právnické osoby, které podle dovolatelky na rozdíl od fyzických osob postrádají pojmově schopnost sebereflexe. Z dikce citovaného ustanovení je ovšem zřejmé, že svůj dopad nikterak neomezuje a že se tedy a priori nemá týkat jen fyzických osob. I když působení právnických osob v právních vztazích má určitá specifika, jednak za ně jednájí vždy fyzické osoby, takže emoční či sebereflexní rovinu lze vysledovat, jednak je důležitý i výsledek tohoto jednání, tj. zda projevy vůle právnické osoby nevedou ke stavu, který je v rozporu s dobrými mravy. V tomto směru ani ustálená rozhodovací praxe dovolacího soudu nepochybuje o tom, že činnost právnické osoby lze poměřovat dobrými mravy z hlediska § 39 či § 3 odst. 1 obč. zák.“

Dané rozhodnutí mimo jiné zkoumá také to, zda může právnická osoba vykonávat právo v rozporu s dobrými mravy, ač za ní jedná někdo jiný. Nejvyšší soud uzavřel, že rozpor s dobrými mravy je i v takovémto případě možný. V souvislosti s právem společníků ujednat si ve společenské smlouvě nevýlučnou působnost je však třeba si položit otázku, či postoj k přijímaným změnám ohledně působnosti by se zohlednil. Obecně jedná za společnost statutární orgán. To ovšem platí pouze pro působnost jednat navenek. Společenská smlouva vzniká buď dohodou všech společníků anebo rozhodnutím valné hromady. Ať už se ale jedná o jakýkoliv z těchto dvou případů, o změně společenské smlouvy budou rozhodovat společníci a jejich dobrá víra se tedy bude posuzovat.

2.2.2.1. Rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy

Společenská smlouva může být měněna z různých právních důvodů. Výlučná povaha působnosti valné hromady rozhodovat o změně obsahu společenské smlouvy však není úplně zřejmá. Pokud není pravomoc sjednána ve společenské smlouvě, nemá valná hromada působnost rozhodovat o změně obsahu společenské smlouvy a změna obsahu společenské smlouvy

²³⁷ Podle výše zmíněného členění limitů nevýlučné působnosti v části 2.2.1 tedy není výlučná působnost omezena ani zvláštními limity, ani obecnými limity spočívajícími v rozporu se zákonem.

²³⁸ Rozsudek NS sp. zn. 25 Cdo 3419/2014, ze dne 18.2.2015.

je svěřena dohodě všech společníků.²³⁹ Je ale vhodné zmínit, že tato působnost je často valným hromadám svěřena ujednáním ve společenských smlouvách.²⁴⁰

Toto rozhodnutí se řídí režimem ust. § 171 odst. 1 písm. a) ZOK. Je nutné jej nezaměňovat s rozhodnutím, v jehož důsledku se mění společenská smlouva podle ust. § 171 odst. 1 písm. b) ZOK. Režim rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy je přísnější. Je to jednak proto, že je nutné valné hromadě tuto působnost vymínit ve společenské smlouvě, a jednak proto, že se rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy řídí ust. § 171 odst. 2 ZOK, který stanoví i další omezení pro přijímání tohoto usnesení než pouhou kvalifikovanou většinu.

O změně obsahu společenské smlouvy se tedy rozhoduje dvoutřetinovou většinou hlasů všech společníků, přičemž zasahuje-li rozhodnutí do práv některých společníků, vyžaduje se souhlas těchto společníků, a zasahuje-li rozhodnutí do práv všech, vyžaduje se souhlas všech.²⁴¹ Tyto požadavky jsou jednostranně kogentní a nelze je společenskou smlouvou zúžit. Pomineme-li tedy případy, kdy rozhodnutí zasahuje do práv všech společníků, rozhodování valné hromady přináší uvolnění rigidní procedury rozhodování v případech, kdy působnost rozhodovat o změně obsahu společenské smlouvy není sjednána ve společenské smlouvě a vyžaduje se tak dohoda všech společníků. Rozhodnutí je nutné osvědčit notářským zápisem a jeho účinky nastanou až zápisem do obchodního rejstříku.²⁴²

Jak jsem již napsal výše, společenská smlouva může být měněna v důsledku rozličných právních skutečností. S tímto počítá rovněž zákon, který formuluje působnost valné hromady rozhodovat o změně obsahu společenské smlouvy takto:

„Do působnosti valné hromady patří rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, určí-li tak společenská smlouva nebo zákon, nedochází-li k ní na základě zákona.“²⁴³

Dochází-li ke změně společenské smlouvy v důsledku jiných právních skutečností, než na základě rozhodnutí valné hromady podle ust. § 171 odst. 1 písm. a) a § 190 odst. 2 písm. a) ZOK, valná hromada nerozhoduje.²⁴⁴ Zákon tedy počítá s tím, že zde mohou být dva tituly, na základě kterých může být založena působnost valné hromady ke změně obsahu společenské smlouvy, a to na základě zákona a společenské smlouvy.

To, že může být působnost valné hromady založena společenskou smlouvou, není vzhledem k ust. § 147 odst. 1 ničím novým. Ovšem je obtížné najít případ, kdy by zákon svěřoval valné hromadě působnost bez nutnosti sjednat tuto působnost ve společenské smlouvě. Zákon možná počítá s rozhodnutími, v jejichž důsledku dochází ke změně společenské smlouvy – ty jsou valné hromadě svěřeny na základě zákona. Nedomnívám se však, že by tato

²³⁹ Ust. § 147 odst. 1 ZOK.

²⁴⁰ Konzultace s advokáty Ing. Mgr. Ondřejem Chovancem a Mgr. Ing. Irenou Pešlovou.

²⁴¹ Ust. § 171 odst. 1 písm. a) a odst. 2 ZOK.

²⁴² Ust. § 172 odst. 1 ZOK.

²⁴³ Ust. § 190 odst. 2 písm. a) ZOK.

²⁴⁴ Mezi tyto jiné právní skutečnosti lze samozřejmě počítat i změnu skutečností ve společenské smlouvě na základě rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva (např. změna výše ZK, [více viz 1.4. Působnosti valné hromady podle požadavků na přijetí rozhodnutí](#)).

situace byla vhodná, jelikož v takovém případě by se pravidlo v ust. § 171 odst. 2 ZOK uplatnilo rovněž i na rozhodnutí, v jejichž důsledku se mění společenská smlouva (tedy až druhotně). Tato rozhodnutí přitom mají za cíl vyhnout se příliš složitému režimu přijímání rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy. Proto se domnívám, že by měla dikce § 190 odst. 2 písm. a) opomenout svěřeni působnosti valné hromadě na základě zákona. Nově by tedy výše citované ustanovení mělo znít takto:

„Do působnosti valné hromady patří rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, určí-li tak společenská smlouva, nedochází-li k ní na základě zákona.“

Zda se jedná o změnu společenské smlouvy je nutno posuzovat podle obligatorního obsahu společenské smlouvy.²⁴⁵ Poté, co dojde ke změně společenské smlouvy, a to nejen na základě rozhodnutí valné hromady, jednatelé bez zbytečného odkladu vyhotoví úplné znění společenské smlouvy a uloží jej, společně s tímto rozhodnutím o změně obsahu společenské smlouvy do sbírky listin.²⁴⁶

Veškerý obsah společenské smlouvy ovšem nelze měnit rozhodnutím valné hromady. V Rozsudku NS ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. 1 Odon 88/97, SJ 8/98 např. soud dovodil, že:

„Na základě zmocnění obsaženého v ustanovení § 125 odst. 1 písm. d) ObchZ nemůže valná hromada měnit společenskou smlouvu v osobách společníků.“

2.2.2.2. Rozhodování o zrušení společnosti s likvidací

Působnost rozhodovat o zrušení společnosti s likvidací je, podobně jako změny společenské smlouvy, dána dohodě všech společníků, společenskou smlouvou však může být přenesena na valnou hromadu. Jedná se o tzv. dobrovolné zrušení podle ust. § 168 odst. 2 OZ.

K usnesení o zrušení společnosti s likvidací se v případě působnosti valné hromady nevyžaduje souhlas všech, nýbrž pouze dvou třetin hlasů všech společníků.²⁴⁷ V případě dohody společníků i rozhodnutí valné hromady musí být však daný dokument ověřen notářským zápisem.²⁴⁸ Souběžně s rozhodnutím o zrušení společnosti s likvidací, povolá valná hromada likvidátora, svěřuje-li tuto pravomoc společenská smlouva do její působnosti,²⁴⁹ viz [2.2.2.3. Volba a odvolání likvidátora](#). Tato dvě rozhodnutí může valná hromada spojit do jednoho.²⁵⁰ Neustanoví-li likvidátora společnosti valná hromada nebo společníci, zastává funkci likvidátora statutární orgán. Není-li ho, jmenuje likvidátora soud.²⁵¹

2.2.2.3. Volba a odvolání likvidátora

Rozhodování o volbě a odvolání likvidátora je svěřeno valné hromadě pouze tehdy, je-li tato působnost ujednána ve společenské smlouvě a zároveň nejmenoval-li likvidátora soud.

²⁴⁵ Ust. § 146 ZOK.

²⁴⁶ Ust. § 197 ZOK.

²⁴⁷ Ust. § 171 odst. 1 písm. d) ZOK.

²⁴⁸ Ust. § 172 odst. 1 a § 241 odst. 2 ZOK.

²⁴⁹ Ust. § 189 odst. 1 OZ.

²⁵⁰ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

²⁵¹ Ust. § 189 odst. 2 a 191 odst. 1 OZ.

Není-li působnost valné hromady sjednána ve společenské smlouvě a ani všichni společníci nezvolí likvidátora dohodou, zastávají funkci likvidátora jednatele.²⁵² Ti mají také působnost zvolit likvidátora.

Likvidátor vykonává funkci statutárního orgánu. V případě volby či odvolání likvidátora se tak jedná o personální působnost. Na rozdíl od rozhodování o zrušení společností s likvidací, je svěřena volba a odvolání likvidátora jednatelům, případně valné hromadě, byla-li jí tato působnost svěřena společenskou smlouvou. Jelikož zákon umožňuje pouze valné hromadě, aby likvidátora jmenovala, domnívám se, že nelze tuto působnost převést na dozorčí radu.

Valná hromada o volbě či odvolání likvidátora rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných společníků a nemusí být ověřeno formou notářského zápisu.²⁵³ Valná hromada ovšem nemá působnost odvolat likvidátora, jmenoval-li jej soud.²⁵⁴

Je ale otázka, zda by nemohla valná hromada zvolit likvidátora prostou většinou hlasů tak, že by si vyhradila pravomoc jiného orgánu (jednatelů) podle ust. § 190 odst. 3 ZOK. Tímto způsobem by se dala obejít absence příslušného ujednání společenské smlouvy. Takové vyhrazení by se podle mého názoru nepovažovalo za obcházení zákona.

V souvislosti s volbou likvidátora může valná hromada rovněž schválit smlouvu o výkonu funkce. O tom ovšem může valná hromada rozhodnout na jiném zasedání. Více viz [2.1.1.14. Schvalování smlouvy o výkonu funkce](#).

2.2.2.4. Rozhodování o příplatkové povinnosti a o vrácení části příplatkové povinnosti

Příplatky společníků mohou být pro společnost důležitým zdrojem pro krytí náhlé potřeby zdrojů. V případě, že společnost obdrží příplatek, navýší se její majetek o tento příplatek a zvýší se jí vlastní kapitál o ostatní kapitálové fondy.²⁵⁵ Nejčastějším okamžikem náhlé potřeby příplatků je hrazení ztrát společnosti, viz část týkající se rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů a úhrady ztrát [2.1.1.5. Schvalování účetní závěrky, rozdělení zisku nebo jiných vlastních zdrojů a úhrady ztrát](#).²⁵⁶

Příplatky mohou být poskytnuty buď dobrovolně anebo povinně (příplatková povinnost). Dobrovolné příplatky se řídí režimem ust. § 163 ZOK, lze je poskytnout i nepeněžitě a nemusí být sjednány ve společenské smlouvě. Příplatková povinnost naopak po společnících vyžaduje poskytnutí peněžitého příplatku a vzhledem k povaze této povinnosti je nutné tuto možnost sjednat ve společenské smlouvě a ad hoc o příplatkové povinnosti rozhodnout valnou hromadou.

²⁵² Ust. § 189 odst. 2 OZ.

²⁵³ Lze však usuzovat, že bude obvyklé kvorum alespoň dvoutřetinová většinou hlasů všech společníků s ohledem na to, že se rozhodnutí přijímá spolu s rozhodnutím o zrušení společnosti s likvidací. Rozhodnutí bude ze stejných důvodů pravděpodobně ověřeno i notářským zápisem.

²⁵⁴ Ust. § 193 OZ.

²⁵⁵ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

²⁵⁶ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

Nejedná se o rozhodnutí, které by měnilo obsah společenské smlouvy, ani pro něj zákon nevyžaduje kvalifikovanou většinu. O tomto rozhodnutí se tedy bude rozhodovat prostou většinou přítomných společníků.

Rozhodnutí o příplatcích může znamenat silný zásah do majetkové situace společníků, proto dává zákon těm společníkům, kteří s příplatkovou povinností nesouhlasili a zároveň zcela splnili svoji vkladovou povinnost, možnost ze společnosti do jednoho měsíce od rozhodnutí vystoupit. Společenská smlouva však může určit jinak – společníkům může být např. prodloužena lhůta na vystoupení ze společnosti nebo zakázáno ze společnosti vystoupit.

Mimo možnost vystoupit může valná hromada rovněž i rozhodnout o vyloučení společníka pro nesplnění příplatkové povinnosti viz [2.1.1.20. Rozhodování o vyloučení společníka při nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti](#) anebo se společnost rovněž může domáhat vyloučení společníka soudem podle ust. § 204 ZOK.

Valná hromada může rozhodnout, že se poskytnutý příplatek vrátí v rozsahu, ve kterém převyšuje ztrátu společnosti. Jedná se tedy o další rozhodnutí VH spojené s příplatky. V této působnosti ovšem může valná hromada rozhodovat nejen o vrácení příplatků z příplatkové povinnosti, ale rovněž i o vrácení dobrovolného příplatku. Tímto způsobem je tedy možné, aby se společníkovi, který poskytl nepeněžitý příplatek, vrátila část příplatku peněžitá, podobně jako je tomu u nepeněžitého vkladu.

2.3. Působnost vyhrazená valnou hromadou

Vedle působnosti valné hromady stanovené zákonem nebo jiným právním předpisem a sjednané společenskou smlouvou si může valná hromada vyhradit ad hoc rozhodování o záležitostech, které spadají do působnosti jiných orgánů. Tato možnost je valné hromadě svěřena kvůli faktu, že má společnost s ručením omezeným smíšenou povahu – jak kapitálovou, tak osobní. Valná hromada může na základě této působnosti rozhodovat o působnostech jí nesvěřených.²⁵⁷

Valná hromada však podle všeho nemá působnost, co se týče obchodního vedení, to totiž přísluší pouze jednatelům společnosti.²⁵⁸ Tento názor zastává také komentář Šuk.²⁵⁹ Důvodová zpráva však hovoří v jiném duchu:

„Zachována zůstává možnost atrahování si působnosti jiného orgánu valnou hromadou s tím, že toto se dotýká také obchodního vedení. S ohledem na smíšenou povahu s.r.o. je namístež umožnit společníkům, aby měli možnost ovlivňovat faktický chod společnosti – vzhledem ke střetu odpovědnosti mezi jednatelům a společníkem se však nestanoví, že by

²⁵⁷ Důvodová zpráva k zákonu o obchodních společnostech a družstev. Portal.justice.cz [online]. 92 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>.

²⁵⁸ Ust. § 195 odst. 2 ZOK.

²⁵⁹ Štenglová, I., Havel, B., Číleček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.

*společník mohl úkolovat jednatele přímo – vždy tak musí jít o příkaz či pokyn valné hromady.*²⁶⁰

Domnívám se tedy, že pokyn valná hromada jednatelem může udělit, ovšem je pro něj nezávazný. Co se týče ust. § 51 odst. 2 ZOK, kdy jednatel o pokyn sám požádá, je jím podle mého názoru jednatel vázán v tom rozsahu, ve kterém splněním pokynu valné hromady neporušuje péči řádného hospodáře. Valná hromada rovněž není oprávněna ve vyhrazené působnosti společnost zastupovat navenek, jelikož zástupčí oprávnění má pouze statutární orgán.²⁶¹

Šuk dále hovoří v tom smyslu, že si valná hromada může vyhradit pouze rozhodování jednotlivých případů, nikoliv však jednání za společnost.²⁶² S tímto názorem se ztotožňuji. Následně je ale uveden výčet rozhodnutí, kterých se působnost vyhrazená valnou hromadou může týkat, a to již zmíněné udělování pokynů podle ust. § 51 odst. 2, schválení smluv podle § 190 odst. 2 písm. i), k), rozhodnutí o naložení s vkladovým áziem podle § 190 odst. 2 písm. m) či možnosti zakázat smlouvy podle § 55 a 56 apod. S tímto vymezením případů možné atrakce působnosti valnou hromadou však nesouhlasím. Okruh výše zmíněných smluv je totiž již dostatečně vystižen v působnosti dané zákonem a působnosti sjednané společenskou smlouvou v ust. § 190 odst. 2 ZOK. Tyto působnosti jsou již ze zákona svěřeny valné hromadě, není třeba si je tedy vyhrazovat.

Podle mého názoru se rozhodnutí o vyhrazení působnosti rozhodovat může týkat spíše případů možnosti si vyhradit rozhodování např.

- o smlouvě o vypořádání újmy vzniklé společnosti z konkurenčního jednání člena orgánů společnosti podle ust. § 5 ZOK,
- vyhrazení si volby a odvolání likvidátora, není-li tato možnost ujednána ve společenské smlouvě,
- případy bývalého ust. § 66 odst. 3 ObchZ, kdy valná hromada udělovala souhlas s plněním členu orgánu, které nebylo poskytnuto na základě smlouvy o výkonu funkce, vnitřního či právního předpisu ani společenské smlouvy.²⁶³

Valná hromada si ovšem nemůže vyhradit rozhodování o případech, které spadají do působnosti rozhodování všech společníků. Rozhodování prostou většinou v takových případech, kde se vyžaduje dohoda všech společníků, by totiž bylo obcházení zákona. Tento názor zastává i Rozehnal.²⁶⁴

²⁶⁰ *Důvodová zpráva k zákonu o obchodních společnostech a družstev.* Portal.justice.cz [online]. 92 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>

²⁶¹ Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně.* Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.

²⁶² Štengllová, I., Havel, B., Cíleček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích.* Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.

²⁶³ Jako vhodný okruh možných případů atractive působnosti lze zmínit ty případy, které Dvořák zmiňuje jako možná ujednání společenské smlouvy zakládající působnost valné hromady, viz [2.2.1. Nevýlučná působnost sjednaná společenskou smlouvou](#)

²⁶⁴ Rozehnal, Aleš et al. *Obchodní právo.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 730. ISBN 978-80-7380-524-1.

3. Srovnání s francouzskou úpravou

3.1. O působnosti valné hromady SARL obecně

Francouzská úprava společnosti s ručením omezeným (*société a responsabilité limitée*) je upravena v knize druhé, titulu druhém, kapitole třetí *Code de commerce*. Má-li společnost s ručením omezeným jediného člena, jedná se o *entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée*. V této práci se zaměřím výhradně na působnost valné hromady SARL (*assemblée des associés*).

Rozhodnutí v působnosti valné hromady se mohou přijímat v různých režimech a podle toho se rozlišují na²⁶⁵

- běžná rozhodnutí,
- mimořádná rozhodnutí,
- udělování souhlasu k některým jednáním,
- rozhodnutí, k nimž se vyžaduje souhlas všech společníků.

K přijetí běžných rozhodnutí se vyžaduje souhlas většiny hlasů všech společníků. Nedsáhne-li se této většiny, svolá společnost další valnou hromadu, na které postačí prostá většina přítomných společníků (art. 223-29 al. 1, 2 CdC). Nezáleží přitom, kolik společníků bude na valné hromadě přítomných. Společenská smlouva může však stanovit pravidla přísnější. Rozhodování v této působnosti podléhá např. schvalování účetní závěrky, volba a odvolání jednatelů, souhlas se smlouvou uzavíranou mezi společností a členy volených orgánů či společníky (*conventions réglementées*).²⁶⁶ Úprava rozhodování SARL pro rozhodování běžných rozhodnutí se v určitém ohledu shoduje s úpravou náhradní valné hromady akciové společnosti obsaženou v ust. § 414 ZOK. Tato úprava má určité výhody v tom smyslu, že na náhradní valné hromadě není stanoveno minimální kvorum a je tak snazší přijmout rozhodnutí. SARL na rozdíl od společnosti s ručením omezeným může mít až 100 společníků, tento způsob rozhodování může tedy předejít případům, kdy se společníci příliš nezabývají o běžný chod společnosti.

Pro přijetí mimořádných rozhodnutí se vyžaduje tříčtvrtinová většina hlasů všech společníků. Nebude-li tato většina dosažena, není možné rozhodnutí přijmout. Na rozdíl od české právní úpravy ovšem nemůže společenská smlouva určit vyšší kvalifikovanou většinu, než zákonem stanovenou.²⁶⁷ Dané pravidlo je tak oboustranně kogentní. Spadá sem např. změna společenské smlouvy či změny výše základního kapitálu.

V případě udělování souhlasu k některým jednáním valnou hromadou se vyžadují většiny dvě. První většina požaduje většinu hlasů přítomných společníků (podle společníků), druhá většina vyžaduje, podobně jako pro přijetí mimořádných rozhodnutí, tříčtvrtinovou většinu

²⁶⁵ COZIAN, M., A. VIANDIER a Fl. DEBOISSY. *Droit des sociétés*. 3. Vydání. Paříž: Litec, 2000. ISBN 2-7111-3227-7.

²⁶⁶ Tamtéž.

²⁶⁷ Tamtéž.

hlasů všech společníků (podle podílů).²⁶⁸ Tyto většiny je nutné pro přijetí usnesení dodržet kumulativně.

Výjimečně se může pro přijetí usnesení valné hromady vyžadovat rovněž i souhlas všech společníků. Je tomu tak v případě některých přeměn – přeshraniční přemístění sídla společnosti, přeměna na veřejnou obchodní společnost (*société en nom collectif*) nebo na právnickou osobu podle občanského práva (*société civile*).²⁶⁹

Merle naproti tomu neurčuje, že se musí všechny působnosti v případě mimořádných rozhodnutí přijímat tříčtvrtinovou většinou všech společníků. Důležité je, zda při rozhodování o těchto rozhodnutích dochází ke změně společenské smlouvy. Rozděluje tak pouze na běžná a mimořádná rozhodnutí valné hromady.²⁷⁰ Francouzská právní úprava nerozlišuje rozhodnutí, jimiž se mění obsah smlouvy, a rozhodnutí, v jejichž důsledku dochází ke změně smlouvy. Takové odlišení by samozřejmě bylo také možné, ale postrádalo by funkčnost vzhledem k tomu, že u zvláštních rozhodnutí přijímaných v mimořádné působnosti je vždy upřesněna kvalifikovaná většina.

3.2. O jednotlivých působnostech valné hromady SARL

Jelikož je právní francouzská právní úprava v mnoha ohledech velmi odlišná od té naší, nebudu se zabývat podrobnými podmínkami, za nichž je nutné přijímat rozhodnutí. Místo toho se budu zabývat pouze okruhem působnosti valné hromady, popř. vyžadovanou kvalifikovanou většinou. Níže se pokusím ve stručnosti vyjmenovat a popsat jednotlivé působnosti valné hromady SARL:

- 1) Rozhodování o emisi dluhopisů bez veřejné nabídky (art. 223-11, al. 2 CdC) – na rozdíl od společnosti s ručením omezeným, podíl v SARL nemůže být představován cenným papírem (art. 223-12 CdC), ani nemůže vydávat jiné cenné papíry. Výjimku tvoří dluhopisy. Tímto rozhodnutím může společnost navýšit svoje peněžní prostředky.
- 2) Jmenování jednoho nebo více správců účtů (art. 223-35 al. 1 CdC) – při splnění určitých zákonných požadavků vzniká SARL povinnost zvolit si správce účtů, který bude vykonávat kontrolní činnost a zpracovávat finanční výkazy. Svým způsobem se tato působnost může připodobnit působnosti rozhodovat o určení auditora anebo o jmenování auditora. Pro rozhodnutí postačí prostá většina hlasů společníků.
- 3) Schvalování výroční zprávy, soupisu majetku a účetní závěrky (art. 223-26 al. 1 CdC) – valné hromadě je, podobně jako v ČR dáno rozhodovat o schvalování účetních a jiných dokumentů týkajících se řízení společnosti. Valná hromada je povinna schválit účetní závěrku každoročně. Na základě této závěrky dojde k rozdělení zisků, vypořádání ztrát či k jinému přidělení na kapitálové fondy.
- 4) Rozhodnutí o rozdělení zisku nebo jiných zdrojů a o úhradě ztrát (art. 232-12 al. 1 CdC) – obecnou částí týkající se všech společností je valné hromadě SARL dána působnost rozhodovat také o rozdělení zisku, případně o úhradě ztrát.

²⁶⁸ Tamtéž.

²⁶⁹ Tamtéž.

²⁷⁰ MERLE, Philippe. *Droit commercial : sociétés commerciales*. 17. vydání. Paříž: Dalloz, 2014. ISBN 978-2247137343.

- 5) Udělování souhlasu s přechodem podílu na předka, potomka nebo manžela, podmíní-li přechod podílu společenská smlouva (art. 223-13 al. 2 CdC) – společenská smlouva může podmínit přechod podílu udělením souhlasu valné hromady. V české právní úpravě je ve společenské smlouvě rovněž umožněno omezit možnost přechodu, a to podle mého názoru i podmíněným udělením souhlasu určitým orgánem společnosti.
- 6) Udělování souhlasu s převodem podílu na osobu odlišnou od společníka (art. 223-14 al. 1 CdC). Obdobně jako v české právní úpravě, zákon podmiňuje převod podílu na osobu odlišnou od společníka souhlasem valné hromady. Společenská smlouva může určit, že se souhlas nevyžaduje, anebo může určit přísnější většinu. Nestanoví-li společenská smlouva, řídí se rozhodnutí běžným režimem pro většiny. Pokud valná hromada o udělení souhlasu mlčí, má se za to, že souhlas po uplynutí tříměsíční lhůty udělila.
- 7) Udělování souhlasu s převodem podílu na jiného společníka podmíněný souhlasem valné hromady (art. 223-16 al. 1, 2 CdC) - společenská smlouva může podmínit udělením souhlasu i pro převod podílu na jiného společníka. Vyžadovanou většinu ovšem v tomto případě může společenská smlouva. Společenská smlouva může také zkrátit tříměsíční lhůtu, po jejímž marném uplynutí se má za to, že valná hromada souhlasí. Omezit udělování souhlasu v této působnosti lze však pouze podmíněným souhlasem valné hromady na rozdíl od převodu podílu na osobu odlišnou od společníka.
- 8) Rozhodování o jmenování nebo odvolávání jednatele (art. 223-18 al. 2 CdC, art. 223-25 al. 1 CdC) – valné hromadě je dána působnost rozhodovat i o personálních otázkách. Jmenování jednatele valnou hromadou ovšem není jediným způsobem ustavení jednatele do funkce, valné hromadě tak v této oblasti není dána výlučná působnost.²⁷¹
- 9) Rozhodování o odměně jednatele²⁷² - na rozdíl od úpravy české společnosti s ručením omezeným, SARL neobsahuje zvláštní ustanovení o smlouvě o výkonu funkce. Odměna se může sjednat několika způsoby – ve společenské smlouvě, rozhodnutím valné hromady i jinak.
- 10) Schválení návrhu jednatele na zápis poživatele podílu do společenské smlouvy (art. 223-18 al. 10 CdC) – důležitým rozdílem oproti české právní úpravě je možnost využít institutu bail (přeloženo jako nájem nebo pacht). Předmětem tohoto institutu může být rovněž i podíl, nájemci, resp. pachtýři tak vzniká právo k podílu a právům z tohoto podílu vyplývajících. Domnívám se, že má v tomto kontextu tento institut blíže k pachtu, a tudíž vzniká právo poživací (nikoliv pouze užívací). Toto poživací právo je skutečností fakultativně zapisovanou do společenské smlouvy. Logika institutu je jasná, totiž aby mohlo být třetím osobám, příp. společníkům patrné, kdo skutečně vykonává práva spojená s podílem. Podle mého názoru lze podíl v českém právu rovněž propachtovat nebo k němu zřídit jiným institutem poživací právo. Zavedení nutnosti schvalovat návrh jednatele by ovšem bylo vhodné pouze v situacích, kdy by se jednalo v českém právním prostředí o běžný jev. V současné době se s tímto fenoménem ovšem příliš setkat nelze.
- 11) Rozhodování o schválení zprávy vyhotovené jednatelem nebo správcem účtů, byl-li určen, o smlouvách uzavřených mezi společnostmi nebo osobou jí blízkou a společníky nebo jednatelem (art. 223-19 al. 1 CdC) – jednatel nebo správce účtů je povinen vyhotovit zprávu o

²⁷¹ Tamtéž.

²⁷² Tamtéž.

smlouvě se společností a jednatelem nebo společníkem. Úprava je podobná té české v tom smyslu, že se valné hromadě svěřuje působnost o zákazu smlouvy mezi společností a členy volených orgánů, není-li tato smlouva v zájmu společnosti. Na rozdíl od informační povinnosti zde ovšem podává zprávu jednatel či správce účtů.

12) Rozhodování o změně společenské smlouvy (art. 223-30 al. 2 CdC) – valná hromada může obecně rozhodovat o změně společenské smlouvy tříčtvrtinovou většinou hlasů všech společníků. Tuto většinu, na rozdíl od české úpravy, není možné zvýšit. Česká právní úprava je, co se týče změny společenské smlouvy, volnější, když vyžaduje pouze dvoutřetinovou většinu hlasů všech společníků. Na druhou působnost valné hromady měnit společenskou smlouvu je valné hromadě svěřena již CdC, není třeba, jako je tomu v české úpravě, ujednání společenské smlouvy, že je valná hromada oprávněna rozhodovat o změně společenské smlouvy. Změny výše základního kapitálu v CdC spadají rovněž do tohoto režimu rozhodnutí o změně společenské smlouvy, tudíž se o nich rozhoduje tříčtvrtinovou většinou hlasů všech společníků.²⁷³ V CdC jsou valné hromadě svěřeny určité působnosti rovněž měnící společenskou smlouvu, které mají ovšem volnější režim než obecná změna obsahu společenské smlouvy:

- a) Rozhodování návrhu na změnu společenské smlouvy, jímž jednatel uvádí společenskou smlouvu do souladu se zákonem (223-18 al. CdC) – jednatel vypracuje návrh společenské smlouvy, kterým ovšem nemění podstatné obsahové náležitosti, ale pouze ty, které odporují zákonu. Fakticky tedy společenskou smlouvu koriguje, a proto se k přijetí vyžaduje, ve srovnání s obecným režimem přijímání rozhodnutí o změně společenské smlouvy, privilegovaná většina. Valná hromada rozhoduje prostou většinou hlasů společníků v běžné působnosti.
- b) Schvalování přemístění sídla společnosti v rámci Francie navrženého jednatelem (art. 223 18 al. 8 CdC) – pro pouhé přemístění sídla v rámci Francie postačí prostá většina hlasů společníků, jedná se tedy o privilegovanou většinu. V případě přeshraničního přemístění sídla a změně státní příslušnosti je ovšem situace odlišná, viz níže. Osobně v tomto případě nevím, jestli je vhodné nastavovat privilegovanou většinu. Podle mého názoru je změna sídla poměrně podstatnou změnou společenské smlouvy. Nutno ovšem poznamenat, že CdC má propracovanou úpravu zasedání valné hromady, kdy je možné, aby se jí společníci účastnili např. i na základě videohovoru. Přemístění sídla by tak nutně nemuselo znamenat drastické snížení možnosti reagovat na dění ve společnosti.
- c) Rozhodování o změně předmětu podnikání²⁷⁴ - předmět podnikání společnosti je obsahem společenské smlouvy. Jeho změnou se tedy rovněž mění i společenská smlouva. Ke změně předmětu podnikání je však zapotřebí pouhá dvoutřetinová většina hlasů všech společníků.
- d) Rozhodování o změně státní příslušnosti (art. 223-30 al. 1 CdC) – na rozdíl od schvalování přemístění sídla v rámci Francie, pro změnu státní příslušnosti společnosti se vyžaduje souhlas všech společníků. Rozhodování v této působnosti se tedy vyznačuje nejvyšší mírou rigidity ve vztahu k přijímání rozhodnutí. Změna státní příslušnosti je

²⁷³ SARL (*Société à responsabilité limitée*): *L'essentiel à savoir. Associés* :. My-business-plan.fr [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.my-business-plan.fr/statut-sarl#1>.

²⁷⁴ Tamtéž.

zajisté drastickým zásahem do možnosti uplatňovat společenská práva, tudíž je tato kvalifikovaná většina pochopitelná.

13) Rozhodování o změně právní formy společnosti

- a) Rozhodování o změně právní formy ze SARL na société en nom collectif (v.o.s.), en commandite simple (k.s.), nebo na en commandite par action (k.s. na akcie) (art. 223-43 al. 1 CdC) - rozhodování o změně právní formy na tyto společnosti vyžaduje souhlas všech společníků. Změna právní formy představuje zásah do práv všech společníků, je ovšem otázka, zda není většina nastavena v tomto případě až příliš rigidně.
- b) Rozhodování o změně právní formy SARL na société anonyme (a.s.) – oproti změnám SARL na výše uvedené typy společností je změna právní formy na société anonyme privilegováno. Pro přijetí rozhodnutí v této působnosti se vyžaduje stejná většina jako pro změnu společenské smlouvy – tedy tři čtvrtiny všech společníků.
 - i) Cdc ovšem nad rámec výše uvedeného zvýhodňuje změnu právní formy na société anonyme SARL, jejichž vlastní kapitál vykázáný v účetní závěrce minulého účetního období převyšší částku 750.000 EUR. V takovém případě se rozhoduje režimem běžné působnosti a postačí prostá většina společníků (art. 223-43 al. 2 CdC).

3.3. Závěr

Úprava francouzské SARL vykazuje mnohé odlišnosti od české úpravy společnosti s ručením omezeným. Česká úprava obsahuje komplexní úpravu v jednom zákonném ustanovení, naproti tomu francouzská právní úprava neobsahuje ustanovení, které by vystihovalo působnost valné hromady a nějakým způsobem dávalo možnost jí hlouběji třídit. Působnost valné hromady SARL je ve Francii upravena podle mého názoru více kazuisticky. Pro přijetí rozhodnutí v mimořádné působnosti (tedy kvalifikovaných) je za potřebí obvykle mnohem vyšší většina než v podobných případech v českém právu. Naproti tomu je v některých případech vyžadována většina až směšně malá (rozhodování o přemístění sídla v rámci území Francie).

Co se týče nějakých konstruktivních poznatků plynoucích z analýzy francouzské úpravy směrem ke změně české právní úpravy, zaměřil bych se na kvalifikovanou většinu vyžadovanou v případě přeměn. Tomu se ale budu věnovat a části týkající se navrhovaných legislativních změn.

4. Návrhy na legislativní změny

Návrhy na legislativní změny se budou týkat jednotlivých působností valné hromady. Poznatky pro potřebu legislativních změn jsem čerpal z části týkající se jednotlivých působností valné hromady a srovnání s francouzskou právní úpravou. Ačkoliv následující návrhy na legislativní změny nemusí být implikovány do textu zákona, může být vhodné je ujednat alespoň do textu společenské smlouvy.

4.1. Rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy

K tomu, aby mohla valná hromada rozhodovat o změně obsahu společenské smlouvy, je nutné ujednat tuto působnost ve společenské smlouvě. Není-li tato působnost ve společenské smlouvě sjednána, může být společenská smlouva měněna pouze rozhodnutím valné hromady.

Jak jsem již uvedl v části [2.2.2.1. Rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy](#), založení působnosti valné hromady může založit pouze společenská smlouva. Tento fakt vyplývá i z ust. § 147 odst. 1 ZOK, kde se nezmiňuje o jiné skutečnosti, která by mohla založit působnost valné hromady. Stejný názor zastává i doktrína. Přesto však znění ust. § 190 odst. 2 písm. a) ZOK je toto:

*„Do působnosti valné hromady patří rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, určí-li tak společenská smlouva **nebo zákon**, nedochází-li k ní na základě zákona“*

Znění tohoto ustanovení tedy připouští i možnost, aby byla působnost valné hromady dána na základě zákona. S tímto nesouhlasím ze dvou důvodů. Za prvé nikde v zákoně o obchodních korporacích ani v jiném právním předpisu není dána pravomoc valné hromady měnit společenskou smlouvu. Dané pravidlo tak neodkazuje na žádné ustanovení. Za druhé výše zmíněné ust. § 147 odst. 1 ZOK samo neguje možnost, aby působnost valné hromady měnit obsah společenské smlouvy mohl měnit zákon. Znění tohoto ustanovení tedy není jenom obsoletní, je ale i věcně nesprávné.

Z těchto důvodů navrhuji, aby nové znění ust. § 190 odst. 2 písm. a) ZOK znělo takto:

„Do působnosti valné hromady patří rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, určí-li tak společenská smlouva, nedochází-li k ní na základě zákona“

4.2. Rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva

Ustanovení § 171 odst. 1 ZOK uvádí výčet případů rozhodnutí, k nimž se vyžaduje dvouřetinová většina hlasů všech společníků. Pro tyto rozhodnutí je zároveň vyžadováno podle ust. § 172 odst. 1 ověření notářským zápisem. Jedním z rozhodnutí, na něž se tento požadavek vztahuje, je i rozhodnutí, v jehož důsledku se mění společenská smlouva podle ust. § 171 odst. 1 písm. b) ZOK.

Požadavek na formu osvědčení notářským zápisem tohoto rozhodnutí je nicméně stanoven i v ust. § 147 odst. 2 ZOK.

Považuji za nadbytečné, aby jednu a tu samou věc upravovala dvě zákonná ustanovení. Proto je vhodné, aby jedno z těchto ustanovení bylo zkráceno tak, aby nedocházelo ke zbytečné inflaci textu zákona. Z hlediska právně systematického považuji za vhodné, aby byla pravidla stanovena především v obecných ustanoveních a pak teprve zavedeny výjimky v ustanoveních zvláštních. V tomto případě lze za obecné ustanovení považovat ust. § 172 odst. 1 ZOK, které potvrzuje zvláštní ustanovení § 147 odst. 2 ZOK. Ustanovení § 147 odst. 2 ZOK je tedy zbytečně dlouhé a navrhuji, aby nově znělo takto:

„Rozhodnutí valné hromady, jehož důsledkem je změna společenské smlouvy, nahrazuje rozhodnutí o změně společenské smlouvy.“

4.3. Schválení přeměny

Jak jsem již zmínil v částech [1.4. Další způsoby členění](#) a [2.1.1.4 Schválení přeměny společnosti](#), považuji obecnou úpravu většin v ust. § 17 odst. 2 ZPřem za nevhodnou, když zní takto:

„Přeměna musí být schválena alespoň třemi čtvrtinami hlasů společníků přítomných na valné hromadě, nestanoví-li tento zákon něco jiného. Společenská smlouva může vyžadovat vyšší počet hlasů nebo splnění dalších požadavků. Vyžaduje-li společenská smlouva k některému rozhodnutí vyšší než tříčtvrtinovou většinu hlasů přítomných společníků, vyžaduje se tato většina i pro přijetí rozhodnutí o schválení přeměny, ledaže společenská smlouva nástupnické společnosti vyžaduje ve stejných věcech stejnou většinu.“

V praxi nemůže být jasno, která většina je silnější. Připouští-li například společenská smlouva, aby valná hromada rozhodovala o změně společenské smlouvy, znamená to, že ke schválení tohoto rozhodnutí zároveň sjednává dvouřetinovou většinu hlasů všech společníků (která je jednostranně kogentní). Jelikož však schválení rozhodnutí vyžaduje tříčtvrtinovou většinu hlasů přítomných společníků, není doopravdy jasné, jak se bude podle kvora posuzovat, která z těchto většin je vyšší. Těmito problémy jsem se však již dostatečně zabýval v příslušných částech. Určitým řešením by bylo ad hoc rozhodovat, která z těchto většin je v pro jednotlivá kvora vyšší a určit tak intervaly, ve kterých se použije režim toho kterého rozhodnutí podle počtu zrovna přítomných společníků. Podle mého názoru je však úprava v zákoně o přeměnách nastavena už z principu špatně, proto navrhuji, aby znění ust. § 17 odst. 2 ZPřem nově znělo takto:

„Přeměna musí být schválena alespoň třemi čtvrtinami hlasů všech společníků, nestanoví-li tento zákon něco jiného. Společenská smlouva může vyžadovat vyšší počet hlasů nebo splnění dalších požadavků.“

K tomu bych tuto většinu rád srovnal s francouzskou právní úpravou. Francouzskou právní úpravou se např. ke schválení přeměny na akciovou společnost vyžaduje většina totožná, jako pro změnu obsahu společenské smlouvy – tedy tři čtvrtiny hlasů všech společníků. Tato většina je však oboustranně kogentní, nelze ji tedy měnit společenskou smlouvou a odkaz na jiné rozhodnutí, které by vyžadovalo pro schválení přeměny vyšší většinu, je ve světle francouzské úpravy naprosto nesmyslný. Osobně se stavím k tomu názoru, že toto ustanovení

musí být změněno, nicméně nemusí být nutně měněno způsobem, který jsem uvedl výše. Důležité je, aby se v tomto kontextu zvýšila právní jistota.

4.4. Rozhodování o přechodu uvolněného podílu

Jak jsem již zmínil v příslušné části, v souvislosti s rozhodováním o přechodu uvolněného podílu má společnost tři možnosti:

- nerozhodnout a nechat společnost zrušit,
- snížit o uvolněný podíl základní kapitál nebo
- odkoupit společníky podíl za přiměřenou protihodnotu.

Valná hromada rozhoduje v této působnosti dvěma třetinami hlasů všech společníků. Oproti předchozí úpravě, kde stačila pouhá prostá většina, se situace zlepšila (nutno však říci, že celá úprava přechodu uvolněného podílu je odlišná od té v obchodním zákoníku). Rozhodování o snížení základního kapitálu je v pořádku, neboť jeho snížení i v obecném režimu vyžaduje dvoutřetinovou většinu hlasů všech společníků. Problém je podle mého názoru s povinností odkoupit část uvolněného podílu zbylými společníky.

Tím totiž společníkům může vzniknout povinnost. Obecně platí, že např. rozhodnutí o příplatcích musí být sjednáno ve společenské smlouvě. Na základě tohoto ujednání může následně valná hromada rozhodnout o tom, že bude po společnících vyžadovat příplatkovou povinnost. V tomto případě je však možnost požadovat protiplnění za část uvolněného podílu daná nikoliv společenskou smlouvou, ale zákonem.

Nesplnění povinnosti zaplatit protiplnění za vypořádací podíl by nemělo mít pro společníka, který pro tuto možnost nehlasoval, sankční dopady. Proto mám tedy dvě řešení této situace:

- buď podmínit tuto možnost souhlasem všech společníků anebo
- zavést ust. § 215 odst. 4 ZOK, který by umožňoval společníkovi, který s usnesením valné hromady nesouhlasil, ze společnosti buď vystoupit anebo aby se na něj povinnost zaplatit protiplnění nevztahovala.

4.5. Souhlas s převodem podílu na extranea anebo zastavení podílu v jeho prospěch

Jak jsem uvedl v části [2.1.2.2. Udělování souhlasu s převodem podílu osobě odlišné od společníka nebo se zastavením podílu ve prospěch této osoby](#) většina, která se bude vyžadovat při převodu podílu na osobu odlišnou od společníka, není zákonem vyjasněná. Převodem podílu na osobu odlišnou od společníka dochází ke změně společenské smlouvy, tudíž by se mělo rozhodnutí řídit režimem ust. § 171 odst. 1 písm. b) ZOK. Jeho přijetí by tak mělo být podmíněno dvoutřetinovou většinou všech společníků. Na druhou stranu může ujednání společenské smlouvy tuto působnost valné hromadě odebrat, není tak zcela kogentní. Příložený

zastává názor, že je vhodné nechat převod schválit dvěma třetinami hlasů všech společníků, ovšem vyjadřuje v tomto duchu rovněž nejistotu.²⁷⁵

Proto si myslím, že je vhodné pro zvýšení právní jistoty zavést ustanovení, které do této úpravy vnese jasno. Proto, aby bylo současné znění ust. § 208 odst. 2 umístěno do odstavce třetího a aby ust. § 208 odst. 2 nově zněl takto:

„Pro přijetí rozhodnutí podle odstavce 1 je třeba dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků, neurčí-li společenská smlouva jinak“

4.6. Schválení smlouvy o tichém společenství a schválení finanční asistence

Vznik tiché společnosti anebo finanční asistence mohou zakládat nespravedlivou situaci pro jednotlivé společníky. Podle mého názoru je vhodné, aby společníci, kteří na společnosti účastní déle, měli výhodnější postavení a mohli určovat, kdo do společnosti vstoupí a čím za to tyto osoby přispějí. Schvalování těchto institutů prostou většinou přítomných však podle mého názoru dostatečně nerespektuje právo minoritních společníků.

Domnívám se, že by bylo vhodné zavést pro schválení těchto institutů dvoutřetinovou většinu hlasů všech společníků a zařadit je do ust. § 171 odst. 1 ZOK písmena e) a f), která budou tato rozhodnutí zmiňovat. Nově by tak ust. § 171 odst. 1 ZOK znělo takto:

„(1) Souhlas alespoň dvoutřetinové většiny hlasů všech společníků se vyžaduje
a) k přijetí rozhodnutí o změně obsahu společenské smlouvy,
b) k rozhodnutí, jehož důsledkem se mění společenská smlouva,
c) k rozhodnutí o připuštění nepeněžitého vkladu či o možnosti započtení peněžité pohledávky vůči společnosti proti pohledávce na splnění vkladové povinnosti,
d) k rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací,
e) ke schválení smlouvy o tichém společenství, a
f) ke schválení finanční asistence.“

Zároveň se ale nedomnívám, že tato usnesení se musí nutně ověřovat notářským zápisem, a tudíž bych zúžil okruh ověřovaných rozhodnutí z ust. § 172 odst. 1 ZOK takto:

„Rozhodnutí valné hromady o skutečnostech podle § 171 odst. 1 písm. a) až d) a o dalších skutečnostech, jejichž účinky nastávají až zápisem do obchodního rejstříku, se osvědčuje veřejnou listinou.“

Další změnou, kterou bych chtěl provést ve vztahu k schvalování smlouvy o tichém společenství, je změna ust. § 190 odst. 2 písm. j) ZOK. Nové znění ustanovení bude toto:

„schválení smlouvy o tichém společenství, včetně schválení jejích změn a jejího zrušení,“

V ustanoveních § 421 odst. 2 písm. o) a § 656 písm. o) ZOK, která upravují stejnou působnost nejvyššího orgánu je totiž tato pravomoc dána. V zájmu toho, aby nedocházelo

²⁷⁵ PRIELOŽNÝ, Milan. *K novým nejasnostem při udělování souhlasu s převodem podílu v s.r.o.* Epravo.cz. Praha: epravo.cz, 1014(2), 2. ISSN 1802-1492.

k nejednotnému systematickému výkladu, tedy navrhuji toto znění. Logicky totiž je totiž pouze na valné hromadě, aby schvalovala také případnou změnu či zrušení tiché společnosti.

4.7. Jmenování členů výboru pro audit

Jmenování členů výborů pro audit je na starosti buď valné hromady nebo dozorčí rady společnosti, byla-li zřízena. Zákon ovšem nepočítá s případy, kdy společnost valnou hromadu nezvolila a valná hromada je laxní. Dvořák zastává ten názor, že v takovém případě je oprávněn jednatel jmenovat členy výboru pro audit. Ze zákona o auditu nevyplývá, jak by se v takovém případě mělo postupovat, ani nevyplývá žádná sankce za nedodržení této povinnosti. Domnívám se však, že by společnost mohla být odpovědná za škodu, pokud tuto povinnost nedodrží, je tedy vhodné určit, jakým způsobem by se mělo jmenovat do funkce, nastane-li výše zmíněná situace.²⁷⁶ Proto navrhuji toto znění ust. § 44 zákona o auditorech:

„Nejvyšší orgán subjektu veřejného zájmu jmenuje členy výboru pro audit z nevykonných členů kontrolního orgánu nebo z třetích osob. Pokud nejvyšší orgán subjektu veřejného zájmu nejmenuje členy výboru pro audit nebo nemá-li subjekt veřejného zájmu nejvyšší orgán, jsou členy výboru pro audit nevykonní členové kontrolního orgánu. Není-li počet nevykonných členů kontrolního orgánu dostačující pro naplnění minimálního počtu členů výboru pro audit, doplní jejich počet třetí osoby jmenované kontrolním orgánem. Nelze-li ani takto doplnit členy výboru pro audit, jmenuje je statutární orgán subjektu veřejného zájmu. Předseda výboru pro audit musí být nezávislý.“

²⁷⁶ Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.

Závěr

Vymezení působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným do velké míry ovlivňuje nastavení vztahů jednotlivých orgánů. Téma je komplexní a zasahuje do mnohých okruhů korporálního práva. Z počátku bylo poměrně složité toto téma uchopit tak, abych pouze neopakoval to, co již bylo dříve zmíněno v doktríně. Nakonec však jednotlivé souvislosti tohoto tématu vytvořily určité zásady, díky nimž jsem došel k mnohým zobecněním a poznatkům, které mi pak pomohly vyložit danou materii.

Z toho ostatně vyplývá i členění práce, ke kterému jsem došel. Nejdříve se zabývám úpravou obecnou a z ní nacházím výjimky pro jednotlivé případy působnosti valné hromady. Tím předcházím tomu, aby se úprava jevila roztržštěně a kazuisticky, byť tak při pohledu do právních předpisů nepochybně vypadá.

V obecné části jsem se zabýval obecně vztahy mezi valnou hromadou a ostatními orgány společnosti, významem vymezení působnosti valné hromady a institutem neplatnosti v souvislosti s rozhodováním valné hromady. Následně jsem podrobně rozebral možné způsoby členění následující části práce – jednotlivých působností valné hromady. Členění působnosti jsem přebíral z komentářové literatury, odborné literatury, akademických prací a zároveň jsem i vytvářel své vlastní způsoby členění, kde jsem hlavní důraz kladl na funkčnost a praktický význam těchto členění.

V části o jednotlivých působnostech valné hromady jsem se analyticky ponořil do rozebírání jednotlivých působností a zároveň jejich zařazení do příslušných vyčleněných skupin, které byly zmíněny předchozí částí práce. Tato část je nejvýznamnější, byť v mnoha případech nebylo třeba používat syntézu pro vytvoření určitého vyššího pravidla, neboť byla úprava poměrně jasná. Naopak v některých působnostech valné hromady se našly i takové případy, kdy nešlo aplikovat komentářový výklad a ani odborná literatura neposkytovala dostatečnou oporu pro zjištění skutečného smyslu zákona. V takových případech jsem obvykle používal buď systematický, logický, historický, někdy však i teleologický výklad práva. V případech, kdy jsem použil nestandardní metody výkladu práva, jsem danou část mnohdy zmínil i v části Návrhy legislativních změn, jelikož jsem se domníval, že pro zvýšení právní jistoty by bylo lepší daná ustanovení upřesnit, případně změnit nebo rozšířit.

Po stěžejní části práce, kterou představovala analýza jednotlivých případů působnosti valné hromady, jsem provedl stručné shrnutí francouzské právní úpravy a rovněž i shrnutí základních rozdílů s českou právní úpravou. Jelikož francouzská právní úprava dané materie vykazuje mnohem větší prvky roztržštěnosti než ta česká, bylo poměrně těžké udělat přehled působnosti. Zásadní rozdíl oproti české právní úpravě jsem shledal v tom, že česká právní úprava je mnohem komplexnější a zároveň používá odlišné kvalifikované i prosté většiny nutné k přijetí rozhodnutí. Francouzská úprava kvalifikovaných většin poté byla určitým důvodem kritiky české úpravy a návrhů legislativních změn v následující části.

Část návrhů na legislativní změny jsem věnoval korekci některých ustanovení a zároveň tím, jak by podle mého názoru mohla být úprava lepší. Při práci na této části jsem používal předchozí poznatky, především z historického exkurzu, úpravy jednotlivých působností valné

hromady a francouzské úpravy. Jedná se o konkrétní výsledky této práce. Daná část lze ovšem využít i v případě, kdy tam uvedené změny právních předpisů nebudou novelizovat právní předpisy způsobem, jakým jsem to uvedl. Společnosti mohou některé návrhy na legislativní změny upravit ve společenských smlouvách. V souvislosti s ujednáními společenské smlouvy je vhodné zmínit část nevýlučné působnosti sjednané společenskou smlouvou, kde jsou zmíněna některá možná smluvní ujednání, která je vhodné sjednat ve společenských smlouvách za účelem vhodnějšího vymezení působnosti.

Cíle práce, které jsem si vytyčil v úvodu, jsem splnil. Domnívám se, že práce rozebrala dostatečně působnost valné hromady. Při hlubším rozboru by hrozilo, že se téma práce rozšíří na úpravu celé společnosti s ručením omezeným, tím by se stala nepřehlednou.

Další možné okruhy vědecké práce daného tématu spatřuji jednak v možnosti rozčlenit práci podle odlišných kritérií, než jak jsem udělal v části zabývající se jednotlivými působnostmi valné hromady, a jednak v interpretaci sporných případů působnosti. Prostor pro rozšíření poznání na poli působnosti valné hromady je doopravdy velký vzhledem k tomu, o jak rozsáhlé téma se jedná.

Zdroje

1. Knižní zdroje

- 1) COZIAN, M., A. VIANDIER a FI. DEBOISSY. *Droit des sociétés*. 3. Vydání. Paříž: Litec, 2000, 602 s. ISBN 2-7111-3227-7.
- 2) Čáp, Z., Jahelka, P., Josková, L., Hejda, J., Vaněčková, V. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. 1. Vydání Praha: Linde Praha a.s., 2013, 784 s. ISBN 978-80-7201-917-5.
- 3) Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I., a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 640. ISBN 978-80-7478-736-5.
- 4) Dvořák, T. *Valná hromada s.r.o.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, 464s. ISBN 978-80-7357-710-0.
- 5) Hejda, J., Machala, M., Prosser, M., Vaněčková, V. *Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech: zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech : (zákon o obchodních korporacích) : poznámkové znění*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2013, 859 s. ISBN 978-80-7263-823-9.
- 6) Holejšovský, J. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. Praha : C. H. Beck, 2011, 552 s. ISBN 978-80-7400-391-2.
- 7) Josková, L., Šafránek, J., Čouková, P., Pravda, P., Pravdová, M. *Nová společnost s ručením omezeným, Právo – účetnictví – daně*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2014. s. 208. ISBN 978-80-247-4445-2.
- 8) Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. I. díl Praha: Wolters Kluwer, a. s. 2014. s. 1608. ISBN 978-80- 7478-537-5.
- 9) MERLE, Philippe. *Droit commercial : sociétés commerciales*. 17. vydání. Paříž: Dalloz, 2014. ISBN 978-2247137343.
- 10) Rozehnal, Aleš et al. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 730. ISBN 978-80-7380-524-1.
- 11) Svejkský, Kabelková, Vychopeň a kol. *Vzory základacích dokumentů, právních jednání ve vztahu k obchodním korporacím*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 640. ISBN 978-80-7400-575-6.
- 12) Štenglová, I., Havel, B., Cíleček, F., Kuhn, P., Šuk, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 2013. 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3.
- 13) Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. 1397 s. ISBN 978-80-7400-055-3.

2. Odborné články

- 14) CASKA, Ondřej. *Střet zájmů v obchodních korporacích*. Epravo.cz. Praha: epravo.cz, 2015(3), 2. ISSN 1802-1492.
- 15) Eliáš, K. *K pojetí dispozitivního práva v občanském zákoníku*. Bulletin Advokacie. č. 9 (2015), s. 13-24. ISSN 1210-6348.

- 16) GAJDOŠ, Jan. *Zástavní právo k podílu v korporaci*. Epravo.cz [online]. 2014 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/zastavni-pravo-k-podilu-v-korporaci-94448.html>.
- 17) JAŠEK, Michal a Jakub VESELÝ. *Převoditelnost podílů na společníka ve světle § 135 odst. 2 zákona o obchodních korporacích*. Epravo.cz. Praha: epravo.cz, 2015(3), 2. ISSN 1802-1492.
- 18) JOSKOVÁ, Lucie. *Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost*. Bulletin advokacie. Praha: Česká advokátní komora, 1014(7-8), 4. ISSN 1210-6348.
- 19) Michková, Z. *Rekodifikace zasáhla i účetnictví*. Právní rádce č. 3/2014, s. 50-51. ISSN 1210-4817.
- 20) PRIELOŽNÝ, Milan. *K novým nejasnostem při udělování souhlasu s převodem podílu v s.r.o.* Epravo.cz. Praha: epravo.cz, 1014(2), 2. ISSN 1802-1492.
- 21) Tadeáš, P. *Odpovědnost členů volených orgánů obchodní společnosti po rekodifikaci – změna k lepšímu?* E-Právo č. 2/2014, s. 105-106. ISSN 1802-1492.
- 22) TROJANOVÁ, Petra. *Souběh funkcí ve firmě: Proč ne?* Businessinfo.cz [online]. 2015 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/soubeh-funkci-ve-firme-proc-ne-68355.html>

3. Akademické práce

- 23) Černý, Jiří. *Působnost valné hromady společnosti s ručením omezeným*. Praha, 2010 [cit. 2016-02-16]. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Doc. JUDr. Ivanka Stenglová Dostupné z <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120009268/?lang=en>.
- 24) Švestka, Vít. *Závod v nové právní úpravě*. Praha, 2014 [cit. 2016-02-06]. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Zbyněk Švarc Dostupné z: <http://www.vse.cz/vskp/eid/44804>.
- 25) Votava, Petr. *Podvod a zvláštní skutkové podstaty*. Praha, 2016 [cit. 2016-02-16]. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Lukáš Bohuslav.

4. Elektronické zdroje

- 26) *Vzorový účetní rozvrh* [online]. Praha: Pohoda, 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/image/vzorovy-uctovy-rozvrh/>.
- 27) *Důvodová zpráva k zákonu o obchodních společnostech a družstev*. Portal.justice.cz [online]. 92 [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>.
- 28) ČTK a vku. *V Česku loni vzniklo téměř 27 tisíc nových firem, nejvíce od roku 2007*. Hospodářské noviny [online]. 2015 [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-65176120-v-cesku-loni-vzniklo-temer-27-tisic-novych-firem-nejvice-od-roku-2007>.
- 29) *SARL (Société à responsabilité limitée): L'essentiel à savoir. Associés : My-business-plan.fr* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.my-business-plan.fr/statut-sarl#1>.

5. Právní předpisy

- 30) Code de commerce. Francie. [cit. 2016-02-24] Dostupné z <https://www.legifrance.gouv.fr/>.
- 31) zákon č. 58/1906 ř.z., o společnostech s ručením obmezeným. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: www.beck-online.cz/.
- 32) zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Sbírka zákonů*. 12.12.1991. ISSN 1211-1244.
- 33) zákon č. 21/1992 Sb., o bankách. In: *Sbírka zákonů*. 20.12.1991. ISSN 1211-1244.
- 34) zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. In: *Sbírka zákonů*. 14.4.2004. ISSN 1211-1244.
- 35) zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: *Sbírka zákonů*. 21.4.2006. ISSN 1211-1244.
- 36) zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev. In: *Sbírka zákonů*. 19.3.2008. ISSN 1211-1244.
- 37) zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 8.1.2009. ISSN 1211-1244.
- 38) zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech. In: *Sbírka zákonů*. 26.3.2009. ISSN 1211-1244.
- 39) zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 3.2.2012. ISSN 1211-1244.
- 40) zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: *Sbírka zákonů*. 25.1.2012. ISSN 1211-1244.
- 41) zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (rejstříkový zákon). In: *Sbírka zákonů*. 12.9.2013. ISSN 1211-1244.
- 42) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

6. Soudní rozhodnutí a stanoviska

- 43) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17.12. 1997, sp. zn. 1 Odo 88/1997, SJ 8/98.
- 44) Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 7.10.1998, sp. zn. 1 Odo 110/1997, uvedený v publikaci Holejšovský, J. *Valné hromady společností s ručením omezeným*. Praha : C. H. Beck, 2011, 552 s. ISBN 978-80-7400-391-2.
- 45) Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 30.10.2002, sp. zn. 29 Odo 269/2002, SJ 214/02.
- 46) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18.12.2003, sp. zn. 21 Cdo 1269/2003, dostupné z nsoud.cz [cit. 2016-02-24].
- 47) Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.4.2007 se sp. zn. 29 Odo 844/2006, dostupné z nsoud.cz [cit. 2016-02-24].
- 48) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.7.2007, sp. zn. 29 Odo 868/2007, dostupné z nsoud.cz [cit. 2016-02-24].
- 49) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.1.2009, sp. zn. 29 Odo 1060/2006, dostupné z nsoud.cz [cit. 2016-02-24].
- 50) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30.9.2009 sp. zn. 29 Cdo 4284/2007, dostupné z nsoud.cz [cit. 2016-02-24].
- 51) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 9.12.2009, sp. zn. 23 Cdo 3867/2007, dostupné z nsoud.cz [cit. 2016-02-24].

- 52) Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18.2.2015 sp. zn. 25 Cdo 3419/2014, dostupné z nsoud.cz [cit. 2016-02-24].
- 53) Rozsudek Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Obo 191/2003, R 22/2005, publikovaný v časopise Zo súdnej praxe č. 2/2005.

7. Ostatní zdroje

- 54) Konzultace s advokáty Ing. Mgr. Ondřejem Chovancem a Mgr. Ing. Irenou Pešlovou.

Seznam použitých zkratk

- **CdC** Code de commerce
- **ObchZ** Obchodní zákoník
- **OZ** Občanský zákoník
- **SARL** Société à responsabilité limitée
- **TZ** Trestní zákoník
- **ZOK** Zákon o obchodních společnostech a družstvech
- **ZPKT** Zákon o podnikání na kapitálovém trhu
- **ZPr** Zákoník práce
- **ZPřem** Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev

Abstrakt a klíčová slova

Tato diplomová práce se zabývá působností valné hromady společností s ručením omezeným. V úvodu je proveden krátký historický exkurz zobrazující předchozí právní úpravu na českém území. Samotná práce se skládá ze čtyř základních částí. V první jsou zmíněny obecné poznatky o působnosti včetně jejího členění. K první části je zvláštní druhá část, která se věnuje jednotlivým případům působnosti. Tato část je nejobsáhlejší, jelikož je jejím cílem vyložit požadavky na přijetí rozhodnutí v jednotlivých případech rozhodnutí. Ve třetí části autor provedl popis francouzské úpravy a její srovnání s českou. Z dříve shromážděných poznatků pak autor ve čtvrté části provedl kritické zhodnocení současné právní úpravy a nastiňuje konkrétní návrhy legislativních změn.

Klíčová slova:

právo obchodních společností

společnost s ručením omezeným

société à responsabilité limitée

valná hromada

rozbor působnosti

členění působnosti

Annotation and keywords

This diploma thesis deals on the competence of general assembly in a limited liability company. In the introduction the author made a brief historical summary presenting the previous legislation of the Czech republic. The thesis is divided into four parts. The first part concerns with the general findings on the competence of general assembly including its classification. The second part is special to the first one, since it concerns with particular cases of competencies. This part is the most voluminous one because of its goal to interpret various conditions to take a decision depending on case of competency. In the third part the author made description of the French legislation and compared it to the Czech one. From the previous findings the author made a critical evaluation of contemporary legislation in the fourth part as well as specific suggestion for law-making changes.

Keywords:

corporate law

limited liability company

société à responsabilité limitée

general assembly

analysis of competencies

classification of competencies